

9 dalapan taoen. 'Toeloelj oerang Israil
 ' sasambat ka Pangeran; geus kitoe
 Pangeran ngajakeun hidji poerah noe-
 loeng pikeun oerang Israil, noe njala-
 mëtkeun ka darinja, nja eta ^a Otniël
 poetra Kénas, anoe saderek Kaleb sa-
 handapeun teja. 'Ari eta teh ^a diling-
 gihan Roh Pangeran; seug ngabakiman
 ka Israil. Toeloelj boedal përang; ari
 Koesan-Risataim, radja Mesopotami teh,
 koe Pangeran diselehkeun ka panangan
 Otniël, malah pananganana djadi ka-
 11 wasa ka Koesan-Risataim teh. 'Geus
 kitoe tanah teh / kërta, opat poeloeh
 tnoen lilana; toeloelj Otniël poetra Kénas
 teja poepoes.

a p. 2: 11, 13. b p. 2: 14.

c p. 4: 3; 6: 6; 10: 10. d p. 1: 13. e p. 6: 34.

f Joë 14: 15; p. 6: 31; 8: 28.

12 'Tidinja oerang Israil ^a marigawe deui
 noe goreng di pajoeneun Pangeran; la-
 djëng Pangeran poewatkeun Eglon, ra-
 dja Moab, naloekkeun Israil, tina sabab
 marigawe noe goreng di pajoeneun Pa-
 13 ngeran. 'Seug eta ngoempoelekeun oerang
 Amon djeung Amalek ka dirina, bral
 mangkat, pek ngelehkeun Israil, djeung
 meunangkeun ^b nagara pakormaan teja.
 14 'Tidinja oerang Israil pada ngawoela
 ka Eglon, radja Moab, meunang dalapan
 15 wëlas taoen. 'Toeloelj oerang Israil sa-
 sambat ka Pangeran; geus kitoe Pa-
 ngeran ngajakeun deui hidji poerah noe-
 loeng pikeun maranehanana, nja eta
 Ehoed poetra Gera, kaom Binyamin,
 ' djalma ngedekeun. Hidji mangsa oe-
 rang Israil ngirimkeun paseba ka Eglon,
 16 radja Moab, koe lantaran Ehoed. 'Pek
 Ehoed ngadamël hidji pëdang pikeun
 pribadina, sarta seukeut kentja-katoehoe,
 pandjangna saästa; seug disoren sabeulah
 ti katoehoe, sadjéroëun raksoekanana.
 17 'Toeloelj ngahatoerkeun eta paseba ka
 Eglon, radja Moab. Ari Eglon teh djalma
 18 lintoe katjida. 'Ari geus kitoe, sapa-
 rantos ngahatoerkeun paseba teh, seug
 djalma-djalma noe marawa paseba koe
 19 Ehoed didjadjapkeun. 'Tidinja andjeunna
 malik ti paärtjaän noe di Gilgal, nga-
 deuheus deui, sarta oendjoekan kijeu:
 Noen radja! simkoering gadoeh piha-
 toereun rasijah. 'Ari saorna: 'Tjitjing!
 20 ti pajoeneunana. 'Sor Ehoed ngadeu-
 keutan ka radja; kabënëran radja keur

tjalik di loteng paniisan, noe keur an-
 djeunna pribadi. Pok Ehoed mihatoer:
 Simkoering ngëmban pangandika Allah
 ka andjeun. Neut radja ngadég ti pang-
 21 tjalikan. 'Heug Ehoed njodorkeun pana-
 nganana ti kentja, pek njandak pëdang ti
 sabeulah katoehoe, bari ditewëkkeun sa-
 22 kali ka beuteung radja; 'datang ka perah
 ge aboes, kabawa koe seuseukeut, sarta
 gadjihna njëpot seuseukeut; karana eta
 pëdang teu ditjaboet ti beuteungna, sarta
 23 parat ka toekangna. 'Djol Ehoed ka
 loewar kana emper, sarta meundeutkeun
 panto loteng satoekangeunana, bari di-
 24 koentji sakali. 'Sanggeus Ehoed ka loe-
 war, abdi-abdi radja daratang, sarta
 narendjo, doemadakan, panto loteng di-
 koentji; pok ngaromong. Tangtoe an-
 djeunna keur ^a noeroeban dampalna di
 25 kamar paniisan. 'Toeloelj pada ngadago-
 dago datang ka djengkelna; wët taja
 noe moekakeun panto loteng; toeloelj
 njokot koentjina, bari diboekakeun; doe-
 madakan, djoeraganana ngalondjor dina
 26 dasar, sarta maot. 'Ari Ehoed mingrat
 sabot eta keur pada ngadaweong, sarta
 andjeunna ngaliwat paärtjaän teja; kè-
 27 bat minggatna ka Sira. 'Ari geus kitoe,
 sasoempingna ^a seug nijoep sangkakala
 di pigoenoengan Epraim; bral oerang
 Israil arijang, ngiring andjeunna, taroe-
 roen ti pigoenoengan; ari andjeunna ti
 28 heulaeunana. 'Pok Ehoed misaer ka
 darinja: Geura naloetoerkeun ka kami;
 karana moesoeh maraneh, oerang Moab,
 koe Pangeran geus diselehkeun ka leu-
 ngeun maraneh. Bral arijang, naloetoer-
 keun Ehoed. Toeloelj meunangkeun / sa-
 gala peupeuntasan tji Jordan ka Moab,
 29 sarta taja noe dibere meuntas. 'Pek
 pada njabëtan oerang Moab dina mangsa
 eta, kira-kira salaksa djalma, kabeh
 montok sarta kabeh djalma digdjaja;
 30 taja noe minggat hidji-hidji atjan. 'Djadi
 Moab teh ditoendoekkeun dina mangsa
 eta di bandapeun leungeun Israil. Geus
 kitoe tanah teh kërta, dalapan poeloeh
 taoen lilana.

a p. 4: 1; 6: 1; 10: 6; 13: 1.

b p. 1: 16. c p. 20: 16. d 1 Sam. 24. e p. 6: 34.

f p. 7: 21; 12: 5.

31 Sanggeusna Ehoed aja ^a Samgar poetra
 Anat; nja eta njabëtan oerang Pëlisti,
 gënëp ratoes djalma, koe paneunggeul
 sapi. Djadi eta ge njalamëtkeun Israil.

a p. 5: 6.

PASAL 4.

Tidinja oerang Israil ^a marigawe deui
noe goreng di pajoeneun Pangeran,
² sanggeus Ehoed poepoes. 'Toeloej koe
Pangeran diserahkeun ka leungeun ^b
Jabin, radja Kanaan, noe ngaradjaan
di Hasor; ari kapala baladna Sisëra,
sarta nja eta tjalikna di Haroset oerang
³ kapor. 'Geus kitoe oerang Israil sasam-
bat ka Pangeran; karana eta radja boga
salapan ratoes kareta beusi, sarta radja
teh nganijaja ka oerang Israil sakama-
kama, doewa poeloeh taoen lilana.

^a p. 3: 12. ^b Jos. 11: 1.

⁴ Aja bidji nabi istri, djénengan Dëbora,
garwa Lapidot; nja eta noe ngahaki-
⁵ man ka Israil dina mangsa eta. 'Ari
tjalikna di handapeun tangkal korma
Dëbora, di antara Ramah djeung Bet-El,
di pigoenoengan Epraim; sarta oerang
Israil ^a sok marék ka andjeunna, njijar
⁶ bebénëran. 'Toeloej Dëbora miwarangan
ngala ^b Barak poetra Abinoam, ti Kedes-
Naptali; seug dilahiran kajeu: ljeu aja
timbangan Pangeran, Allah Israil: Maneh
geura leumpang, oenggah ka goenoeng
Tabor, djeung koedoe mawa salaksa
djalma, oerang Naptali djeung oerang
⁷ Séboeloen. 'Ari kami teh ka maneh, ka
tji Kison, dek narik eta Sisëra, kapala
balad Jabin, barëng kareтана djeung
sapirang-pirang balana, bari seug dise-
⁸ lehkeun ka leungeun maneh. 'Ari piha-
toer Barak ka Dëbora: Madak andjeun
njarëngan ka kaola, soemangga kaola
leumpang; sawangsoelna, madak teu di-
sarëngan koe andjeun mah, kaola moal
⁹ leumpang. 'Saoer Dëbora: Hade, kaola
tangtöe miloe; tatapi eta djaln, anoe
bakal dilakonan koe sampejan, moal
matak hormat ka diri sampejan; karana
Pangeran éngke njërahkeun Sisëra ka
leungeun awewe. Toeloej Dëbora dang-
dan, bral angkat sarëng Barak ka Ke-
¹⁰ des. 'Tidinja koe Barak kaom Séboeloen
djeung Naptali disaoer sina koempoel
ka Kedes. Bral Barak angkat, diiring
salaksa djalma; sarta Dëbora njarëngan
¹¹ angkat. 'Ari Heber, bangsa Kain, geus
misabkeun maneh ti bangsa Kain, ^c ti
anak-poetoe Hobab, dahowan Moesa
teja, sarta geus masangkeun himahna
sémët ki pasang noe di Saänaim, anoe

¹² deukeut Kedes. 'Tidinja aja noe ngoe-
ninga ka Sisëra, jen Barak poetra Abi-
noam geus oenggah ka goenoeng Tabor.
¹³ 'Gantjang Sisëra ngoempoelkeun saka-
beh kareтана, salapan ratoes kareta
beusi, djeung sakabeh bala noe ngiring,
ti Haroset oerang kapor ka tji Kison.
¹⁴ 'Pok Dëbora misaoer ka Barak: Geura
dangdan; karana nja dina poë ljeu Pa-
ngeran bakal njelehkeun Sisëra ka pa-
nangan sampejan. Estoe Pangeran noe
djéngkar ti heulaeun sampejan. Djoet
Barak loengsoer ti goenoeng Tabor, di-
¹⁵ iring salaksa djalma. 'Ladjëng Pangeran
^d ngagoedjroedkeun Sisëra, djeung saka-
beh kareta, sarta sawadya-baladna, koe
seuseukeut pëdang, di hareupeun Barak.
Djoet Sisëra toeroen ti kareтана, boer
¹⁶ kaboer badarat. 'Ari Barak teh ngoedag-
ngoedag, njoesoel kareta djeung njoesoel
wadya-balad, tēpi ka Haroset oerang ka-
pir teja; ari sawadya-balad Sisëra ting-
golepak koe seuseukeut pëdang; ^e teu
kari hidji-hidji atjan. ^a 5 Moesa 17: 8, 9.

^b Thr. 11: 32. ^c p. 1: 16. ^d 2 Moesa 14: 24. ^e p. 3: 29.

¹⁷ Dëmi Sisëra kaboer badarat ka himah
Jael, pamadjikan Heber, bangsa Kain
teja. Karana antara Jabin, radja Hasor,
djeung anak-intjoe Heber, bangsa Kain
¹⁸ teja, hade. 'Djol Jael bidjil, mapagkeun
Sisëra, bari mihatoer: Mangga sindang,
djoeragan! mangga sindang ka koering;
poma oelah sijeun-sijeun. Seug sindang
ka Jael ka djëro himah; toeloej koe Jael
¹⁹ disimboetan. 'Pok Sisëra misaoer ka
Jael: Tjing, kaola bere tjai saeutik
inoemeun; karana kaola keur halabbab.
Gantjang Jael moekakeun bidji wadah
dieusi tji-soesoe, sor dihatoeran, bari
²⁰ seug disimboetan. 'Saoerna deui ka Jael:
Njai moedoe toenggoe dina lawang hi-
mah; geus kitoe, oepama aja noe datang
sarta nanja ka njai, kijeu pokna: Aja
djalma di dijeu? moedoe ngadjawab:
²¹ Teu aja. 'Tidinja Jael, pamadjikan He-
ber teh, njokot hidji pantjoeh himah,
djeung leungeunna njékël paloe, seug
asoep ka Sisëra lalaoenan; pek pantjoeh
teh ditantjërkeun dipaloe kana palipi-
sanana, tēroes kana taneuh. Kabëñëran
Sisëra keur tibra, djeung tjape; toeloej
²² paeh. 'Djëboel Barak, keur ngoedag
ka Sisëra; djol Jael bidjil mapagkeun,
bari mihatoer ka Barak: Mangga tjalik,

koering ka andjeun rek noedoehekneun
djalma noe keur ditejangan koe andjeun.
Seug Barak tjalik ka Jael; doemadakan,
Sisera keur ngalondjor, geus paeh, djeung
pantjoehna nantjeb keneh dina palipi-
sanana. 'Tah, kitoe Jabin, radja Kanaän,
dina poe eta ^a koe Allah ditoendoek-
keun di hareupeun oerang Israil. 'Sarta
leungeun oerang Israil beuki lila beuki
beurat nindihanana ka Jabin, radja Ka-
naän teh, tepi ka Jabin, radja Kanaän,
koe oerang Israil dibasmi. ^{a p. 8: 28.}

PASAL 5.

Dina poe eta Dëbora ^a njanji djeung
Barak poetra Abinoam, kijeun saorana:
^{a 2 Moesa 15: 1, 20.}

2 Sabab aja djedjër ngadjedjërkan Israil,
sabab djalma-djalma saroekeun pribadi,
geura njaloekoerkeun ka Pangeran!
3 'Eh para radja! geura rareungeukeun; eh
para pangkat! geura rarengpekeun. Ijeu
kaoela sedja njanji ka Pangeran; sedja
moedji ka Pangeran, Allah Israil.

4 Noen Pangeran, ^a waktoe andjeun
mijos ti Seir, basa andjeun ngadampal
ti tégel Edom teja, boemi teh ogag, toer
langit njaktjlakan, nja mega-mega njak-
tjlakan tjai. 'Goenoeng-goenoeng ^b ala-
djoer bawaning sijeun Pangeran; komo
Sinai teja bawaning sijeun Pangeran,
Allah Israil. ^{a 5 Moesa 33: 2. b Djab. 68: 9; 97: 5.}

6 Keur djaman ^a Samgar poetra Anat
teja, keur mangsa Jael djalan-djalan
saroewoeng; ari noe njaraba toeroet dja-
lan sisimpangan. 'Soewoeng bopati di
Israil, estoe sèpi, dongkap ka ngadég
kaoela, Dëbora; dongkap ka kaoela
ngadég iboe di Israil. 'Ari eta milih aal-
lahan, ^b noe alanjar; seug aja pérang
dina panto nagara-nagara. ^c Na kapang-
gih kèpèng atawa toembak sadjéro opat
laksa di Israil? ^{a p. 3: 31. b 5 Moesa 32: 17.}
^{c 1 Sam. 13: 19, 22.}

9 Hate kaoela kana kadjénengan di
Israil, noe saroekeun pribadi di djalma-
djalma. Geura njaloekoerkeun ka Pa-
ngeran! 'Eh ^a noe taroenggang kalde
bodas, noe tjaralik dina pramedani,
djeung noe laleumpang di djalan! geura
pada tjatjarita. 'Djaeuh ti sora barisan,
antara tampian-tampian, di dinja koedoe
pada mitjantjamkeun kaadilan Pange-
ran, kaadilanng njépèngna kawasa di

Israil. Di dinja oemat Pangeran taroe-
roen ka panto-panto. ^{a p. 10: 4.}

12 Geura njaring, geura njaring, Dëbora!
geura njaring, geura njaring, ngoetjap-
keun njanjian! Geura hoedang, Barak!
bojongan geura bojong, eh poetra Abi-
noam! 'Harita toeroen saorangan noe
kari ti noe pada moelja saréng ti djalma
loba; Pangeran noe loengsoer pikeun
13 kaoela, ngalawan noe pada pérkosa. 'Ti
Epraim daratang noe akarna ^a di Ama-
lek; toekangeun maneh, Binyamin! reu-
djeung bangsa-bangsa maneh; ti Makir
laloengsoer kadjénengan, djeung ti Sé-
boeloen noe njarangking itenk kasena-
15 patian. 'Sarta para kapala Isaskar mi-
loe djeung Dëbora; satjara Isaskar, nja
kitoe pisan Barak; diinditkeun ka lé-
bak, ngiring andjeunna. Sisi waloengan-
waloengan Roebin rarosa teuing nim-
16 bang-nimbang ati. 'Naha maneh dijoe-
bae di antara karapjak domba, ngade-
ngekeun soeling baris ^b ingon-ingon!
Satoeroet waloengan-waloengan Roebin
17 rarosa teuing ngira-ngira ati. 'Gilad tē-
tēp bae peuntaseun tji Jordan; sarta
ari Dan teh, naha ngaroengroeng dina
kapal-kapal! Aser tjtjijng bae ^c di ba-
sisir laoet, sarta tētēp sisi palaboea-
18 nana. 'Séboeloen mah bangsa tega ka
patina, wani paeh; kitoe deui Naptali,
di énggon laloehoer di tégel. ^{a p. 12: 15.}

^{b 4 Moesa 32: 1. c 1 Moesa 49: 13.}

19 Moeroeboel radja-radja, pada mēra-
ngan; harita marérangan para radja
Kanaän, ^a di Taanak, sisi tjai Mégido;
20 teu mareunang kaoentoengan perak. 'Aja
noe mērangan ti langit, nja bentang-
bentang pada mērangan ka Sisera ti
21 djalan-djalanna. 'Tji Kison noe malid-
keuninja; ^b tji Kison teh tjai koena
pisan. Eh njawa! masing koewat nja
22 nintjak. 'Harita talapok koeda kotoplak,
tina sabab tjongklang, diloempatkeun
23 koe djalmana noe garagah. 'Geura sa-
rapa Meros, soer timbalan Malaikat Pa-
ngeran; sing angēt nja njarapa priboe-
mina, sabab teu daratang ngabantoe
Pangeran, ngabantoe Pangeran mēra-
ngan noe pada pérkosa. ^{a Jos. 17: 11.}

^{b p. 4: 7, 13.}

24 Sing salamēt di pëlëbah sakabehawewe
eta Jael, bodjo Heber, bangsa Kain; sing
salamēt eta di pëlëbah sakabeh awewe

- 25 noe dina himah! 'Mentana tjai, ana sok
tji-socsoc; " dina toewoeng noe moelja
26 ngabatoerkeunana mantega. 'Leungeun-
na ^b sor njëkël pantjoeoh, djeung leu-
ngeunna katoehoe njabak paloe toekang
digawe; pek Sisëra dipaloe, dipeprek
sirahna; dipantjoeoh, ditiir palipisanana.
27 'Dina antara soekoena eta teh ngaram-
poejoeok, roeboeh, ngadjoprak; dina an-
tara soekoena eta teh ngarampoejoeok,
roeboeh; ënggonna ngarampoejoeok, di
dinja roeboehna, misan. ^a p. 4: 19. ^b p. 4: 21.
28 Aja noe mëlóng tina djandela, bari ng-
djërit; nja iboe Sisëra noe ngadjërit tina
sarigsig; Koe naon karetana disëlang da-
tangna? Naha wët lila goeroedoeg kare-
29 tana? 'Pok njai-njaina noe palintër ng-
wangsoel, dalah andjeunna ngabalës sa-
oerna pribadi: 'Tangtoe aja beubeuna-
nganana, keur pada ngabagi djarahan;
30 hidji pamëgët hidji istri doewa istri se-
wang. Bade Sisëra djarahan anggoan
warna roepana, djarahan anggoan war-
na roepana beunang njongket; anggoan
warna roepana beunang njongket loe-
war-djëröna, baris poendoek djarahan.
31 Tah, sadajana moesoeh andjeun, Pa-
ngeran! moedoe digëmpoer sakitoe. Sa-
balikna, noe pada njaäh ka andjeunna, "
sing djadi saperti sarangenge, ana bidjil
djeung kabibaranana.

^b Geus kitoe tanah teh kërta, opat
poeloeoh taoen lilana. ^a Sil. 4: 18; Mat.

13: 43. ^b p. 3: 11.

PASAL 6.

- Tidinja oerang Israil " marigawe deui
noe goreng di pajoeneun Pangeran;
toeloej koe Pangeran diselehkeun ka
leungeun Midian, toedjoeoh taoen lilana.
2 'Sarta leungeun Midian djadi kawasa ka
Israil. Tina sabab Midian teh ^b oerang
Israil njarijeun keur dirina eta lijang-
lijang anoe dina goenoeng-goenoeng,
sarta goeha-goeha djeung ënggon noe
3 rareugreug. 'Ari geus kitoe, satijap-tijap
Israil geus njëbar, " raboel oerang Mi-
dian, oerang Amalek djeung oerang we-
4 tan, pada ngaboeroedoeg ka Israil; 'sarta
masanggrahan, migawe goreng ka Israil,
toer ngaroeksakkeun kahasilan taneuh,
tëpi ka maneh datang ka nagara Gasa;
djeung teu ngarikeun kabiroepan di Is-
rail, boh domba, boh sapi, boh kalde.

- 5 'Karana datangna mawa ingon-ingonna
djeung himah-himahna, ngalent " saiba-
rat simeut lobana; ari djalmana djeung
ontana taja bilanganana; pangdatangna
6 kana tanah karëp ngararoeksak. 'Waloe-
rat tëmën Israil tina sabab Midian teh.
" Toeloej oerang Israil sasambat ka Pa-
ngeran. ^a p. 8: 12. ^b 1 Sam. 13: 6. ^c 5 Moesa

28: 33. ^d p. 7: 12. ^e p. 3: 9.

- 7 Dëui geus kitoe, mangsa oerang Is-
rail sasambat ka Pangeran tina hal pör-
8 kara Midian teja, 'ladjeng Pangeran mi-
warang hidji nabi ka oerang Israil; seug
eta ngalahir koe darinja: Kijeu timbalan
Pangeran, Allah Israil: Maraneh koo
kami diinditkeun ti Mësir, dika-loewar-
9 keun ti imah koemawoea. 'Sarta ma-
raneh koe kami dileupaskeun ti leungeun
oerang Mësir, djeung ti leungeun saka-
beh noe nganijaja ka maraneh; eta teh
koe kami didjongklokkeun ti hareupeun
maraneh, sarta tanahna koe kami di-
10 paparinkeun ka maraneh; 'djeung kami
nimbalan ka maraneh: Ijeu kami Pa-
ngeran, Allah maraneh; " poma oelah
ibadah ka aállahan oerang Emor, noe
tanahna diënggonan koe maraneh. Ta-
tapi maraneh hanteu noeroet ka paren-
tah kami. ^a 2 Radj. 17: 35.

- 11 Tidinja soemping Malaikat Pangeran,
gek linggih handapeun kijara, noe aja
di nagara Opra, bogana Joas, bangsa
Abiëser; kabënëran Gidion, poetra Joas,
keur noetoe tarigoe dina bak pamë-
rësan anggoer, dek disingkoerkeun tina
12 sabab Midian. 'Toeloej Malaikat Pa-
ngeran teh nembongan ka Gidion, bari
ngalahir ka dinja: Eh djalma gagah-
përkosa! " Pangeran noe njarëngan ka
13 maneh. 'Pioendjoeok Gidion ka andjeunna:
Noen Goesti! manawi jaktos Pangeran
njarëngan ka koering sadaja, koe naon
koering pada mëndakan sakoer noe kijeu
pëtana? Sarëng di mana sadajana moe-
djidjatna, noe ditjarjoskeun ka koering
sadaja koe sëpoeoh-sëpoeoh, saeurna: Estoe
oerang koe Pangeran diinditkeun ti Më-
sir? Mapan ajeuna koering sadaja geus
pada ditilar koe Pangeran, sarëng dise-
14 lehkeun ka leungeun Midian. 'Ret Pa-
ngeran ningali ka Gidion, bari nimba-
lan: Geura leumpang, make ijeu kakoe-
watan maneh; koedoe njalamëtkeun Is-
rail ti leungeun Midian; ^b ijeu kami noe

15 miwarang maneh. 'Pioendjoekna deui:
Noen Goesti! nganggo naon koering nja-
lamëtkeun Isra'il teh? Salêrsna, bangsa
koering pangwaloeratna di kaom Mē-
nase, saréng diri koering teh pangngo-
16 rana di saeusi-imah poen bapa. 'Dēmi
timbangan Pangeran ka Gidion: Sabab
kami njaréngan ka maneh, noe matak
Midian teh koe maneh tangtoe diéléh-
17 keun, ' saperti djalma saoréang. 'Pioen-
djoekna deui: ' Madak kpering mēndak
koernija dina sotja andjeun, moegi ma-
parin tanda ka koering, jen estoe an-
18 djeun noe ngandika ka koering. 'Moegi
' oelah ladjéng ti dijeu, dongkap ka
koering wangsoel deui ka andjeun, nga-
bantoen batoeran koering, saréng di-
sanggakeun ka pajoeuneun andjeun. Tim-
balanana: Kami dek tētép, tēpi ka ma-
19 neh datang deui. 'Bral Gidion moelang,
pek njadijakeun hidji anak émbe, djeung
roti teu ragian, tiopeng saepa; laoeuna
diwadahan koe hidji boboko, ari tjaina
diwadahan koe parijoe; geus kitoe di-
bawa ka andjeunna, ka handapeun kijara
20 teja, bari dibatoerkeun sakali. 'Nimba-
lan Malaikat Allah ka Gidion: 'Tjokot
koe maneh ijeu laoe djeung ijeu roti
teu ragian teh, sok teundeun dina eta
batoe tjadas, sarta tjaina bahekeun.
21 Prak Gidion milampah kitoe. 'Toeloej
Malaikat Pangeran njodorkeun toeng-
toeng tētékén, noe ditjékél koe pana-
nganana, pek diantélkeun ka eta laoe djeung
ka eta roti teu ragian, ' seug bidjil
seuneu tina eta batoe karang, ngaléboer
eta laoe djeung eta roti teu ragian; lés
22 Malaikat Pangeran ngaleungit ti hareupeunana. 'Ana Gidion geus tē-
rangeun, jen eta teh Malaikat Pange-
ran, pok Gidion oendjoekan: ' Alah
Goesti Pangeran, rehing koe sabab koe-
ring mireungeuh Malaikat Pangeran, sa-
23 réng papajoen-pajoen! 'Ari timbalan Pa-
ngeran ka Gidion: ' Maneh sing sēnaang
ati; oelah sijeun-sijeun; maneh moal
24 paeh. 'Toeloej Gidion di dinja ngadamél
hidji altar bade ka Pangeran, sarta disē-
boetkeun Pangeran maparin kaséngangan;
tēpi ka mangsa ajeuna aja keneh di
Opra, nagara bangsa Abiēsér. a Loek 1: 28

b 1 Sam. 12: 11; Ibr. 11: 32. c 4 Moesa 14: 15.

d 1 Moesa 15: 3. e p. 13: 15. f 3 Moesa 9: 24.

g p. 13: 22. h Dan. 10: 19.

25 Ari geus kitoe, dina peuting eta Pa-
ngeran nimbalan ka Gidion: 'Tjokot koe
maneh hidji sapi ngora lalaki, bogana
bapa maneh, nja eta sapi noe kadoewa,
noe oemoer toedjoe taen teja; sarta
koedoe ngaroentoehkeun altar Baäl, noe
bapa maneh, djeung ' ari Aserana, noe
26 noengkoelan eta, koedoe kadek. 'Toeloej
koedoe njijeun hidji altar baris ka Pa-
ngeran, Allah maneh, dina poentjak ijeu
énggon wēwég, noeroetkeun atoeranana;
seug koedoe njokot sapi noe kadoewa
teja, pek ngoerbankeun koerban doe-
roekan, make kai Asera, bennang ma-
neh ngadek teja. 'Tidinja Gidion njandak
badega, sapoeleoh djalma, prak milam-
pah sakoemaha pangandika Pangeran
ka andjeunna teja. Ari geus kitoe, sape-
dah sijeuneun koe ahli ramana djeung
koe djalma nagara eta, ngalampabkeun
kitoe ti beurang, noe matak dilampah-
27 keun ti peuting. 'Ana djalma nagara
eta isoek-isoek haroedang, doemadakan,
altar Baäl geus aja noe ngabongkar,
djeung Aserana, noe noengkoelan eta,
geus aja noe ngadek; samalah sapi lalaki
noe kadoewa teja geus dikoeerbankeun
28 dina altar beurang njijeun anjar. 'Seug
pada ngomong djeung batoerna: Na saha
noe migawe pérkara kitoe! Toeloej na-
tauja keun sarta noengtik-noengtik. Aja
noe ngaromong. Gidion poetra Joas noe
30 migawe pérkara kitoe. 'Tidinja djalma
nagara eta ngaromong ka Joas: Eta
poetra sampejan bidjilkeun, dek dipae-
han; sabab ngabongkar altar Baäl, djeung
sabab Asera, noe noengkoelan eta, koe
31 manehana dikadek. 'Dēmi saer Joas
ka sakoer noe aja di hareupeunana: Naha
maraneh dek mangmadoeankeun Baäl?
atawa hajang noeloeng ka dinja? Saha-
saha noe mangmadoeankeun eta, bakal
dipaeahan, isoek ijeu keneh. Oepama éja
eta teh Allah, sina padoe koe maneh,
32 pedah aja noe ngabongkar altarna. 'Mana
Gidion dina poé harita koe ramana disē-
boet Jérueb-Baäl; saorna: Baäl sina pa-
doe ka dinja, pedah ngabongkar altarna.

e p. 3: 7.

33 Ari oerang Midian, oerang Amalek
djeung oerang wetan teja karoempoel
sarerejana; toeloej mareuntas, seug ma-
sanggrahan di lébak Jisrel. 'Tidinja ' Roh
34 Pangeran toeméráp ka Gidion; ' pek

- nijoe sangkakala; teulila bangsa Abiëser
 35 geus koempoel ngiring andjeunna. 'Sarta
 Gidion ngoatoesan ngidëran sakaom Më-
 nase; seug eta oge koempoel ngiring
 andjeunna; kitoe deui ngoatoesan ngidë-
 ran kaom Aser, Séboeloen djeung Nap-
 tali; bral pada arindit nëpangan Gidion.
 36 'Djeungdeui Gidion oendjoekan ka Allah:
 Madak jaktos andjeun kërsa njalamët-
 keun Israil koe lantaran koering, sakoe-
 37 maha pangandika andjeun teja, 'Ijeu
 noen, koering sêdja neundeun hidji koelit
 domba boeleuan dina pangirikan; oe-
 pami aja tji-iboen dina koelit woeng-
 koel, doepe di saloewar taneuh mah toe-
 hoer, koering teh tërang, estoe andjeun
 kërsa njalamëtkeun Israil koe lantaran
 koering, sakoemaha pangandika andjeun
 38 teja. 'Nja kitoe djadina. Ari isoe kna
 gantjang Gidion tanghi, pek koelit teh
 dipeureut, tji-iboen dipërëskeun tina koe-
 39 lit, tjaina satoewoeng pinoe. 'Toeloej
 Gidion oendjoekan deui ka Allah: 'Moegi
 oelah djadi bëndoe ka koering, rehing
 koering oendjoekan sakali deui bae;
 moegi koering diwidian njoba sakali deui
 bae koe koelit teh; ajeuna koelitna
 woengkoel moegi sina toehoer, doepe di
 saloewar taneuh mah moegi aja tji-iboen.
 40 'Seug Allah midamël kitoe dina peuting
 eta; ari koelit teja woengkoel toehoer,
 dëmi di saloewar taneuh mah aja tji-
 iboen. *a p. 3: 10; 11: 29. b p. 3: 27. c 1 Moesa 18: 30.*

PASAL 7.

- Tidinja * Jëroeb-Baäl, nja eta Gidi-
 on, isoe kisoek dangdan, kitoe deui
 sakabeh djalma noe ngiring; toeloej
 masanggrahan sisi soemoer Harod; ari
 pasanggrahan Midian aja di kalereun
 andjeunna, lëbah pasir More, dina lëbak.
a p. 6: 32.
 2 Geus kitoe Pangeran nimbala ka Gi-
 dion: Djalma noe ngareudjeungan ka
 maneh loba teuing, kami moal ujeleh-
 keun Midian ka leungeun eta, soepaja
 Israil oelah ngagoengkeun maneh nga-
 leuwihan kami, ngomong kijeu: 'Aing
 disalamëtkeun soteh koe leungeun sora-
 3 ngan. 'Mana ajeuna geura ngoewarkeun,
 sing kadenge koe djalma-djalma, kijeu
 nja pok: 'Saha-saha noe sijeun atawa
 inggis, geura balik bae, oendoer ti pigoe-
 noengan Gilad. Seug tina bala doewa

laksa doewa reboe noe balik, kari salaksa
 djalma. *a 5 Moesa 8: 17. b 5 Moesa 20: 8.*

- 4 Nimbala deui Pangeran ka Gidion:
 Djalma teh masih loba teuing; koe ma-
 neh bawa toeroen ka tjai; seug koo
 kami rek dipangnjobakeun di dinja; ari
 geus kitoe, mana-mana noe koe kami
 ditimbalkeun ka maneh: Ijeu noe pi-
 leumpangeun djeung maneh, nja eta
 koedoe leumpang djeung maneh; sarta
 sakoer noe koe kami ditimbalkeun ka
 maneh: Ijeu teh moal pileumpangeun
 djeung maneh, nja eta oelah leumpang.
 5 'Prak djalma-djalma koe Gidion ditjan-
 dak toeroen ka tjai; seug Pangeran nim-
 balan ka Gidion: Sakoer noe ngalota-
 kan tjai saperti audjing ngaletakanana,
 koedoe pisahkeun woengkoelkeun; ki-
 toe deui sakoer noe tapak-toeoe baris
 6 nginoem. 'Ari geus kitoe, rejana noe
 ngalatak, koe leungeun dika-sengoet-
 keun, tiloe ratoes djalma; dëmi djalma
 sadjaba ti eta kabeh tapak-toeoe baris
 7 nginoem tjai. 'Nimbala Pangeran ka
 Gidion: Kami rek njalamëtkeun ka ma-
 raneh * koe lantaran eta tiloe ratoes
 djalma noe ngaletakan, sarta Midian teh
 tangtoe koe kami diselehkeun ka leu-
 ngeun maneh; ari djalma noe loba mah
 8 sina maroelang saënggon-ënggonna. 'Ti-
 dinja djalma pada njokot pibëkëleun,
 sarta dibawa; kitoe deui tarompët-ta-
 rompetna; ari orang Israil noe loba
 pidjoeroeng moelang sahimah-himahna,
 dëmi djalma noe tiloe ratoes teja mah
 dipageuhan. Djeung deui pasanggrahan
 Midian aja di handapeun andjeunna,
 dina lëbak. *a 1 Sam. 14: 6.*
 9 Ari geus kitoe, dina peuting eta Pa-
 ngeran nimbala ka Gidion: Maneh
 geura dangdan, toeroen ka pasanggra-
 han; karana koe kami geus diselehkeun
 10 ka leungeun maneh. 'Tapi oepama ma-
 neh sijeun toeroen, geura maneh sora-
 ngan heula toeroen ka pasanggrahan,
 11 djeung si Poera, boedjang maneh; 'mang-
 ke maneh ngadenge omonganana; sang-
 geus kitoe leungeun maneh pikoewateun,
 sarta maneh wani toeroen ka pasang-
 grahan. Bral Gidion loengsoer djeung
 si Poera boedjangna, ka toengtoeng
 djalma noe njoren pakarang, anoe dina
 12 pasanggrahan. 'Ari * Midian, Ama-
 lek djeung sakabeh oerang wetan teh

ngalajah di lëbak, ^b tjara simeut rejana, sarta ari ontana taja bilanganana; estoe lobana ^c sapërti keusik di sisi laot.

13 'Barang Gidion soemping, doemadakan, aja hidji djalma njaritakeun impian ka batocerna, kijeu pokna: Edas! koela teh tadi boga impian; doemadakan, aja hidji roti gandroeng tigorolong ka pasanggrahan Midian, sarta noedjoe kana himah, neumbag; bloek roeboeh, tibalik

14 pisan, wani himahna ngagoler. 'Ngadjawab batocerna, pokna: Eta teh moal naon deui ti pëdang Gidion poetra Joas, oerang Israil teja; nandakeun Allah ka leungeun eta geus njelehkeun Midian djeung sapasanggrahan kabeh. ^a p. 6: 33.

^b p. 6: 5. ^c 1 Sam. 13: 5.

15 Ari geus kitoe, barang Gidion geus ngareungeu eta tjarita impian sarta djeung ditorahna, brëk soedjoe; toeloej moelih ka pasanggrahan Israil, sarta marentah kijeu: Geura darangdan; ^a karana wadya-balad Midian koe Pangeran geus diselehkeun ka leungeun maraneh.

16 'Tidinja djalma noe tiloe ratoes teh koe andjeunna ^b dibagi tiloe goendoek; sok ka leungeun sakabehna andjeunna maparin tarompet djeung këndi kosong,

17 sarta aja obor dina djero eta këndi. 'Seug andjeunna marentah ka eta djalma-djalma: ^c Koedoe narendjo ka kami sarta toeroetkeun lampah kami. Masing njaho, dimana kami geus datang ka toengtoeng pasanggrahan, geus kitoe, sakoemaha lampah kami, koe maraneh

18 toeroetkeun. 'Ari kami njoep tarompet, diri kami djeung sakabeh noe ngareudjeungan, pek maraneh ge koedoe narijoep tarompet sakoeriling pasanggrahan, bari njarëboet kijeu: Bade Pangeran sarta pikeun Gidion! ^a Jts. 9: 4.

^b p. 9: 43. ^c p. 9: 48.

19 Tidinja Gidion djeung saratoes djalma noe ngiring darongkap ka toengtoeng pasanggrahan, keur mimiti këmitan noe panëngah, tjikeneh pisan eta teh ngagilirkeun noe karëmit. Prak narijoep tarompet, bari pada ngadoekeun këndi,

20 noe ditjékël koe leungeunna. 'Noe tiloe goendoek ragëm narijoep tarompet, bari mareupeuskeun këndi; top leungeunna ti kentja njékël obor, ari leungeun ti katoehoe njékël tarompet baris ditjoep, barina ngagarëro: Pëdang bade Pange-

21 ran sarta pikeun Gidion! 'Dëg narangtoeng di sapërnah-përnahna, sakoeriling pasanggrahan. Boer sapasanggrahan loempat, sarta tingdjalërit, bari kala-

22 boer. 'Ari eta tonggoj narijoep noe tiloe ratoes tarompet, sarta koe Pangeran diparëngkeun ^a di sapasanggrahan silih-pëdang batoeur pada batoeur; seug pasanggrahan teh kaboeur tëpi ka Bet-Sita, ka tëbeh Sërera, tëpi ka watës Abel-Mëhola,

23 deukeut Tabat. 'Gantjang oerang Israil dikoempoelkeun, ti Naptali, ti Aser djeung ti sakaom Mënase, bari seug ngar-

24 roedag, njoesoel Midian. 'Sarta Gidion ngoetoesan ngidëran sapigoenoengan Epraim, bebedja kijeu: Geura taroeroen, pëgatan Midian, ^b sarta koedoe dipi-heulaan meunangkeun tjai, tëpi ka Bet-Bara, nja eta tji Jordan. Toeloej koempoel sakabeh oerang Epraim; prak meunangkeun tjai, tëpi ka Bet-Bara, nja

25 eta tji Jordan. 'Sarta meunangkeun doewa kapala Midian, ^c nja eta Oreb djeung Saeb; ari Oreb dipeuntjit ^d di batoe karang Oreb, sarta Saeb dipeuntjit di pamërësan Saeb; djeung ngaroe-dag-ngoedag ka Midian; ari boeloe Oreb djeung Saeb teja disanggakeun ka Gidion peuntaseun tji Jordan. ^a 1 Sam. 14: 20.

^b p. 3: 28. ^c Djab. 83: 12. ^d Jts. 10: 26.

PASAL 8.

Pok ^a oerang Epraim mibatoer ka Gidion: Naha andjeun midamël përka-wis kitoe ka koering, wët koering teu disalaoer, basa andjeun angkat mërangan Midian? Sarta pada masejaan ka

2 andjeunna heuras pisan. 'Ari lahirana ka darinja: Na kami teh ajeuna milampah naon, noe sapërti lampah maraneh! Karah pamoeperoeri Epraim lain ngoeng-

3 koelan ka pangala ^b Abiëser? 'Allah ka leungeun maraneh geus maparinkeun kapala Midian. Oreb djeung Saeb teja. Na kami teh bisa milampah naon, noe sapërti lampah maraneh? Ana geus ngalahir kitoe, seug pada leuleus napsoena ka

4 andjeunna. 'Tidinja Gidion soemping ka tji Jordan; seug meuntas, nja andjeunna sarta djalma noe tiloe ratoes teja,

5 tjarapeun, tapi ngaroe-dag. 'Toeloej andjeunna ngalahir ka oerang Soekot: Tjing, bere roti ka bala noe noetoerkeun kami; karana tjarapeun, sarta kami

- keur ngoedag, njoesoel * Sebah djeung
 6 Salmoena, radja Midian. 'Ngadjawab
 kapala-kapala Soekot: Karah leungeun
 Sebah djeung Salmoena teh ajeuna geus
 katjékél koe sampejan, noe matak ka-
 oela koedoe mere roti ka balad sam-
 7 pejan? 'Lahiran Gidion: Koe sabab eta,
 dimana Pangeran geus maparinkeun Se-
 bah djeung Salmoena teh ka leungeun
 kami, awak maraneh koe kami dek di-
 irik koe tjoetjoeuk tégal léga sarta koe
 8 poeloos. 'Bral ladjéng ti dinja ^a ka Pě-
 noeél; seug ngalahir ka orang dinja
 tjara tadi. Ari oerang Pěnoeél ngadja-
 wabna ka andjeunna sakoemaha djawab
 9 oerang Soekot teja. 'Lahirana ka oe-
 rang Pěnoeél pon kitoe keneh; lahirna:
 Lamoen kami balik sarta salamét, dek
 ngabongkar ijeu papanggoengan.
^a p. 12: 1; Jsa. 11: 13. ^b p. 6: 11. c Djab. 83: 12.
^d 1 Moesa 32: 30, 31; 1 Radj. 12: 25.
- 10 Ari Sebah djeung Salmoena teja ajana
 di Karkor, sarta djeung balad-baladna,
 kira salaksa lima reboe djalma, saka-
 rina ti sakabeh wadya-balad oerang we-
 tan teja; karana geus roeboeh sakéti
 doewa laksa djalma noe njikép pědang.
 11 'Bral Gidion ladjéng deui, djalan ka noe
 marake himah, wetaneun Nobah djeung
 Jogbeha; pek wadya-balad disabétan;
 wantoe wadya-balad teh keur tjampoleh.
 12 'Ari Sebah djeung Salmoena kaboer, ta-
 pina dioedag, disoesoel; seug eta doewa
 radja Midian, Sebah djeung Salmoena
 teja, dibeunangkeun; sarta sawadya-
 13 balad digoejoerkeun. 'Tidinja Gidion
 poetra Joas moelih pérang ti tandjakan
 14 Heres. 'Geus kitoe nangkép hidji djalma
 ngora, oerang Soekot, sarta dipariksa;
 heug andjeunna koe eta dipangnoelis-
 keun kapala-kapala Soekot djeung ko-
 kolot-kokolotna, toedjoeuk poeloeh toe-
 15 djoeul djalma. 'Toeloelj soemping ka
 oerang Soekot, sarta ngalahir: Tah geu-
 ning, Sebah djeung Salmoena, noe asal
 maraneh ngahinakeun ka kami teja, tjek
 maraneh: Karah leungeun Sebah djeung
 Salmoena teh ajeuna geus katjékél koe
 sampejan, noe matak kaeola koedoe
 mere roti ka djalma sampejan noe tja-
 16 rapeun? 'Seug ditangképan eta koko-
 lot-kokolot nagara, sarta njandak tjoe-
 tjoeuk tégal léga djeung poeloos, pek
 oerang Soekot teh dipaparin ngarti koe

- 17 lantaran eta. 'Djeung deui papanggoo-
 ngan di Pěnoeél koe andjeunna dibong-
 kar, sarta oerang nagara eta dipareun-
 18 tjit. 'Tidinja Gidion ngalahir ka Sebah
 djeung ka Salmoena teh: Djalma koe-
 maha noe dipeuntjit koe maraneh di
 Tabor teja? Wangsoelanana: Sarimbag
 saréng andjeun; hidji-hidji roepana djiga
 19 poetra radja. 'Lahirana: Doeloer kami,
 anak saiboe eta teh; dōmi djoemōnd-
 nging Pangeran! oepama eta teh koe
 maraneh dihiroepan mah, moal koengsi
 20 maraneh koe kami dipeuntjit. 'Seug ma-
 rentah ka Jeter tjikalna: Geura dang-
 dan; eta teh koe maneh peuntjit! Ta-
 tapi moerangkalih teh teu njaboet pě-
 dangna; karana sijeuneun wantoe-wantoe
 21 moerangkalih keneh. 'Mihatoer Sebah
 djeung Salmoena: Mangga, andjeun bao
 dangdan, seug kaeola taradjang; karana
 sakoemaha djalma, nja kitoe kabēdasa-
 nana. Neut ngadég Gidion, pek Sebah
 djeung Salmoena dipeuntjit, bari toeloelj
 njandak boeboelanan, noe dina beuheung
 onta-ontana.
- 22 Tidinja oerang Israil pada mihatoer
 ka Gidion: Mangga, ngareh ka koering
 sadaja, nja andjeun, nja poetra, nja poe-
 toe; karantén nja andjeun noe njala-
 mētkeun koering sadaja ti leungeun Mi-
 23 dian. 'Ngawalon Gidion ka darinja:
 Hamo kami ngareh ka maraneh, sarta
 hamo anak kami ngareh ka maraneh;
 24 nja Pangeran noe pingareheun ka ma-
 raneh. 'Ngalahir deui Gidion ka darinja:
 Tatapi kami aja oge pamenta ka ma-
 raneh: tjing, ka kami pada mere anting-
 anting, beunang ngadjarah. (Wantoe
 djalma teja pada make anting émas,
 25 sabab oerang Ismail eta teh.) 'Wang-
 soelanana: Mangga, sēdja pisan ngaha-
 toerkeun. Toeloelj eta teh ngamparkeun
 hidji haroedoem, seg pada ngaloengkeun
 ka dinja anting-anting beunangna nga-
 26 djarah. 'Ari beuratna eta anting émas,
 beunang andjeunna moendoet, sareboe
 toedjoeuk rates [sekel] émas; djaba tina
 boeboelanan, djeung koeraboe, sarta pa-
 pakean woengoe, oeroet radja-radja Mi-
 dian, djeung djaba tina kongkorong
 27 onta-ontana. 'Toeloelj eta teh koe Gidion
 didamél ^b cēpodan, sarta diteundeun di
 nagarana, di Opra teja. Tidinja sabang-
 sa Israil pada djinah noeroet ka eta

eëpodan, sarta minangka ridjët ka Gidion
28 djeung ka saeusi-boemina. 'Tab, kitoe
Midian teh ditoendoekkeun di hareu-
peun oerang Israil, sarta teu tjéngkat-
tjéngkat deui siralna. ^a Geus kitoe ta-
nah teh kërta, opat poeloeh taon lilana,
sapandjang oemoer Gidion. ^a 1 Sam. 12:12.
^b 2 Moesa 28:4. ^c p. 4:29. ^d p. 3:11.

29 'Tidinja ^a Jéroeb-Baäl poetra Joas ang-
30 kat, toeloj tjalik di boemina. 'Ari Gidion
teh kagoengan toedjoech poeloeh poetra
lalaki, kabéh ka loowar ti angkeug an-
31 djeunna; karana loba garwana. 'Djeung
aja hidji parékana di nagara Sèkem;
nja eta oge ngadjoeroekeun pikeun an-
djeunna hidji poetra lalaki, seug koe an-
32 djeunna dingaranan Abimelek. 'Tidinja
Gidion poetra Joas teh poepoes, sèpoeh
pisan, sarta dikoeërbekeun dina pakoe-
boeran Joas ramana, ^b di Opra, nagara
bangsa Abiëser teja. ^a p. 6:32. ^b p. 6:11.
33 Dèmi geus kitoe, samantas poepoes
Gidion, seug oerang Israil aloendoer,
pada djinah deui, noeroet ka ^a Baäl-
Baäl; nja Baäl-Bërit noe koe marane-
34 hanana dipiallah. 'Djadi oerang Israil
teu aringët ka Pangeran Allahna, noe
geus ngaleupaskenn maranehanana ti
leungeun sakabéh moesoeh-moesoehna
35 ti sakoeriling. 'Djeung teu ngalampah-
keun kahamanan ka poetra-poetoe Jë-
roeb-Baäl, nja eta Gidion, noeroetkeun
sakabéh kahadean, noe koe andjeunna
dipidamël ka Israil. ^a p. 2:11.

PASAL 9.

Hidji mangsa ^a Abimelek poetra Jë-
roeb-Baäl teja bral indit ka nagara
Sèkem, ka doeloer-doeloer indoengna;
seug ngomong ka darinja sarta ka sa-
bangsa ahli bapa indoengna, kijeu pokna:
2 'Moegi pada misaoer, sing kadenge koe
sakabéh priboemi Sèkem: Mënding ma-
na maraneh, ^b diareh koe toedjoech poe-
loeh djalma, sakabéh poetra Jéroeb-Baäl,
djeung diareh koe djalma saerang? Sa-
réng moegi pada eling, jen kaeola teh
^c satoelang-sadaging djeung sarampejan.
3 'Prak doeloer indoengna mangngaro-
mongkeun Abimelek sakabéh omongan
noe tadi, kadenge koe sakabéh priboemi
Sèkem; seug batena parëoet noeroet ka
Abimelek; karana ngaromongna: Doe-
4 loer oerang eta teh. 'Sor dibere toedjoech

poeloeh wang perak ti imah ^a Baäl-Bërit;
nja eta koe Abimelek dipake moeroe-
han ^a djalma teu pogoech nja moka-
haän; seg pada noeroet ka manehana.
5 'Toeloj leumpang ka boemi ramana di
Opra, ^b pek meuntjit saderekna, poetra
Jéroeb-Baäl, toedjoech poeloeh djalma,
dina loehoer batoe hidji: ngan kari Jo-
tam, poetra Jéroeb-Baäl noe boengsoe:
karana njoempoet. ^a p. 8:31. ^b p. 8:22, 23.
^c 1 Moesa 29:14. ^d p. 8:33. ^e p. 11:3. / 2 Raj.
10:7; 11:1, 2.

6 'Tidinja karoempoel sakabéh priboemi
Sèkem djeung saeusi-imah Milo; bral
laleumpang, ngangkat Abimelek, didji-
jeun radja, di ki pasang tihang brahala
7 noe aja di Sèkem. 'Aja noe ngoeninga
ka Jotam; bral angkat, toeloj ngadëg
di poentjak ^a goenoeng Gërisim, sarta
ngagëro, bédas pisan sowarana, kijeu
saoerna ka darinja: Eh priboemi Sèkem!
geura darengekeun ka kaeola, sarta
Allah moegi ngadangoekeun ka mara-
neh. 'Hidji mangsa tatangkalan laleum-
8 pang, sèdja ngaminjakan anoe baris nga-
radjaän ka maranehanana. Pok ngaro-
mong ka tangkal djetoen: Moegi nga-
9 radjaän ka koela sakabéh. 'Ngadjawab
tangkal djetoen teh: Naha koela rek
ninggalkeun minjak koela, noe matak
koela dipoesti-poesti koe Allah djeung
koe manoesa, bari toeloj leumpang, ko-
kolejangan di loehoereun tatangkalan?
10 'Pok tatangkalan ngaromong ka tang-
kal kondang: Tjik, maneh geura nga-
11 radjaän ka koela sakabéh. 'Ngadjawab
tangkal kondang teh: Naha koela rek
ninggalkeun kaämisan koela djeung boe-
wah koela noe ngeunah, bari toeloj
leumpang, kokolejangan di loehoereun ta-
12 tangkalan? 'Pok tatangkalan ngaromong
ka tangkal anggoer: Tjik, maneh geura
13 ngaradjaän ka koela sakabéh. 'Ngadja-
wab tangkal anggoer teh: Naha koela
rek ninggalkeun anggoer koela, ^b noe
matak ngaboengahkeun ka Allah djeung
ka manoesa, bari toeloj leumpang, ko-
kolejangan di loehoereun tatangkalan?
14 'Seg sakabéh tatangkalan ngaromong
ka ki tjoetjoech: Hajoe, maneh bae nga-
15 radjaän ka koela sakabéh. 'Ngadjawab
ki tjoetjoech teh ka tatangkalan: Oepa-
ma sajaktina maraneh ngaminjakan ka
koela, soepaja ngaradjaän ka maraneh,

- hijap pada njalindoeng ka hijeum koela; sabalikna, oepama hanteu mah, mangke bidjil seuneu ti ki tjoetjoek, ngalëboer sakabeh ki poetri goenoeng Libanon.
- 16 'Ari ajeuna, oepama sajaktina sarta satëmenna lampah maraneh, ngangkat Abimelek didijjeun radja teh, sarta oepama ' hade lampah maraneh ka Jëroeb-Baal djeung ka poetra-poetoena, sarta oepama lampah maraneh ka andjeunna tinimbang ka padamëlanana;
- 17 '(karana kang rama mangmërangkeun maraneh, djeung mitjeun njawana, sarta ngalèmpaskeun maraneh ti leungeun Midian; 'dëmi maraneh mah ajeuna ngamosoeh ka poetra-poetoe kang rama, sarta poetrana, toedjoeh poeloeh djalma, koe maraneh dipareuntjit dina loehoer batoe hidji; ari Abimelek, anak eusi-boemina, koe maraneh diangkat ngaradjaan priboemi Sëkem, pedah eta teh
- 19 doeloer maraneh) 'djadi oepama sajaktina djeung satëmenna lampah maraneh poë ijeu ka Jëroeb-Baal djeung ka poetra-poetoena teh, atoele sing baroengah koe Abimelek, kitoe deui Abimelek sing
- 20 boengah koe maraneh. 'Sabalikna, oepama hanteu mah, sing bidjil seuneu ti Abimelek, ngalëboer priboemi Sëkem djeung saeusi-imah Milo; kitoe deui sing bidjil seuneu ti priboemi Sëkem djeung ti saeusi-imah Milo, ngalëboer Abimelek.
- 21 'Toeloj Jotam loempat kaboer, angkatna ka Bëer; geus kitoe matoeh di dinja, bawaning sijeu koe Abimelek doeloerna.
- a Jos. 8: 33. b Djal. 104: 15. c p. 8: 35.
- 22 'Ari Abimelek ngapalaan ka oerang
- 23 Israil tiloe taoen lilana. 'Tidinja Allah ngadatangkeun soekma goreng di antara Abimelek djeung priboemi Sëkem; seug priboemi Sëkem milampah tijdra ka
- 24 Abimelek; 'soepaja kapanggih panganijsa ka noe toedjoeh poeloeh poetra Jëroeb-Baal teja; djeung soepaja gëtihna toemërap ka Abimelek doeloerna, noe meuntjit eta, kitoe deui ka priboemi Sëkem, noe ngoewatkeun leungeunna baris meuntjit eta doeloer-doeloerna.
- 25 'Toeloj priboemi Sëkem " neundeunan anoe baris ngabongohan ka dinja, dina poentjak goenoeng-goenoeng, sarta ngabegalan sakoer noe ngaliwat ka maranehanana di djaln. Seug aja noe bebedja ka Abimelek.
- a Jos. 8: 2.
- 26 Hol aja Gaäl anak Ebed djeung doeloer-doeloerna, parindah ka Sëkem; sarta priboemi Sëkem ngarandel ka dinja.
- 27 'Geus kitoe baridjil ka tégel, maroepoe anggoerna; toeloj diirik, sarta njarijeun karamean, djeung arasoep ka imah aallahanana, sarta njaratoe-nginoem, bari
- 28 njarapa ka Abimelek. 'Pok Gaäl anak Ebed teja ngomong: Na saha Abimelek, djeung nahaon Sëkem teh, wët koe oerang koedoe dikawoelaan? " Lain anak Jëroeb-Baal, sarta papatihna lain Sëboel? Geura pada ngawoela ka oerang
- 29 oerang ngawoela ka inja? 'Èh, kabajang teh ijeu djalma-djalma aja di kawasa kaeola! tangtoe kaeola njingkirkeun Abimelek. Sarta Gaäl ngomong ka Abimelek: Geura lobakeun balad maneh, seg boedal!
- a p. 6: 15. b 1 Moesa 34: 2.
- 30 Barang Sëboel, kapala nagara, ngadenge eta omongan Gaäl anak Ebed
- 31 teh, seug djadi ambëkeun. 'Toeloj ngadjoeroengan ka Abimelek, make akal, pihatoerna: Ngoeningakeun Gaäl anak Ebed sarëng doeloer-doeloerna daratang ka Sëkem; sarëng, salërësna, pada ngamosoehkeun ijeu nagara ka andjeun.
- 32 'Ari ajeuna, mangga dangdan ti peuting, nja andjeun sarëng djalma-djalma noe njarëngan, seug moedoe ngabongohan di tégel. 'Ari geus kitoe, wantji isoele, barang bidjil panon-poë, masing gantjang tanghi, sëlëmpëk nagara; tinangtos eta sarëng djalma-djalma noe ngareudjeungan boedal ka andjeun; seg koe andjeun pidamël sakoemaha noe kapëndak koe panangan andjeun.
- 34 'Prak Abimelek djeung sakabeh djalma noe ngareudjeungan dangdan ti peuting, seug ngabongohan ka Sëkem; aja opat
- 35 goendoek. 'Djol Gaäl anak Ebed ka loewar, nangtoeng dina lawang panto nagara; neut Abimelek djeung djalma noe ngareudjeungan teja hoedang ti
- 36 ënggon ngabongohan. 'Barang Gaäl nendjo eta djalma-djalma, pok ngomong ka Sëboel: 'Toeh, aja djalma toeroen ti poentjak goenoeng-goenoeng. Didjwab koe Sëboel: Kalangkang goenoeng noe katendjo koe maneh, dinjanaan
- 37 djalma. 'Ngomong deui Gaäl, pokna: 'Toeh, aja djalma taroeroen " ti poeseur boemi, djeung aja sagoendoek datang

38 ti ki pasang Mouénim. 'Didjawab koe Sêboel: Na di mana ajeuna biwir maneh, noe ngomong kijeu teja: Saba Abimelek, wét koe oerang koedoe dikawoelaan? Lain eta djalma, noe ditjoemahkeun koe maneh teja? Ajeuna geura boedal, 39 pérangan. 'Seug Gaál boedal ti heulaeun priboemi Sêkem; pek mérangan ka Abimelek. 'Ari koe Abimelek diboeboerak; 40 seug Gaál teh kaboer ti hareupeunana; sarta loba pisan noe kasabét roeboeh, 41 tépi ka lawang panto. 'Dëmi Abimelek tjitjing di Aroema; sarta Gaál djeung doeloer-doeloerna koe Sêboel didjongklokkeun, teu meunang tjitjing di Sêkem.

a Jêh. 38:12.

42 Ari geus kitoe, isoeuna djalma-djalma baridjil ka tégal; seug aja noe bebedja ka Abimelek. 'Tidinja njokot bala, sarta 43 dibagi a tiloe goendoek, bari seug ngabongohan di tégal. Toeloelj nendjo, beh eta djalma-djalma baridjil ti nagara; neut hoedang, naradjang ka dinja, sarta 44 disabétan. 'Seg Abimelek djeung goendoekan noe ngareudjeungan teh pada njëlèmpèk, dëg narangtoeng dina lawang panto nagara; ari noe doewa goendoekan deui njëlèmpèk ka sakabeh noe 45 aja di tégal, sarta disabétan. 'Pek Abimelek mérangan ka nagara šapoè eta djëpoet, sarta nagara dibeunangkeun; ari djalma-djalma noe di djëro nagara dipareuntjit, djeung nagarana diboerakbarik, b bari diawoeran oejah.

a p. 7:16; 1 Sam. 11:11. b 5 Moesa 29:23.

46 Barang sakabeh priboemi papanggoengan di Sêkem ngadarengé bedja, seug moeboes ka koeta imah aállahan Bërit. 47 'Aja noe bebedja ka Abimelek, jen sakabeh priboemi papanggoengan Sêkem karoempoel. 'Seug Abimelek oenggah ka goenoeng Salmon, nja dirina djeung sakabeh noe ngareudjeungan; top Abimelek leungeunna njékël kampak, pek noetoeh hidji dahan kai, didjoengdjoeng, seug dipanggoel, bari ngomong ka djalma-djalma noe ngareudjeungan: a Anoe katendjo koe maraneh dilampahkeun koe aing, geuwat lampahkeun sakoe 49 maha aing. 'Heg sakabeh djalma noerotan, pada noetoeh hidji dahan, bral laleumpang noetoerkeun Abimelek; sok diteundeun dina eta koeta, dipake ngahoeroe koetana koe seuneu. Seug

sakabeh oerang papanggoengan Sêkem oge paraeh, kira sareboe djalma, lalaki-awewe.

a p. 7:17.

50 Tidinja Abimelek leumpang ka nagara Tebes; seug masanggrahan di Tebes, 51 sarta dibeunangkeun. 'Ari di téngah eta nagara aja hidji papanggoengan reugreug; seug sakabeh djalma, awewe-lalaki, pada kaboer, moeboes ka dinja, sakabeh priboemi nagara, sarta dipeundeutan satoekangeunana, bari toeloelj aroeng-gah kana loehoer eta papanggoengan. 52 'Geus kitoe Abimelek datang kana papanggoengan, pek dipérangan, sarta njampeurkeun kana lawang papanggoengan, dek dihoeroe koe seuneu. 'Kêlëwëng hidji awewe a ninggangkeun hidji batoe panggilingan kana sirah Abimelek; 54 rëmoek tangkorekna. 'Ngageuwat Abimelek njëlöekan pandakawan noe mawa pakarangna, bari diparentah kijeu: b Geura tjaboet pëdang maneh, aing pachan, soepaja aing oelah disëboet dipachan koe awewe. Pek ditoelès koe 55 pandakawanana, seug pach. 'Barang katarendjo koe oerang Israil, jen Abimelek pach, toeloelj maroelang saënggon-ënggonna. 'Tah, kitoe Allah ka Abimelek c malikkeun kagorengan, noe koe eta dipigawe ka ramana, djalman meuntjit doeloerna noe toedjoeh poeloeh teja. 57 'Kitoe deui sakabeh kagorengan oerang Sêkem koe Allah dibalikkeun ka hoeloe-hoeloena; geus tinëknan ka darinja panjapa Jotam poetra Jëroeb-Baál teja.

b 2 Sam. 11:21. c 1 Sam. 31:4. e p. 1:7.

PASAL 10.

Ari noe ngadëg sanggeus Abimelek, baris njalamëtkeun Israil, nja eta Tola poetra Poea, anoe poetra Dodo, oerang Isaskar; ari tjalikna di nagara 2 Samir, di pigoenengan Epraim. 'Ngahakimanana ka Israil tiloe likoer taoen; toeloelj poepoes, sarta dikoerëbkeun di Samir. 3 Sanggeusna eta ngadëg Jair, oerang Gilad; nja eta ngahakimanana ka Israil 4 doewa likoer taoen. 'Ari eta teh kagoengan tiloe poeloeh poetra lalaki, a nroenggang tiloe poeloeh kalde, sarta njarangking tiloe poeloeh nagara, noe disarëboetkeun b Hawot-Jair, tépi ka mangsa ajeuna, ajana di tanah Gilad.

- 5 'Toeloej Jair poepoes, sarta dikoerèl-
keun di Kamon.

a p. 5:10; 12:14.

b 4 Moesa 32:41; 1 Eab. 2:22.

- 6 Tidinja oerang Israil * marigawe deui
noe goreng di pajoeneun Pangeran, sarta
ngabarakti ^b ka Baal-Baal djeung ka
Astarta-Astarta, ka aallahan Sam, ^c ka
aallahan Sidon, ka aallahan Moab, ka
aallahan oerang Amon sarta ka aallahan
oerang Pëlisti; ari Pangeran mah di-
tinggalkeun, teu ngabarakti ka an-
djeunna. 'Ladjéng Pangeran djadi bëndoe
ka Israil, sarta diserahkeun ka leungeun
oerang Pëlisti, djeung ka leungeun oer-
ang Amon. 'Seug eta pada nganjaja
djeung neungteuinganan ka oerang Is-
rail dina taon eta: dalapan wélas taon
hilana nganjajana ka sakabeh oerang
Israil noe di peuntaseun tji Jordan, di
tanah oerang Emor, anoe aja di Gilad.
9 'Malah oerang Amon mareuntas tji Jor-
dan, mërangan ka Joeda ongkoh, kitoe
deui ka Binyamin, sarta ka anak-poetoe
Epraim; estoe Israil disoekërkeun angot
pisan.

a p. 3:12. b p. 2:13. c 1 Radj.

11:5, 33.

- 10 Toeloej oerang Israil * sasambat ka
Pangeran, kijeu pjoendjoekna: Koering
pada tarima dosa ka andjeun, tina sabab
koering ninggalkeun Allah koering, sa-
rëng ngabarakti ka Baal-Baal. 'Dëmi
timbangan Pangeran ka oerang Israil:
Naba [kami] lain [njalamëtkeun ma-
raneh] ti oerang Mësir, ti oerang Emor,
ti oerang Amon djeung ti oerang Pë-
listi? 'Kitoe keneh oerang Sidon, Ama-
lek djeung Maon pada nganjaja ka mara-
neh; tatapi ari maraneh sasambat ka
kami, seug koe kami disalamëtkeun ti
leungeunna. 'Parandene maraneh ning-
galkeun kami sarta ngabarakti ka aalla-
han; ^b koe sabab eta, kami moal nja-
lamëtkeun deui ka maraneh. 'Geura djig,
sasambat ka aallahan beunang maraneh
milib; ^c nja eta sina njalamëtkeun ka
maraneh keur waktoe maraneh kasoe-
këran. 'Pjoendjoek oerang Israil ka Pa-
ngeran: Koering tarima dosa; soemangga,
koering pidamël koemaha pisaëcunana
di pajoeneun andjeun; nanging moegi-
moegi koering dileupaskeun bae dangët
16 ajeuna. 'Sarta ^d pada njingkirkeun aal-
lahan bangsa sedjen ti téngahna, djeung
ngabarakti deui ka Pangeran. 'Toeloej

manah Pangeran wélas tina hal kasoe-
sahan Israil.

a p. 3:9. b Jer. 2:13; 11:11.

c 5 Moesa 32:38. d 1 Moesa 35:2-4. e p. 2:18.

- 17 Tidinja oerang Amon karoempoel sar-
ta masangerahan di Gilad; kitoe deui
oerang Israil karoempoel sarta masang-
18 grahan di Mispa. 'Pok djalma-djalma,
para kapala Gilad, njalaoer djeung kan-
tjana: Saba djalma noe dek mitëmbë-
jan mërangan ka oerang Amon? " nja
eta pidjadjeun loeloegoe, njangking saka-
beh priboemi Gilad.

a p. 11:6, 8.

PASAL 11.

- Aja hidji oerang Gilad, gagah-përkosa,
A^a djénëngan Jeptah; ari eta teh anak
dajang, sarta noe ngajoegakeun Jeptah
2 nja eta Gilad. 'Ari pamadjikan Gilad
ngadjoeroekeun anak lalaki pikeun Gi-
lad, sarta reja; dëmi geus galëde eta
anak ti pamadjikan teh, toeloej ngadja-
rongklokkeun Jeptah; ngaromongna ka
eta: Maneh moal boga waris di imah
bapa oerang; karana maneh teh anak
3 ti awewe sedjen. 'Toeloej Jeptah kaboer,
sijeun doeloer-doeloerna, seug matoeh
di tanah Tob; ^b sarta loba djalma teu
poegoeah karoempoel ka Jeptah, djeung
sok boedal ngareudjeungan.

a Ibr. 11:32.

b p. 9:4; 1 Sam. 22:2.

- 4 Ari geus kitoe, lila ti lila toeloej oerang
5 Amon mërangan ka Israil. 'Ari geus
kitoe, mangsa oerang Amon keur mër-
angan ka Israil, bral kokolot Gilad
laleumpang, ngala Jeptah ti tanah Tob
6 teja. 'Pok njalaoer ka Jeptah: Moegi
geura soemping, sarëng ngapalaan ka
kaoela sadaja, soepaja oerang ngalawan
7 përang ka oerang Amon. 'Ngawalon
Jeptah ka kokolot Gilad teh: Kapan
sampejan pada mikageuleuh ka kaoela,
sarta ngadjongklokkeun kaoela ti imah
bapa; na koe naon ajeuna daratang ka
kaoela, sabot sampejan kasoelahau?
8 'Pihatoer kokolot Gilad ka Jeptah: Kijeu
noe mawi kaoela ajeuna darongkap deui
ka andjeun, nja eta soepaja angkat,
kairing koe kaoela, sarëng mërangan
ka oerang Amon; kalajan ^a andjeun bade
ngaloeloegeoean ka kaoela, njangking sa-
9 dajana priboemi Gilad. 'Saoer Jeptah
ka kokolot Gilad: Oepama kaoela koe
sampejan dibawa moelang, baris mër-
angan ka oerang Amon, sarta eta teh

koe Pangeran dipaparinkeun ka hareupeun kaeola, na estoe kaeola pidjadiuun loeloegeoe sampejan? 'Wangsoelan kokolot Gilad teh ka Jeptah: Pangeran moegi moegi ngadangoe di antara kaeola saréng andjeun; saestoea kaeola pada ngalampahkeun sapilahir andjeun. 'Toeloej Jeptah angkat reudjeung kokolot Gilad; seg andjeunna koe djalma-djalma didjadikeun loeloegeoe djeung kapala, njangking maranchanana; sarta Jeptah njaoerkeun sakabeh kasaoeranana ^b di pafoeneun Pangeran, di Mispal. ^a p. 10: 18.

^b p. 20: 1.

12 Tidinja Jeptah ngoetoesan ka radja oerang Amon, mopojan kijeu: Aja pèrkara naon sampejan teh ka kaeola, noe matak sampejan datang ka kaeola, mērangkan ka tanah kaeola? 'Ngadjawab radja oerang Amon teh ka oetoesan Jeptah: Tina sabab Israil, basa indit ti Mēsir, njokot tanah kaeola, ^a ti tji Arnon tēpi ka tji Jabok, sarta tēpi ka tji Jordan; ari ajeuna eta teh poelangkeun djeung kasalametan! 'Ngoetoesan deui Jeptah ka radja oerang Amon, 13 'sarta mopojan ka dinja: Kijeu kasaoeran Jeptah: ^b Israil hanteu pisan njokot tanah Moab djeung tanah oerang Amon teh. 'Satēgēsna basa indit ti Mēsir, Israil loemakoe di tēgal lēga, tēpi ka laot Agēr; toeloej datang ka Kades. 17 'Tidinja Israil ^c ngoetoesan ka radja Edom, mopojan kijeu: Moegi kaeola diidinan njeorang tanah andjeun; tatapi radja Edom teu ngagoegoe. Pon kitoe kenek nitahan ka radja Moab; tapi eta ge teu daekeun. Toeloej Israil tjitjing 18 di Kades. 'Tidinja loemakoe deui di tēgal lēga, ^d ngoerilingan tanah Edom djeung tanah Moab; toeloej datang ka tanah Moab ti tēbeh pangbidjilan panon-poē; heug masanggrahan di peuntaseun tji Arnon; tapi hanteu asoep ka wēwēngkēran Moab, karana tji Arnon teh watēs Moab. 'Tidinja Israil ^e ngoetoesan ka Sihon, radja oerang Emor, radja Hesbon teja, sarta Israil mopojan kijeu ka dinja: Kaeola moegi diidinan njeorang tanah andjeun, dongkap ka ēnggon kaeola. 'Tatapi Sihon teu mērtjaeun Israil njeorang wēwēngkēranana; anggoer Sihon ngoempolkeun sabalana kabeh, heug masanggrahan di Jahas;

21 pek mērangkan ka Israil. 'Toeloej koe Pangeran, Allah Israil, eta Sihon djeung sabalana kabeh dipaparinkeun ka leungeun Israil, pek disabētān; seug Israil ngabogaan satanah oerang Emor, priboemi tanah eta; ^f nja ngabogaan sawēwēngkēran oerang Emor, ti sēmēt tji Arnon tēpi ka tji Jabok, sarta ti tēgal 22 lēga tēpi ka tji Jordan. 'Djadi ajeuna koe Pangeran, Allah Israil, eta oerang Emor geus disingkahkeun ti hareupeun Israil oematna; koetan koe sampejan dek dipiboga? 'Karah sampejan moal ngabogaan anoe koe ^g Kamos, batara sampejan, dibogakeun ka sampejan? Nja kitoe pisan sakoeer noe disingkahkeun ti hareupeun kaeola sadaja koe Pangeran, Allah kaeola, dibogaan koe kaeola. 23 'Naha ajeuna sampejan teh boga angkenh hade ti batan ^h Balak poetra Sipor, radja Moab teja? Karah eta teh madoean ka 24 Israil, atawa mērangkan ka dinja? 'Sabot Israil ngeusian Hesbon djeung pilēmboeranana, Aroēr djeung pilēmboeranana, sarta sakabeh nagara noe di sisi tji Arnon, geus tiloe ratos taon lilana, na koe naon koe sampejan hanten 25 dirēboet dina mangsa eta? 'Djadi kaeola hanteu boga dosa ka sampejan; balik-balik sampejan migawe goreng ka kaeola, mērangkan ka kaeola teh. ⁱ Moegi moegi Pangeran, noe djadi Hakim, dina poē ijeu ngahoekoeman di antara oerang Israil djeung oerang Amon!

^a 4 Moesa 21: 24. ^b 5 Moesa 2: 9, 19. ^c 4 Moesa 20: 14. ^d 4 Moesa 20: 21; 21: 4, 13. ^e 4 Moesa 21: 21. ^f 4 Moesa 21: 29. ^g 4 Moesa 22: 2. ^h 1 Moesa 31: 53; 1 Sam. 24: 16.

28 Dēmi radja oerang Amon teu ngagoegoe kana kasaoeran Jeptah, noe didatangkeun ka dinja. 'Geus kitoe ^j Roh Pangeran linggih ka Jeptah: bral angkat njeorang Gilad djeung Mēnase, sarta njeorang Mispe bilangan Gilad; ari ti Mispe bilangan Gilad ladjēngna ka oerang Amon. 30 'Sarta Jeptah ka loewar nadar ka Pangeran, pioendjoekna: Madak oerang Amon koe andjeun dipaparinkeun ka leungeun 31 simkoering, 'ari geus kitoe, naon bae noe ka loewar, bidjil ti panto rorompok simkoering, manggihan simkoering, dimana simkoering wangsoel ti oerang Amon saréng kasalametan, nja eta teh bade ka Pangeran; sēdja simkoering ngoerbankeun, didijjeun koerban doeroekan.

- 32 'Toeloë Jeptah ladjëng ka oerang Amon, sarta mërangan ka dinja; seug koe Pangeran diselehkeun ka pananganana.
- 33 'Pek koe Jeptah disabétan ti Aroër tépi ka maneh datang ka Minit, doewa poeloeh nagara, sarta tépi ka Abel-Këramim; panjabétna rosa katjida. ^b Tah, kitoe oerang Amon teh ditoendoekkeun di hareupeun oerang Israil. ^a p. 6: 34. ^b p. 8: 28.
- 34 Tidinja Jeptah soemping ka Misa, ka boemina; doemadikan, * poetrana noe awewe ka loewar, mapagkeun andjeunna, ^b make nêrëbang sarta ngari-gël; ari eta teh poetra noenggal, Jeptah teu kagoengan deui poetra lalaki atawa
- 35 awewe. 'Ari geus kitoe, barang Jeptah ningali poetrana, ^c seug andjeunna njo-soék panganggona, bari misaoer: Alah, anaking! njai teh ngahëroekkeun teuing ka ama, sarta njai teh kaäsoep anoe nganangsakeun ka ama; ^d karana ama geus ngangah biwir ka Pangeran, sarta
- 36 teu kadoega oendoer. 'Wangsoelan poetrana: Noen ama! ari ama geus éngah lambëj ka Pangeran mah, soemangga pidamël ka simkoering sakoemaha noe ka loewar ti lambëj ama, sarehing ama koe Pangeran geus dipaparin balësan ti
- 37 moesoeh ama, ti oerang Amon. 'Oendjoekanana deui ka ramana: Moegi koe-ring didamël perkawis ijeu: koering tempoan doewa boelan, soemëdja leumpang, ijang ka goenoeng-goenoeng, njeung-tjeurikan kalandjangan koering, nja diri
- 38 koering sarëng batoer-batoer. 'Walonan ramana: Bral bae. Seug koe Jeptah di-djoeroeng lakoe doewa boelan; toeloëj leumpang, nja pribadina djeung rentjang-rentjangan, sarta njeung-tjeurikan kalandjanganana di goenoeng-goenoeng.
- 39 'Ari geus kitoe, sanggeus toetoe doewa boelan, seug moelang deui ka ramana; prak ramana ngalaksanakeun nadarna ka dinja; sarta eta teh teu njaho di lalaki. Sanggeus kitoe djadi adat di Israil,
- 40 'landjang-landjang Israil saban-saban taoen sok laleumpang, ngagoeng-ngagoeng ka poetra Jeptah, oerang Gilad, sataoen opat poë. ^a 1 Sam. 18: 6. ^b 2 Moesa 15: 20. ^c 1 Moesa 37: 34. ^d 4 Moesa 30: 2.

PASAL 12.

Ari oerang Epraim karoempoel, sarta mareuntas ka kaler; ^a toeloëj pada

- mihatoer ka Jeptah: Koe naon andjeun madjoe pérang ka oerang Amon, ari kaoela teu disalaoer ngiring? Boemi andjeun dek dihoeroes saloehoereun andjeun
- 2 koe seuneu. 'Ngawalon Jeptah ka darinja: Kaoela djeung bala keur padoe bangët pisan djeung oerang Amon; seg maraneh ditjeloekan, tapi teu njalamëtkeun
- 3 kaoela ti leungeunna. 'Ana katendjo koe kaoela, maraneh teu noeloeng, ^b seug njawa kaoela diteundeun dina dampal leungeun, heg madjoe ka oerang Amon, sarta koe Pangeran dipaparinkeun ka leungeun kaoela. Na keur naon maraneh poë ijeu moeroeboel, dek mërangan ka
- 4 kaoela? 'Gantjang Jeptah ngoempoelkeun sakabeh oerang Gilad; pek mërangan ka Epraim. Ari oerang Gilad teh njabétan ka Epraim, tina sabab ngaromonga: Maraneh, Gilad! kakaboean ti Epraim; bënërna aja di têngah Epraim
- 5 djeung Mënase. 'Djeung deui Gilad ^c meunangkeun sagala peupeuntasan tji Jordan ka Epraim; ari geus kitoe, satijap-tijap aja kakaboeran Epraim, ngomong: Kaoela menta meuntas, seg ditanja koe oerang Gilad: Maneh teh oerang
- 6 Epraim? Ana ngadjawab: Lain, 'toeloëj ngaromong kijeu ka dinja: Geura njëboet sjibolet; ana pok teh sibolet; karana teu bisaeun ngoetjapkeun bënërn. Kék ditjékël sarta dipeuntjit lëbah peupeuntasan tji Jordan. Dina mangsa eta oerang Epraim opat laksa doewa reboue roeboeh. ^a p. 8: 1. ^b 1 Sam. 19: 5; 28: 21. ^c p. 3: 28.

- 7 Ari Jeptah ngahakimanana ka Israil gënëp taoen; toeloëj Jeptah, oerang Gilad, poepoes, sarta dikoeërëbkeun dina hidji nagara tanah Gilad.
- 8 Ari noe ngahakiman ka Israil sanggeusna Jeptah, nja eta Ebsan, ti Bet-
- 9 Lehem. 'Ari eta teh ^a kagoengan tiloe poeloeh poetra lalaki sarta tiloe poeloeh poetra awewe didjoeroeng ka loewar, djeung tiloe poeloeh poetra awewe ti loewar diasoepekkeun keur poetrana lalaki.
- 10 Ari ngahakimanana ka Israil toedjoeh 10 taoen. 'Toeloëj Ebsan poepoes, sarta dikoeërëbkeun di Bet-Lehem. ^a p. 10: 4.
- 11 Ari noe ngahakiman ka Israil sanggeusna eta, nja eta Elon, oerang Sëboe-loen. Ari eta ngahakimanana ka Israil
- 12 sapoeleoh taoen. 'Toeloëj Elon, oerang

Sëboeloen, poepoes, sarta dikoerëbkeun di Ajalon, di tanah Sëboeloen.

- 13 Ari noe ngahakiman ka Israil sang-
geusna eta, nja eta Abdon poetra Hilel,
14 oerang Piraton. 'Ari eta teh kagoengan
opat poeloch poetra lalaki djeung tiloe
poeloch poetoe lalaki, ^a narenggangan
toedjoeh poeloch kalde. Ari ngahaki-
15 manana ka Israil dalapan taoen. 'Toe-
loej Abdon poetra Hilel, oerang Piraton,
poepoes, sarta dikoerëbkeun di Piraton,
di tanah Epraim, di goenoeng oerang
Amalek. ^a p. 10: 4.

PASAL 13.

Tidinja oerang Israil ^a marigawe deui
noe goreng di pajoneun Pangeran;
ladjeng koe Pangeran diselehkeun ka
leungeun oerang Pëlisti, opat poeloch
taoen lilana. ^a p. 3: 12.

- 2 Aja hidji djalma, oerang Sora, ka-
asoep bangsa oerang Dan, ngaranna Ma-
noah; ari pamadjikanana gaboeg, teu
3 ngadjoeroe. 'Hidji waktoe ^a Malaikat
Pangeran nembongan ka eta awewe,
sarta ngalahir ka dinja kijeu: Masing
njaho, maneh gaboeg, teu ngadjoeroe;
tapi bakal reuneuh, sarta ngadjoeroe
4 hidji anak lalaki. 'Mana ajeuna koedoe
tjëtjégah, ^b oelah nginoem anggoer atawa
arak, djeung ^c oelah ngahakan naon-naon
5 noe nadjis. 'Karana, saénjana, maneh
bakal reuneuh, sarta ngadjoeroe hidji
anak lalaki; ari eta teh sirahna teu
meunang didatangan peso tjoekeuer; ka-
rana boedak teh pidjadieu ^d nasir Allah
ti waktoe dikandoeng; ^e sarta nja eta
bakal nganimitian njalamëtkeun Israil
6 ti leungeun oerang Pëlisti. 'Tidinja eta
awewe datang, sarta njarita ka sala-
kina, kijeu pokna: Bijeu aja hidji piwa-
rangan Allah tjalik ka koering, ari roe-
pana saperti roepa Malaikat Allah, tjä-
tjap koe matak sjeum; koering teu naros
ti mana soempingna, sarëng teu mapa-
7 rin njaho djénënganana ka koering. 'Ari
lahirna ka koering: Masing njaho, ma-
neh bakal reuneuh, sarta ngadjoeroe hidji
anak lalaki; mana ajeuna maneh oelah
nginoem anggoer atawa arak, djeung
oelah ngahakan naon-naon noe nadjis;
karana boedak teh pidjadieu nasir
Allah, ti waktoe dikandoeng tēpi ka pō-
8 anana maot. 'Tidinja Manoah nënëda

ka Pangeran, kijeu panëdana: Noen
Goesti! eta piwarangan Allah, noe koe
andjeun dipiwarang teja, moegi sina
tjalik deui ka koering doewaän, sarëng
ngawoeroek ka koering koemaha nja
pilampaheun koering ka eta boedak,
anoe bade didjoeroekeun. ^a p. 6: 11.

^b 4 Moesa 0: 3. ^c 3 Moesa 11. ^d 4 Moesa 6: 2-5;
1 Sam. 1: 11. ^e Look. 1: 15.

- 9 Ari panëda Manoah koe Allah dimak-
boel. Toeloej Malaikat Allah tjalik deui
ka eta awewe; kabënëran awewe teh
keur dijoe di këbon, ari Manoah sa-
lakina hanteu reudjeung. 'Ngageuwat
awewe teh loempat, bebedja ka sala-
kina; ari omongna ka dinja: Noen,
koering ditembongan deui koe eta djal-
ma, noe tjalik ka koering bareto teja.
11 'Neut Manoah indit, noetoerkeun pa-
madjikanana; sadongkapna ka eta djal-
ma, pok hatoeran ka andjeuna: Na
andjeun teja djalma, noe ngalahir ka
poeu bodjo? Walonana: Énja kami.
12 'Oendjoekan deui Manoah: Ajeuna moegi
tinëknanan pilahir andjeun; koemaha pi-
pëtaeunana eta boedak sarëng pilam-
13 paheunana? 'Walon Malaikat Pangeran
ka Manoah: Sakoer noe koe kami dila-
hirkeun ka awewe teja, koedoe koe eta
14 ditjégah. 'Sagala noe asal ti tangkal
anggoer, teu meunang koe eta dihakan;
teu meunang nginoem anggoer atawa
arak, sarta teu meunang ngahakan naon-
naon noe nadjis. Sakabeh noe koe kami
diparentahkeun ka awewe teja, koedoe
15 koe eta diëstoekeun. 'Oendjoekan deui
Manoah ka Malaikat Pangeran: ^a Moegi
kërsa diandég koe simkoering; sèdja
njadijakeun hidji anak ëmbe pihatoera-
16 neun andjeun. 'Lahiran Malaikat Pange-
ran ka Manoah: Sanadjan kami koe
maneh diandég, moal ngadahar soegoeh
maneh; sarta oepama maneh bajang
mëtakeun koerban doeroekan, koedoe
koerbankeun ka Pangeran. Wantoe-
wantoe Manoah teu tërängeun, jen eta
17 teh Malaikat Pangeran. 'Oendjoekan
deui Manoah ka Malaikat Pangeran:
Saba djénëngan andjeun? soepaja, dima-
na geus tinëknanan pilahir andjeun, sim-
koering pada ngahormat ka andjeun.
18 'Lahiran Malaikat Pangeran ka Manoah:
^b Keur naon maneh nanjakeun ngaran
19 kami? da eta teh ^c adjaib. 'Top Manoah

njokot hidji anak ðmbe sarta djeung koerban kadaharan; seg dikoerbankeun ka Pangeran dina loehoer batoe karang. ^a Ari Malaikat teh lampahna adjaib, sarta Manoah djeung pamadjukanana mëlóng bae. ²⁰ 'Karana keur barang hoeroengna tina altar njêlêboeng ka langit, seug Malaikat Pangeran moenggah di djêro hoeroenging altar. Dêmi Manoah djeung pamadjukanana mëlóng bae; toe-
²¹ loej brêk njaroeoh kana taneuh. 'Ari Malaikat Pangeran teu nembongan deui ka Manoah atawa ka pamadjukanana. Didinja Manoah geus têrangeun, jen-
²² eta teh Malaikat Pangeran. 'Pok Manoah ngomong ka pamadjukanana: 'Tangtœ oerang teh ðngke paeh, sabab
²³ oerang narendjo Allah. 'Dêmi tjarek pamadjukanana: Manawi Pangeran aja pangêrsa maehkeun ka oerang mah, koerban doeroekan djeung koerban kadaharan teh moal ditjandak ti leungeun oerang, sarta oerang moal dipaparin nendjo eta sakabéhna, soemawonna oerang dina waktœ ajeuna diwartaan noe kitœ pêtana. ^a 1 Moesa 18:3; p. 6:18. b 1 Moesa 32:29. c Jês. 9:6. d p. 6:21. e p. 6:22, 23.

²⁴ Tidinja eta awewe ngadjoeroekeun hidji anak lalaki, sarta dingaranan 'Simson. ^b Ari eta boedak ngagêdean, ²⁵ djeung dibêrkahan koe Pangeran. 'Sarta Roh Pangeran nêmban njoereng Simson ka pasanggrahan Dan, di antara Sora djeung Estaol. ^a Ibr. 11:32. b Leok. 1:80.

PASAL 14.

Hidji mangsa Simson mijang ka nagara Timna; seug di Timna ningali hidji ² landjang, anak Pêlisti. 'Toeloj moelih, sarta ngoeninga ka iboe-ramana, pihtaorna: Koering di Timna nendjo hidji landjang, anak Pêlisti; ^a moegi eta ajeuna ditjandak keur pibodjoen koe-
³ ring. 'Ari saœr iboe-ramana ka Simson: Naha taja pisan pipamadjikaneun di anak koelawarga agoes, atawa di sakabéh ahli indoeng-bapa, noe matak agoes leumpang, njokot pipamadjikaneun ka oerang Pêlisti, ^b noe teu disoe-
⁴ nat! Wangsoelan Simson ka ramana: Nja eta bae tjandak keur koering; ka-
⁵ rana nja eta noe bènér dina panon koe-
⁶ ring. 'Ari iboe-ramana teu têrangeun hal kitœ teh ti Pangeran; karana Sim-

son nejangsan pisababeun ti oerang Pêlisti. Ari dina mangsa eta oerang Pêlisti marentah ka Israil. ^a 1 Moesa 31:4. b p. 15:18
⁵ Tidinja Simson mijang ka Timna, djeung iboe-ramana. Barang dongkap ka kèbon anggoer Timna, doemadakan, Simson kapapag koe hidji singa ngora ngagaoer. 'Kalêrsan ^a Simson disoompingan Roh Pangeran; pek singa teh dibebekkeun, sapêrti ngabebekkeun anak ðmbe, halta pananganana taja naon-naon; tapi lampahna noe bijeu teu dioeningakeun
⁷ ka iboe-ramana. 'Ari geus soemping, toeloj sasaoeran djeung eta landjang; sarta eta teh bènér koe pangrasa Sim-
⁸ son. 'Geus rada lila antarana koe Simson ditejang deui, dek ditikah; keur di djalan sindang, ningalian bangke singa teja; doemadakan, dina awak singa aja sa-
⁹ jang njiroean, sarta madoean. 'Top ditjandak koe dampal pananganana, bari seug ladjêng, sarta ngadaharan bari angkat; ari geus dongkap deui ka iboe-ramana, seg njanggakeun madoe, kop didalahar; tapi teu ngoeningakeun ka iboe-rama eta madoe beunang njandak ti awak singa. ^a p. 13:25; 15:14.

¹⁰ Ari ramana geus dongkap ka landjang, seug Simson di dinja ngadamêl badjat; karana nja kitœ lampah djalan
¹¹ ma boedjang. 'Ari geus kitœ, barang narendjo Simson, toeloj njarokot tilœ poeloeh pirentjangeun, sina ngabatoeran
¹² ka Simson. 'Pok Simson misaoer ka eta: Kaoela aja hidji toetœroetjingan ka maraneh; oepama koe maraneh dipoepe-
¹³ lihkeun ka kaoela di sadjêro ^a toedjoeh poê badjat ijeu, sarta kapanggih, kaoela sanggoep ka maraneh mere badjœ lawon katji tilœ poeloeh siki. djeung tilœ
¹⁴ poeloeh siki badjœ pisalin. 'Sabalikna, oepama teu bisa moepelihkeun mah ka kaoela, seg maraneh ka kaoela koedoe mere badjœ lawon katji tilœ poeloeh siki, djeung tilœ poeloeh siki badjœ pisalin. Ari djawabna: Mangga, tjarijoskeun toetœroetjingan sampejan, kaoela pada
¹⁵ bajang ngadenge. 'Saoer Simson ka darinja: Ti noe ngahakan bidjil kahakanan, ti noe bédas bidjil kañmisan. Dêmi sadjêro tilœ poê teu barisaeun moepelihkeun eta toetœroetjingan.

^a 1 Moesa 29:27.

¹⁵ Ari geus kitœ, dina poê noe katoedjoeh

seug eta ngaromong ka garwa Simson: Tjik, " tjaroge naji woedjoek, soepaja ka oorang moepelihkeun eta toetoe-roetjangan; bisi naji djeung boemi rama naji koe kaola dihoeroe koe seuneu. Naha kaola diarondang teh, bajang ngaboguan banda kaola? Lain kitoe?

14 "Toeloej garwa Simson nangis di pajoe-neunana, bari misaoer: Akang geuleuh bae ka koering, moal enja asih; akang toetoe-roetjangan ka anak bangsa koering, ari ka koering hauteu dipaparin njaho. Dëmi saor Simson: Saénjana, koe akang teu dioeningakeun ka indoeng-bapa; pimanaeun dipoepeilihkeun

17 ka naji? 'Seug eta teh nangis bae di pajoe-neunana satoetoe toedjoek poë badjatna. Ari geus kitoe, dina poë noe katoedjoeh, seug dipoepeilihkeun bae ka garwana, tina " njësédék teuing ka andjeunna. Gantjang koe eta istri toetoe-roetjangan teh dipoepeilihkeun ka

18 anak bangsana teja. 'Pok oerang nagara eta malihatoer ka Simson dina poë noe katoedjoeh, samemeh panon-poë soeroep: Naon noe amis ti batan madoe? naon noe bédas ti batan singa? Dëmi saorerna ka darinja: Lamoen maraneh teu ngawoeloekoe koe sapi kaola, toetoe-roetjangan kaola koe maraneh moal

19 kapanggih. 'Kalérésan Simson disoemping Roh Pangeran; bral mijang ka nagara Askélon, pek njabétan tiloe poeloh djalma oerang dinja, sarta papakeanana ditjandak, sok ngaleler pialin ka noe pada moepelihkeun toetoe-roetjangan teja. 'Ari Simson djadi bëndoe,

20 sarta moelih ka boemi ramana. 'Dëmi garwa Simson didjodokeun ka hidji rentjangua, noe ngabatoeran ka andjeunna teja.

a p. 16: 5. b p. 16: 16, 17.

PASAL 15.

Ari geus rada lila antarana, dina oesoem diboewat tarigoe, seug Simson ngandjang ka garwana, njandak hidji anak émbe; ari saorerna: Koering hajang asoep ka bodjo, ka djéro pangkeng. Dëmi koe

2 bapa aweue teu dibere asoep. 'Ari tjarek bapana: Panjana bapa, agoes teh geuleuh ka inja, noe matak koe bapa " geus dibikeun ka rentjang agoes. Ari adina lain geulis ti batan eta? Nja eta bae

3 pikeun agoes, djadi gantina. 'Pok Simson

misaoer ka darinja: Sakali jjeu aing teu salah ka oerang Pëlisti, lamoen aing

4 njijeun katjilakaan ka dinja. 'Bral Simson angkat, meunangkeun tjareuh tiloe ratoes siki, sarta njandak obor; toeloej dikantet-kantetkeun boentoet pada boentoet, djeung diteundeunan hidji obor dina antara doewa boentoet, di tengah-tengahna. 'Pek obor teh disaroendoetan, bari seug tjareuh dileupaskeun ka pibowateun oerang Pëlisti; toeloej kahoreoan, boh toempoeakan gandoem, boh pibowateun, kitoe keneh kèbon djetoen.

6 'Pok oerang Pëlisti ngaromong: " Saha noe migawe kitoe? Aja noe ngaromong Simson, minantoe oerang Timna, pedah koe eta ditjokot pamadjikanana, dibikeun ka batoerna. Moeroeboel oerang Pëlisti, pek eta aweue djeung bapana

7 " didoeroek koe seuneu. 'Misaoer Simson ka darinja: Ari maraneh migawe kitoe mah, saénjana aing dek malés diri ka

8 maraneh, kakara aing teh eureun. 'Pek disabétan, bitis katoet pingping; rosa pisan panjabétna. Bral mijang, toeloej tjalik dina hidji beulah goenoeng tjadas Etam.

a p. 14: 20. b p. 6: 29. c p. 14: 15.

9 Tidinja oerang Pëlisti arindit, seug masanggrahan di tanah Joeda, wani masakpak di Lehi. 'Pok oerang Joeda ngaromong: Koe naon maraneh daratang ngaroeroeg ka kaola? Djawabna: Kaola noe matak daratang, dek ngabarogod Simson, sèdja migawe ka dinja sakoemaha pagaweanana ka kaola teja.

11 'Broel tiloe reboe djalma, oerang Joeda, arijang kana beulah goenoeng tjadas Etam teja; toeloej malihatoer ka Simson: Naha andjeun teu oeninga, " jen oerang Pëlisti marentah ka oerang? Naha andjeun ka kaola sadaja midamél noe kitoe pëtana? Walon Simson ka darinja: Sakoemaha pagaweanana ka kaola, nja kitoe pagawean kaola ka maranehanana.

12 'Pihatoerna deui: Kaola noe matak daratang, sèdja ngabarogod ka andjeun, dek diselehkeun ka leungeun oerang Pëlisti. Ari saor Simson: Koedoe saroempah ka kaola, jen maraneh moal

13 pinaradjangeun ka kaola. 'Mihatoer deni eta teh ka Simson, kijeu pihatoerna: Hamo, ngan dek dibarogod bae, bari seug diselehkeun ka leungeunna; ari përkawis maehna tamah, moal enja

andjeun koe kaoela dipaehan. Pek Simson
dibarogod koe doewa tambang weu-
teuh, bari toeloedji diiringkeun tigoenoeng
14 tjadas teja. 'Barang andjeunna dong-
kap ka Lehi, beg koe oerang Pëlisti
dipapagkeun koe soerak. Kalërësan ^b
Simson disoemping an Roh Pangeran;
seg tambang noe dina pananganana
djadi kawas lambaran harumaj toetoeng
koe seuneu; barogodna lëboer ti pana-
15 nganana. 'Beh Simson mëndak hidji
tjatjapek kalde, baseuh kenéh; gantjang
njodorkeun pananganana, pek ditjandak,
dianggo neunggeulan, ^c meunang sareboe
16 djalma. 'Pok Simson misaoer: Koe hidji
tjatjapek kalde satoempok doewa toem-
pok, koe hidji tjatjapek kalde aing mae-
17 ban sareboe djalma. 'Ari geus kitoe,
saparantos misaoer, tjoel tjatjapek teh
dipitjeun ti pananganana; sarta eta eng-
18 gon disëboetkeun Ramat-Lehi. 'Tidinja
Simson balabhabeun angët pisan, sarta
sasambat ka Pangeran, pioendjoekna:
Andjeun geus maparin kasalametan saki-
toe agoengna koe lantaran abdi andjeun;
doepi ajeuna koering bade pach halab-
hab, sarëng laboeh ka leungeun ^d djalma
19 teu disoenat. 'Tidinja Allah meulahkeun
hidji tjangkroeng noe aja di Lehi, seg
bidjil tja ti dinja; ari geus ngaleueut,
datang deui ingëtanana, sarta hoerip. Ki-
toe noe matak eta enggon disëboetkeun
En-Hakore; ajana di Lehi tēpi ka mang-
20 sa ajeuna. 'Ari Simson ngahakimanana
ka Israil ^e keur djaman oerang Pëlisti,
^f doewa poeloeh taoen lilana. ^a p. 14: 4.

^b p. 14: 6. ^c p. 3: 31. ^d p. 14: 3; 1 Sam. 31: 4.
^e p. 13: 1. ^f p. 16: 31.

PASAL 16.

Hidji mangsa Simson angkat ka nagara
Gasa; seug di dinja ningali hidji
2 dajang, sarta tjalik ka eta. 'Aja noe
bebedja ka oerang Gasa, pokna: Sim-
son datang ka dijen. Tidinja pada nga-
lingkoengan sarta ngabongohan ka an-
djeunna sapeuting djëpoet, dina lawang
nagara, tatapi tjaritjing bae sapeupeu-
ting, ngomongna: Keun tēpi ka braj
3 beurang, seg koe oerang dipaehan. 'Ari
Simson ehog tēpi ka tēngah peuting;
dēmi wantji tēngah peuting seug tanghi,
kék njékél panto lawang nagara kala-
wan tihangna noe doewa, ditjaboet

katoet toelakna, djoeng dipoendak, bari
seug dibawa oengga ka poentjak goe-
noeng, noe di hareupeun nagara He-
bron.

4 'Ari geus kitoe, sanggousna ti dinja,
toeloedji Simson bogohéun ka hidji awe-
we noe di lëbak Sorok, ngaranna Dë-
5 lila. 'Seug gëgëdoeg oerang Pëlisti dara-
tang ka eta awewe, sarta ngaromong
ka dinja: ^a Koedoo ngawoedjook ka
Simson, sarta tangenan dina naon ka-
bëdasanana noe sakitoe gëde teh, sarta
naon pilantaraneunana kami teh nga-
lahkeun ka dinja djeung ngabarogod
ka dinja, soepaja beunang disangsara;
seg kami ka maneh tangtoe pada mero
sareboe saratoes wang perak sewang.
6 'Tidinja Dëlila ngomong ka Simson:
Tjik, paparin njaho ka koering, dina
naon kabëdasan andjeun noe sakitoe
gëde teh, sarëng naon pilantaraneun
andjeun dibarogod, soepaja beunang di-
7 sangsara? 'Diwalon koe Simson: Oepama
kaoela dibarogod koe toedjoe lambar
loeloeb hedjo, noe tatjan toehoer, tang-
toe kaoela leuleus, djadi tjara djalma
8 noe sedjen bae. 'Toeloedji gëgëdoeg Pë-
listi ka awewe teh marawa toedjoe lam-
bar loeloeb hedjo, noe tatjan toehoer;
prak koe awewe teh dibarogodkeun ka
9 Simson. 'Ari noe ngabongohan darijoe
di eta awewe, di djero pangkeng. Pok
Dëlila ngomong ka andjeunna: Eh Sim-
son! diboroedog oerang Pëlisti. ^b Djëm-
proeng loeloeb teh koe andjeunna dipë-
gatkeun, sakoemaha mëgatkeun tali in-
djoek, noe geus ngambeu seuneu; djadi
teu koengsi kanjahoan kabëdasanana.

^a p. 14: 15. ^b p. 15: 14.

10 Tidinja Dëlila ngomong ka Simson:
Salërësa, andjeun tadi goegoejou ka
koering sarëng misaoer bohong ka koe-
ring; ari ajeuna, tjik, paparin njaho ka
koering, naon pilantaraneun andjeun
11 dibarogod? 'Ari walonanana: Oepama
kaoela dibarogod koe tambang wareu-
teuh, anoe tatjan dipake, tangtoe kaoela
leuleus, djadi tjara djalma noe sedjen
12 bae. 'Heug Dëlila njokot tambang wa-
reuteuh, prak dibarogodkeun ka an-
djeunna; toeloedji ngomong ka andjeunna:
Eh Simson! diboroedog oerang Pëlisti.
Ari noe ngabongohan darijoe di djero
pangkeng. Djëmproeng tambang teh koe

- andjeunna dipéngkatkeun ti pananganana, tjara kanteb.
- 13 Tidinja Dëlila ngomong ka Simson: Dongkap ka ajeuna andjeun teh goegoejon bae ka koering, saréng misaoer bohong ka koering; tjik atoeb, paparin njaho ka koering, naon pilantaraneun andjeun dibarogod? Ari walonanana: Oepama toedjoeu oentoen sirah kaoela koo njai dipakankéun kana tinoenan.
- 14 ['Prak milampahi kitoe,] sarta dipageuhan koe pantjoeu. Toeloj ngomong ka andjeunna: Eh Simson! diberoedoeg oerang Pélisi. Neut Simson tanghi tina sareua, sarta karaboet eta pantjoeu pakara katoet tinoenan.
- 15 Tidinja Dëlila ngomong ka andjeunna: Na koemaha andjeun bisa misaoer, jen: Kaoela njaah ka maneh, da manah andjeun teu ngareudjeungan ka koering. Geus tiloe kali ijeu andjeun teh goegoejon ka koering, saréng koering teu dipaparin njaho dina naon kabédasan
- 16 andjeun noe gède teh. 'Ari geus kitoe, tina njésédék ka andjeunna koe omonganana. saban-saban poé, sarta bari dikeukeuhan, lila-lila keuheul manahna,
- 17 asa rek paeh. 'Toeloj bae nganjatakeun ka dinja saeusi manahna; ari saeurna ka dinja: "Sirah kaoela tatjan pisan didatangan peso tjoekeu; karana kaoela djadi nasir Allah ti waktos dikandoeng koe iboe; oepama kaoela ditjoekeu, kabédasan kaoela tangtue leungit ti kaoela, seug kaoela leuleus, djadi tjara
- 18 djalma noe loba bae. 'Barang Dëlila geus téréangeun, jen Simson ka manehana nganjatakeun saeusi manahna, gantjang nitahan, ngala gégédoeg oerang Pélisi; pihatoerna: Mangga, geura tjaraalik ajeuna, karana Simson geus nganjatakeun ka koering saeusi hatena.
- 19 Djéboel gégédoeg Pélisi daratang ka dinja, sarta wang perak teh dibawa.
- 20 'Tidinja Simson koe Dëlila disina sare dina lahoenanana; seug njéloekan hidji djalma, pek koe eta ditjoekeuran noe toedjoeu oentoen sirahna; toeloj Dëlila ngamimitian njangsarakeun ka andjeunna, lés kabédasanana leungit ti andjeunna. 'Pok Dëlila ngomong: Eh Simson! diberoedoeg oerang Pélisi. Neut Simson tanghi tina sareua, bari misaoer: Aing dek ka loewar, tjara ka toekang-
- toekang, sarta gigibrig; karana teu oeningaeun, ^b jen Pangeran geus njingkal ti andjeunna. 'Kék andjeunna koe oerang Pélisi ditjarékél, sarta ^c ditjokel sotjana, bari toeloj diiringkeun ka Gasa, sarta dirante tambaga; geus kitoe gawena ngagiling di djero pangberokan.
- 22 'Demi ramboetna mandjangan deui sanggeusna ditjoekeu. ^{a p. 13: 5. b 1 Sam. 16: 14; Sil. 5: 3. 4; 22: 14. c 2 Radj. 23: 7!}
- 23 Tidinja gégédoeg oerang Pélisi karompoeu, koekoerban rosa pisan ka ^d Dagon, aállahanana, sarta soekan-soekan. Ari aromongna: Si Simson, moesoeh oerang, koe batara oerang geus
- 24 diselehkeun ka leungeun oerang. 'Sarta barang djalma-djalma ngadeuleu ka Simson, seg maroedji ka aállahanana; karana aromongna: Moesoeh oerang, noe ngaroeksak tanah oerang, sarta njabétan batoer oerang loba nakér teja, koe batara oerang geus diselehkeun ka leungeun oerang. 'Ari geus kitoe, keur pada saroeka hate, seg ngaromong: Geura ala si Simson, sina ngabodor pikeun oerang! Gantjang Simson diala ti pangberokan, seug ngabodor di hareupanana, disina nangtoeng dina rowangan
- 25 tihang. 'Tidinja Simson misaoer ka boedak noe ngahajeukan pananganana: Aing lesotkeun, hajang ngarampaan tihang-tihang, anoe ditoempakan ijeu gédong,
- 26 bajang njarande ka dinja. 'Kabéhérana eta gédong dédét koe djalma, awelelalaki; samalah sakabéh gégédoeg oerang Pélisi araja di dinja; sarta dina loehoer gédong kira-kira aja tiloe rebos djalma, awelelalaki, pada nongton eukeur Simson ngabodor. 'Toeloj Simson sasambat ka Pangeran, kieu pieondjoeuna: Noen, Goesti Pangeran! moegi emoet ka koering; noen Allah! moegi ngabédaskeun ka koering sakali ijeu bae, ^e soepaja koering malés diri ka oerang Pélisi koe pamalés hidji tina doewa panon
- 27 koering. 'Pek Simson nangekep doewa tihang noe di tengah, anoe ditoempakan sarta ditékén koe eta gédong; noe hidji koe panangan katoeboe, noe hidji
- 28 deui koe panangan kentja. 'Pok Simson misaoer: Kadjeun diri aing paeh djeung oerang Pélisi! Seug andjeunna toengkoel sakoewat-koewat, broeg gédong teh roeboeh, ninggang ka sakoer

gégédoeg djeung ka sakabeh djalma noe aja di djero. Ari djalma noe paeb, beunang Simson maehan dina poepoesua, loba ti batan noe koe andjeunna dipacahan dina keur hiroepna. Toeloj saderekna daratang djeung sakabeh ahli ramana, seug andjeunna dibawa moelang, bari toeloj dikoerëbkeun ' di antara Sora djeung Estaol, dina pakoeboeran Manoah ramana. ^d Ari Simson ngahakimnana ka Israil doewa poeloeh taon lilana. ^a 1 Sam. 5 : 4. ^b Roem 12 : 19. ^c p. 13 : 25. ^d p. 15 : 20.

PASAL 17.

Aja hidji djalma, oerang pigoenoengan ² Epraim, ngaranna Mika. 'Hidji waktoe eta ngomong ka indoengna: Ari noe sareboe saratoes wang perak, noe di tjokot ti éma, anoe matak éma sasapa, samalah misaoer kadenge koe koering teja, soemoehoen, eta oewang aja di koering, nja koering anoe njokot inja. Ngadjawab indoengna: ' Eh agoes! maneh moegi dibérkahan koe Pangeran. ³ 'Heg noe sareboe saratoes wang perak teh koe Mika dipoelangkeun deui ka indoengna. Ari tjarek indoengna: Oewang perak teh koe éma geus disoe-tjikeun pisan bade ka Pangeran ti leungeun éma, pikeun agoes, baris nijjeun hidji artja sipat oekir djeung hidji artja sipat tjitak; mana ajeuna koe éma dibikeun deui ka agoes. 'Mangsa oewang teh koe Mika dipoelangkeun deui ka indoengna, top indoengna njokot doewa ratoes perak, dibikeun ka kamasan; seg koe eta didjjeun hidji artja sipat oekir djeung hidji artja sipat tjitak; nja eta toeloj aja di imah Mika. 'Ari eta djalma, nja eta Mika, boga hidji tadjoeg, sarta nijjeun hidji ^b epod djeung ^c tapekong, toer ^d ngeupeulan anakna lalaki saoe-rang, djadi panghoeloena. 'Dina mangsa eta ^a taja radja di Israil; djalma pada milampah masing-masing noe pibén-reun koe rarasaan sorangan. ^a Roet 3 : 10.

^b 2 Moesa 28 : 6; p. 8 : 27. ^c 1 Sam. 19 : 13. ^d 2 Moesa 28 : 41. ^e p. 18 : 1; 21 : 25.

⁷ Aja hidji djalma ngora, asal ti Bet-Lehem, bilangan Joeda, kaasoep bangsa Joeda; nja eta djadi ahli Lewi, sarta ⁸ ngoembara di dinja. 'Toeloj eta djalma leumpang ti nagara asal, ti Bet-Lehem bilangan Joeda teja, karépna ngoembara

di mana bae pigénahenn. Ari keur di pangnjabaan, seug datang ka pigoo-noengan Epraim, népi ka imah Mika. ⁹ 'Ditanja koe Mika: Sampejan datang ti mana? Djawabna: Kaoela ahli Lewi, asal ti Bet-Lehem bilangan Joeda, keur njaba, sédja ngoembara di mana ¹⁰ bae pigénaheun. 'Omong Mika ka dinja: Di kaoela bae tjalik, hade djadi piba-paeun djeung pipanghoeloecun kaoela; koe kaoela dek dibore sataoen sapoeloeh perak, djeung papakean sapangadeg, sarta kahakauan. Seug ahli Lewi teh ¹¹ ngiloe. 'Ari ahli Lewi teh ngarëmpoegan tjitjing di eta djalma, sarta djalma ngora teh koe Mika diangkén tjara anak so- ¹² rangan. 'Toeloj ahli Lewi teh koe Mika dikeupeulan, sarta eta djalma ngora djadi panghoeloena, djeung aja di imah ¹³ Mika. 'Tidinja Mika teh ngomong: Ajeuna aing njaho, jén Pangeran bakal maparin kahadean ka aing, sapedah aing boga ahli Lewi, djadi panghoeloeh.

PASAL 18.

Dina mangsa eta ^a taja radja di Israil; sarta dina mangsa eta kaom oerang Dan ^b nejangnan pimilikeun keur dirina, baris ngénggon; karana népi ka mangsa eta kaom Dan tatjan katibanan milik ² di tengah kaom Israil. 'Toeloj oerang Dan nitaban lima djalma, ti bangsana sorangan, ti satoengtoengna, djalma pë-kosa, ^c ti Sora djeung ti Estaol, baris lolongok tanah, sarta ngawaspadakeun; ari aromongna ka dinja: Geura leumpang, koedoe ngawaspadakeun tanah. Tidinja eta teh daratang ka pigoenoengan Epraim, népi ka imah ^d Mika teja; ³ toeloj meuting di dinja. 'Barang deukent ka imah Mika, seug eta teh tarë-gëseun kana sora ^e eta djalma ngora, ahli Lewi teja; toeloj njarimpang ka dinja, sarta ngaromong ka eta: Koe saba maneh dibawa ka dijeu? djeung naon pagawean maneh di dijeu? sarta ⁴ maneh boga naon di dijeu? 'Ari djawabna ka darinja: Kijeu-kijeu lampah Mika ka kaoela; ari kaoela teh diboe-roehan koe eta, sarta djadi panghoe-loena. 'Aromongna deni ka ahli Lewi ⁵ teh: Tjik, ^f geura naros ka Allah, soepaja kaoela tërang, ijeu djalan, noe keur dilakonan koe kaoela, piloeleuseun

6 hanteuna. 'Ngadjawab panghoeloe teh ka darinja: Geura leumpang bae sarta kasenangan; ijeu djalan, noe keur dilakonan koe maraneh, kamanah koe Pangeran.

a p. 17:6; 18:1. b p. 1:34. c p. 13:25. d p. 17:1. e p. 17:7. f p. 17:5.

7 Bral eta lima djalma leumpang; toeloej daratang a ka nagara Laïs, sarta narendjo djalma-djalma noe di djero eta nagara tjitjingna sarta senang ati, koe-maha adat oerang Sidon, kerta djeung senang ati; sarta dina tanah eta taja noe boga kawasa, anoe ngalarakeun kitoe-kijeu; malah eta teh djaraeoh ti oerang Sidon, sarta taja kijeu-kijeu djeung djalma noe sedjen. 'Tidinja maroelang ka doeloer-doeloerna, noe di Sora djeung di Estaol teja; seug ditanja koe doeloer-doeloerna: Koemaha bedja? 'Ari djawabna: Geura dangdan, hajoe oerang indit ngaroeroeg ka dinja; karana ka-oela geus pada ngilikan eta tanah, sa-énjana, moetoeh koe aloes. Naha maraneh tjaritjing bae? Poma oelah kalendor; geura leumpang, geura datang, 10 geura meunangkeun eta tanah. 'Dimana maraneh leumpang, bakal daratang ka hidji bangsa noe senang ati, sarta tanah teja lèga ngentja-ngatoehoe. Estoe koe Allah geus dipaparinkeun ka leungeun maraneh; énggon noe taja pisan ka-koerang, naon bae barang noe aja di boemi.

a Jos. 19:47.

11 Broel ti dinja, ti bangsa oerang Dan, nja ti Sora djeung ti Estaol teja, gènép ratoes djalma noe arindit, pada njoren 12 parobot pérang. 'Toeloej leumpang, seg masanggrahan di Kirjat-Jarim, di tanah Joeda, noe matak eta énggon diséboet a Pasanggrahan Dan, tépi ka mangsa ajeuna; ajana di toekangeun Kirjat-Jarim. 'Ari ti dinja ladjoe deui, njorang pigoenoengan Epraim, seug daratang ka 13 imah Mika teja. 'Pok noe lima djalma, noe leumpang lolongok tanah Laïs teja, ngaromong, kijeu pokna ka doeloer-doeloerna: Koemaha, maraneh njaho, jen dina eta imah b aja hidji epod djeung tapekong, kitoe deui hidji artja sipat oekir djeung bidji artja sipat tjitak? Ma-na ajeuna sing pada térang dina pilam- 15 paheun maraneh. 'Toeloej eta teh njarimpang ka dinja, sarta daratang ka imah eta djalma ngora, ahli Lewi teja,

nja eta ka imah Mika; seg nanjakeun 16 ka dinja salamét hanteuna. 'Ari noe gè-nép ratoes djalma, noe njoren parobot pérang, oerang Dan teja, pada ngaran-dég bareupeun lawang panto. 'Dèmi eta lima djalma, noe leumpang lolongok tanah teja, tjat arasoep ka dinja, pek njokot eta artja sipat oekir djeung eta epod, djeung eta tapekong, sarta eta artja sipat tjitak teja; ari panghoeloe teh nangtoeng hareupeun lawang panto, djeung djalma noe gènép ratoes, noe pa- 18 da njoren parobot pérang teja. 'Barang eta teh arasoep ka imah Mika, sarta njokot eta artja sipat oekir, djeung eta epod, djeung eta tapekong, sarta eta artja sipat tjitak teh, pok panghoeloe teh ngomong ka darinja: Maraneh mi- 19 gawe naon? 'Ari djawabna: Geura repeb. c soengoet maneh peungpeukan koe leun-geun, sarta koedoe leumpang djeung kaoela, baris djadi d pibapaeun djeung pipanghoeloecun kaoela sakabeh. Mén-ding mana maneh teh, manghoeloecan ka imah djalma saorang djeung mang- 20 hoeloecan ka sakaom, kasabangsa di Israél! 'Seug panghoeloe teh soeka ati; top njokot eta epod, djeung eta tapekong, sarta eta artja teja, bari seug asoep ka té- 21 ngah djalma loba. 'Tidinja pada malik, sarta kèbat leumpangna; ari baroedak, djeung ingon-ingon, sarta djeung barang-barang diajakeun ti heulaeunana.

a p. 13:25. b p. 17:3-5. c Aj. 29:9. d p. 17:10.

22 Ari geus djaraeoh ti imah Mika, seg djalma-djalma, noe aja dina imah noe dareukeut ka imah Mika, dikoempoel-keun; bral njoesoelan ka oerang Dan. 23 'Toeloej ugagéroan ka oerang Dan; seug eta teh pada njorejang, bari ngaromong ka Mika: Dek naon maneh, datang sarta 24 ngalijoe? 'Ari djawabna: a Batara ka-oela, beunang kaoela nijjeun, koe maraneh ditjokot djeung panghoeloena, toeloej leumpang; djadi kaoela teh kari naon deui? sarta koemaha maraneh nanja ka kaoela: Dek naon maneh? 25 'Ngadjawab oerang Dan ka Mika: So-wara maneh oelah kadenge di kaoela, bisi aja djalma panas hate naradjang ka maneh, sarta njokot njawa maneh 26 djeung njawa ahli-ahli maneh. 'Seg oerang Dan noeloejkeun djalanana; sarta barang geus katendjo koe Mika, itoe

bédas ti batan manebanana, toeloj bae malik, moelang ka imahna. a 1 Moesa

31:30; 2 Moesa 32:4.

- 27 Ari koe eta djalma dibawa anoe beunang Mika njiyeun, sarta djeung pang-boeloena; toeloj daratang ka Lais, ka eta bangsa noe kërta nja sènaug ati teja; pek disabètan koe seuseukeut pèdang, sarta nagarana dihoeroe koe seu-neu. 'Taja noe ngaleupaskeuninja, wantoe-wantoe nagara teh djaoeh ti Sidon, sarta maranehanana taja kijen-kijeun djeung djalma noe sedjen; ari pèrnahna dina lèbak, anoe deukeut Bet-Rèhob. Tidinja nagara teh koe oerang Dan diadégkeun deui, bari toeloj diensian. 'Ari eta nagara a koe maranehanana disè-boetkeun Dan, noeroetkeun djenèngan Dan, karoehoenna, noe diwokeun pikeun Israil; dèmi tadina ngaran eta nagara Lais. 'Djeung deui oerang Dan ngadégkeun eta artja, keur sèsèmbaheunana; sarta Jonatan poetra Gersom, anoe poetra Moesa, nja eta djeung anak-poe-toena manghoeloena ka kaom oerang Dan, tèpi kana mangsa eusi tanah di-bojong. 'Djadi eta teh ngadégkeun artja Mika, beunang Mika njiyeun teja, sarta disèmbah sapandjangna gedong Allah a aja di Silo. a Jos. 19:47. b Jos. 18:1; 1 Sam. 4.

PASAL 19.

- Ari geus kitoe, dina mangsa eta, a keur taja radja di Israil, aja hidji ahli Lewi, ngoembara di téngah pigoenoe-ngan Epraim; toeloj boga hidji parèkan, asalna ti Bet-Lebem, bilangan Joeda. 'Tidinja eta parèkanana mangdjinaheun, bari seug moelang ti manebanana ka imah bapana, ka Bet-Lebem bilangan Joeda; geus kitoe ajana di dinja lilana opat boelan. 'Toeloj salakina dangdan, bral leumpang njoesoel, sèdja ngoepahanatina, dek dibawa balik; sarta mawa boedjang saoréang djeung kalde sapaang. Sadatangna koe awewe teh dibawa asoep ka imah bapana. Barang manebanana katendjo koe bapa awewe, seug boengaheun papanggih. 'Tidinja manebanana koe mitohana, koe bapa awewe teja, diandég; toeloj ngandjrék di dinja, tiloe poé lilana, njaratoo-nginoem djeung mareuting di dinja. 'Ari geus kitoe, dina poé noe kaopat, braj isoek gantjang haroe-

- dang, pek dangdan, sèdja leumpang. Pok bapa awewe teh ngomong ka minan-toena: b Sègërkeun hate maneh heula koe roti sapoeloekaneun, kakara laléumpang. 'Gek darijoe, sarta njaratoo-nginoem padocdoewaän. Pok bapa awewe teh ngomong ka eta djalma: Daek teu daek koedoe meuting deui, sarta masing soeka ati. 'Dèmi eta djalma dangdan, sèdja leumpang, tapi dikeukeuhan koe mitohana; toeloj meuting deui di dinja. 'Ari dina poé noe kalima braj isoek gantjang hoedang, sèdja leumpang. Ngomong bapa awewe teh: Sègërkeun hate maneh heula. Seug talangko tèpi ka lingsir poé, sarta dadaharan padocdoewaän. 'Pek djalma teh dangdan, sèdja leumpang, nja dirina, djeung parèkanana, sarta boedjangna. Ngomong mitohana, bapa awewe teh: Tah, poé teh geus lingsir, dek boerit, geura meuting deui; geuning, poé teh geus toeroen, meuting deui di dijeun, sarta masing soeka ati; ari isoek-isoek hade gantjang haroedang, bral ka djalan maraneh, nja moelang ka himah maneh. 'Dèmi eta djalma teu daekeun meuting deui; seg dangdan, bari toeloj leumpang. Tidinja datang ka pèlèbbah nagara Jèboes, nja eta Jèroesalem; ari kalde noe sapaang teja dibawa sarta dirangkenan, djeung parèkanana reudjeung.

a p. 18:1. b 1 Moesa 18:5.

- 11 Barang nèpi ka Jèboes, poé teh geus toeroen nanakèran. Pok boedjang teh matoer ka djoeraganana: Sae sindang ka ijeu nagara a oerang Jèboes, ngarè-
12 rëb di dijeun. 'Didjawab koe djoeraganana: Moal njimpang ka nagara bangsa sedjen, anoe teu kaasoep oerang Israil;
13 anggoer oerang madjoe ka Giba. 'Omongna deui ka boedjangna: Hajoe, oerang moeroe ka salah-sahidji ènggon di ditoe; oerang meuting di Giba atawa di Ra-
14 mah. 'Heg madjoe, toeloj leumpangna; sarta kaberoe soeroep panon-poé deukeut nagara Giba, noe kabilang ka Bin-
15 yamin. 'Toeloj njarimpang ka dinja, sèdja asoep, hajang meuting di Giba. Geus datang, a gek dijoe di loeloeroeng nagara; karana djalma hidji ge taja noe mondokkeun maranehanana ka imah,
16 soepaja meuting. 'Djèboel aja hidji djalma kolot, poelang ti pagaweanana, ti kèbon, wantji boerit; ari eta djalma

asalna ti pigoenoengan Epraim, sarta
 ngoembara di Giba; dëmi djalma énggon
 17 ijen mah oerang Binyamin. 'Barang
 tjéngkat panonna, beh nendjo eta djalma
 noe njaba aja di loeloeroeng nagara; toe-
 loej ditanja koe noe kolot teh: 'Rek
 leumpang ka mana, sarta datang ti
 18 mana? 'Ari djababna: Koering ngaliwat
 ti Bet-Lehem bilangan Joeda; sêdja ka tén-
 ngah pigoenoengan Epraim; koering asal
 ti dinja, saréng mantas leumpang ka Bet-
 Lehem bilangan Joeda; ari ajeuna koe-
 ring keur leumpang ka gédong Pangeran;
 saréng taja pisan noe mondokkeun koe-
 ring ku imah. 'Parandene 'boh djarami,
 19 boh parab, uja pikeun kaldekoering; kitoe
 deui roti saréng anggoer aja keur diri
 koering, saréng keur toewang koering
 poen sêlir, sarawoeh keur poen boedjang,
 noe ngareudjungan abdi gamparan; sa-
 20 niskantén naon-naon taja kakirang. 'Ngo-
 mong djalma kolot teh: Assalam alae-
 koem! sakabéh kakoerang sampéjan
 saña-aja ditanggoeng koe kaoela; ngan
 21 oelah meuting di loeloeroeng bae. 'Gan-
 tjangna dibawa ka imahna; 'seug kalde
 diparaban, djeung ngaroembah soekoe,
 bari toeloj njaratoe-ningoem. a p. 1: 31.
 b 1 Moesa 19: 2. c 1 Moesa 16: 8. d 1 Moesa 21: 25.
 e 1 Moesa 24: 32.

22 Sabot eta keur pada ngangeunahkeun
 atina, doemadakan, 'oerang nagara eta,
 djalma bangkawarah, ngalingkoengan
 eta imah, ngagédor-gédor panto, bari
 ngaromong ka noe boga imah, nja ka
 noe kolot teja, kijeu pokna: Djalma la-
 laki noe asoep ka imah manéh geura
 ka-loewarkeun, koe kaoela sakabéh dek
 23 didjima. 'Tidinja djalma noe boga imah
 teh ka loewar ka maranehanana, sarta
 ngomong ka maranehanana: Ih oelah,
 doeloer-doeloer! poma oelah migawe ka-
 gorengan kitoe; sapedah eta djalma
 asoep ka imah kaoela, noe matak oelah
 24 milampah teu patoet kitoe. 'Masing nja-
 ho, anak kaoela, noe parawan, sarta
 djeung parékan eta djalma, koe kaoela
 dek dika-loewarkeun ka maraneh; seg
 eta koe maraneh heureujan, sarta pi-
 lampah sakoemaha pibadeunana koe
 pangrasa maraneh; ari ka eta djalma
 mah oelah migawe lampah noe teu pa-
 25 toet kitoe. 'Dëmi eta djalma-djalma teu
 daekeun ngawaro ka dinja. Kék djalma

teja njékél parékanana, sarta dibidjilkeun
 ka maranehanana; seg pada ngadjima ka
 dinja, sarta dibantém bae sapeuting djé-
 poet tépi ka barabaj beurang; ari wantji
 26 balebat padjar dileupaskeun. 'Tidinja
 awewe teh braj beurangna datang, bloek
 nambroe hareupeun lawang imah djal-
 ma noe diandjékan koe doenoenga-
 27 nana; ngagoler tépi ka tjaang. 'Wantji
 isoe doenoenganana hoedang, sarta moe-
 kakeun panto imah, bari seug ka loewar,
 sêdja noelojkeun djalanna; doemada-
 kan, eta awewe, parékanana, ngagoler
 hareupeun lawang imah, ari leungeunna
 28 noempang dina bangbaroeng. 'Pok ngo-
 mong ka dinja: Geura hoedang, oerang
 toeloj; tatapi teu nembalan. Seug di-
 bawa dina kalde; pek eta djalma dang-
 dan, bari toeloj moelang ka énggonna.
 29 'Barang geus datang ka imahna, njokot
 peso, sarta njékélan parékanana, pek
 dipotong-potong, noeroetkeun anggho-
 tana, nijeuu doeua wélas potong; toe-
 loej dikirim-kirimkeun ka sawéwéngké-
 30 ran Israil. 'Ari geus kitoe, saba-saba noe
 nendjo pok ngomong: Tatjan aja sarta
 tatjan kapanggih anoe kijeu pëtana, ti
 sémët poean oerang Israil indit ti tanah
 Mésir tépi ka poé ajeuna; sadajana sing
 niten ka dinja; geura pada tarekah,
 sarta mitjatoer! a 1 Moesa 19: 4.

PASAL 20.

Tidinja sakabéh oerang Israil arindit,
 'seug sapadjémoehan koempoel kawas
 djalma saoeurang, 'ti sémët Dan tépi ka
 Berseba, kitoe deui tanah Gilad, ngada-
 2 reuheus ka Pangeran, 'di Mispa. 'Sarta
 gégédén sabangsa kabéh, ti sadajana
 kaom Israil, pada djonghok dina koem-
 poelan oemat Allah, aja opat kété djalma
 3 badarat anoe njikép pédang. 'Ari oerang
 Binyamin ngadarengé bedja, jen oerang
 Israil moeroeboel ka Mispa. Pok oerang
 Israil ngaromong: Geura tjaritakeun,
 koemaba pëtana kagorengan kitoe teh?
 4 'Ngadjawab eta ahli Lewi, salaki awewe
 noe dipaehan teja, kijeu pokna: Asalna
 'koering dongkap ka Giba, noe kabilang
 ka Binyamin, nja koering saréng poen
 5 parékan, sêdja meuting. 'Seug pribomei
 Giba teh ngamosoeh ka koering, saréng
 ngalingkoengan eta imah ti peuting tina
 hal koering; angkeuhna diri koering dek

- dipeuntjit, ari poen parèkan koe maranehanana diheureujan datang ka paechna.
- 6 'Tidinja poen parèkan koe koering ditjèkël, sarèng dipotong-potong, bari toeloj dikirim-kirimkeun ka sawèwèngkèran milik Israil, reh eta teh marigawe karoetjahan sarèng ^d noe teu patoet di Israil.
- 7 'Soemangga, sampejan sadaja, oerang Israil! paparin saor sarèng pirem pag
- 8 di dijeu. 'Neut sakabeh djalma nangtoeng, kawas djalma saorangan, bari ngomong: Oerang teh hidji ge moal aja noe balik ka himabna, sarta oerang hidji ge moal aja noe moendoer ka
- 9 imabna. 'Ari ajeuna oerang lampahkeun kijeu ka Giba teh: oerang roeroeg, make
- 10 lotèr; 'nja oerang njokot sapoeloeh djalma ti saratoes, ti sakabeh kaom Israil, djeung saratoes ti sareboe, sarta sareboe ti salaksa, baris mawa pibèkèleun keur djalma noe loba; soepaja, dimana geus daratang ka Giba bilangan Binyamin teh, pada milampah sakoemaha kalakoean teu patoet, noe koe eta dipi
- 11 gawe di Israil teja. 'Tidinja sakabeh oerang Israil karoempoel ka eta nagara, sarta samijoek, kawas djalma saorangan.
- a 1 Sam. 3:20. b p. 11:11. c p. 19:15.
d Jos. 7:15.
- 12 Geus kitoe kaom-kaom Israil ngoetoesan ka sakaom Binyamin, mopojan kijeu: Eta kagorengan naon, noe kalaupahkeun
- 13 di maraneh teja? 'Mana ajeuna geura selehkeun ^a eta djalma noe balangkawarab, anoe di Giba teja, dek diparaehan, sarta dek ngaleungitkeun kagorengan ti Israil. Tatapi oerang Binyamin teu daekeun ngagoegoe ka omongan oerang Israil,
- 14 doeloer-doeloerna. 'Anggoer oerang Binyamin ti sagala nagara karoempoel ka Giba, dek boedal, ngalawan ka oerang
- 15 Israil. 'Seg dina poè eta oerang Binyamin ti sagala nagara diloris, aja doewa laksa gènèp reboe djalma noe njikèp pèdang, djaba ti priboemi Giba, noe diloris toedjoe ratoes djalma beunang
- 16 mèting. 'Dina lèbah eta sakabeh djalma aja toedjoe ratoes djalma beunang mèting, ^a noe ngaredekeun; eta sakabeh bisa ngabandring koe batoe ka bocoe salambar, sarta tara salah. a p. 19:22. b p. 3:15.
- 17 Ari oerang Israil diloris, djaba ti Binyamin, aja opat kèti djalma noe njikèp
- 18 pèdang; eta sakabeh pradjoerit. 'Toeloj

- darangdan, broel arindit ka Bet-El; seug naros ka Allah, kijeu pioendjoek oerang Israil: ^a Anoe mana koering sadaja noe piinditeun ti heula, pikeun mèrangan ka oerang Binyamin? Ari timbalan Pa-
- 19 ngeran: Joeda noe koedoe ti heula. 'Prak oerang Israil isoe kana darangdan, toeloj
- 20 masanggahan deukent Giba. 'Tidinja oerang Israil boedal, sèdja mèrangan ka Binyamin; pek oerang Israil tata-baris, dek mèrangan ka darinja deukent Giba.
- 21 'Broel oerang Binyamin boedal ti Giba, sarta ngararoeksak di Israil dina poè eta; doewa laksa doewa reboe djalma
- 22 noe tinggolepak dina taneuh. 'Dèmi eta bala, tègès oerang Israil, ngoewatkeun maneh, sarta tata-pèrang deui dina ènggon oeroetna tata-baris poè kamari teja.
- 23 'Djeung oerang Israil arindit, ^b seug tjareurik di pajoeneun Pangeran tèpi ka boerit; sarta pada naros ka Pangeran, kijeu pioendjoekna: Koemaha koering teh, kèdah madjèng deui mèrangan ka poen doeloer, oerang Binyamin? Ari timbalan Pangeran: Seg arindit, pèrangan.
- a p. 1:1. b p. 21:2.
- 24 Toeloj oerang Israil pada ngadèsék ka oerang Binyamin dina poè noe ka-
- 25 doewa. 'Broel Binyamin boedal, mapag ka maranehanana ti Giba dina poè noe kadoewa teja, pek ngararoeksak deui di oerang Israil; salaksa dalapan reboe djalma noe tinggolepak dina taneuh;
- 26 eta sakabeh anoe njikèp pèdang. 'Tidinja sakabeh oerang Israil djeung sabala kabeh arindit, toeloj daratang ka Bet-El, sarta tjareurik, djeung marando di dinja di pajoeneun Pangeran, bari pada poewasa dina poè eta tèpi ka boerit; toer pada ngoerbankeun ^a koerban doeroekan djeung koerban pawa-
- 27 rima ka pajoeneun Pangeran. 'Sarta oerang Israil pada naros ka Pangeran; (wantoe-wantoe pèti pèrdjangdjian Al-
- 28 lah aja di dinja dina mangsa eta, 'djeung ^b Pinèhas poeta Elasar, anoe poeta Haroen teja, noe poeral marék ka pajoeneunana dina mangsa eta) ari pioendjoekna: Koemaha koering teh piboe-daleun deui bae bade mèrangan ka poen doeloer, oerang Binyamin, atanapi euren? Ari timbalan Pangeran: Seg arindit; karana isoe kana koe kami tangtoe
- 29 diselehkeun ka leungeun maneh. 'Toeloj

Israil noumdeunan anoe baris ngabongohan ka Giba, ti sakoeriling.

a 3 Moesa 1:3; 3:1. b Jos. 22:13. c p. 9:25.

30 Broel oerang Israil arindit, dek mē-rangan ka oerang Binyamin dina poē noo katiloe, sarta tata-baris deukeut
31 Giba, tjara ka toekang-toekang. 'Geus kitoe oerang Binyamin boedal, mapag ka bala, sarta katarik, pisah ti nagara; pek ngamimitian ngadek, tjara ka toekang-toekang, dina doewa djalan gēde; noo hidji bras ka Bet-El, noo hidji deui ka Giba, ti tēgal; kira tiloe poeloeh
32 djalma bala Israil noe kasabēt. 'Ngaromong oerang Binyamin: Geus eleh eta teh di hareupeun oerang, tjara bareto. 'Tatapi tjarek oerang Israil: 'Hajoe oerang kaboer, soepaja eta katarik, pisah
33 ti nagara, ka djalan gēde. 'Seng sakabel oerang Israil haroedang ti ēnggonna, sarta tata-baris di Baal-Tamar. Djeung oerang Israil noe keur ngabongohan teja
34 rijab ti ēnggonna, ti Maare-Giba. 'Aja salaksa djalma beunang mēting ti sabangsa Israil ngadatangan ka Giba, ti pabēnērana, sarta perang teh djadi rosa; dēmi eta teh teu njaranaeun bakal
35 kataradjang katjilakaān. 'Toeloj Binyamin teh koe Pangeran disina eleh di hareupeun Israil; sarta oerang Israil ngaroeksakkeun di Binyamin dina poē harita doewa laksa lima reboe saratoes djalma; eta sakabel anoe njikēp pēdang.

a Jos. 8:5, 6.

36 Geus tērangeun oerang Binyamin, jen dirina eleh; karana oerang Israil mere omber ka Binyamin, tina sabab ngarandēl ka noe ngabongohan, noe diteundeun deukeut Giba teja. 'Ari noe keur ngabongohan teja moeroe, njēlēmpēk ka Giba, sarta noe ngabongohan teh kēntjēng pisan; pek sanagara kabel disabētān koe seuseukeut pēdang. 'Djeung deui oerang Israil geus masinian ka noe ngabongohan, 'koedoe njijeun kēboel haseup, sing gēde, njamboewang ti nagara.
37 'Tidinja oerang Israil malik dina keur perang, sarta Binyamin ngamimitian ngadek, kira tiloe poeloeh djalma oerang Israil noe kasabēt; noe matak ngaromong: Poegoeh geus eleh eta teh di hareupeun oerang, tjara keur perang
38 bareto. 'Boel kēboel teh ngamimitian njamboewang ti nagara, saibarāt tilang

haseup. Ana Binyamin ngalijeuk ka toekang, doemadakan, njamboewang sa-toengkēb nagara, ngēboel ka langit.
41 'Toeloj oerang Israil malik; seg oerang Binyamin soemēblak, bawaning nendjo
42 dirina kataradjang katjilakaān. 'Toeloj maloendoer ti hareupeun oerang Israil ka djalan tēgal lēga; tatapi perang teh montel ka dinja, sarta noe daratang ti nagara-nagara ngaroeksakkeun ka
43 dinja di tēgalna. 'Dirijoeng Binyamin teh, dioedag-oedag, diidēk-idēk di pang-reureuban, tēpi ka pabēnērān Giba, ti
44 tēbel pangbidjilan panon-poē. 'Ari anoe roeboeh oerang Binyamin teh salaksa dalapan reboe djalma; eta sakabel djalma
45 ma pērkosa. 'Aja noe maloendoer, kalaboer ka tēgal lēga, ka batoe tjadas Rimon; tatapi koe oerang Israil dipoeperian di djalan gēde, meunang lima reboe djalma; sarta dipontel pisan ti pandeuri tēpi ka Gidom, aja deui noe
46 kasabēt doewa reboe djalma. 'Djadi sakabel oerang Binyamin anoe roeboeh dina poē harita, doewa laksa lima reboe djalma noe njikēp pēdang; eta sakabel
47 djalma pērkosa. 'Ari noe maloendoer kaboer ka tēgal lēga, ka tjadas Rimon teja, gēnēp ratoes djalma. 'Toeloj tjaritjing di tjadas Rimon, meunang opat
48 boelan. 'Sarta oerang Israil malikan ka oerang Binyamin, pek disabētān koe seuseukeut pēdang, boh eusi nagara sarejajana, boh sasatoan, dalah saniskara noe kapanggih; kitoe deui sakabel nagara noe kapanggih dihoeroe koe sennen.

a Jos. 8:8, 20, 21. b p. 21:13.

PASAL 21.

Ari oerang Israil geus pada soempah
A^o di Mispa, kijeu pokna: Oerang teh hidji ge moal aja noe mero anak ka oerang Binyamin, keur pipamadjukanenana. 'Tidinja djalma-djalma daratang ka Bet-El, sarta marando di dinja di pajoeneun Allah, tēpi ka boerit. 'Djeung pada tjeurik tingsalēgroek, katjida pisan.
2 'Pok aroendjoekan: Eh Pangeran, Allah Israil! naha aja pērkawis kitoe di Israil, moenggh dangēt ajeuna sahidji
3 kaom Israil kirang? 'Ari geus kitoe, isoekna djalma-djalma gantjang haroedang, toeloj njijeun hidji altar di dinja, bari seug ugoerbankeun koerban

- 5 doeroekandjeung koerban panarima. 'Pok oerang Israil ngaromong: Saha sakabeh kaom Israil anoe hanteu datang kana koempoelan ka pajoeneun Pangeran? Karana aja soempabna bangét pisan hal noe hanteu pidatangeun ka Mispā, ngadeuheus ka Pangeran; pokna: Pasti
6 dipaahan. 'Sarta oerang Israil pada handjakaleun koe Binyamin doeloerna; aro-
7 ti Israil. 'Koemaha oerang nja pipétaeun ka eta, ka noe kari teja, hal pérkara awewe? da oerang teh geus soempah
8 njéboet Pangeran, hamo mere anak oerang ka dinja baris pipamadjikaneun.
9 'Aromongna deui: Koemaha, sagala kaom Israil aja noe hanteu datang ka Mispā, ngadeuheus ka Pangeran? Doemadakan,
10 ti Jabes bilangan Gilad taja noe datang ka pasanggrihan, kana koempoelan. 'Ari
11 djalma-djalma diloris, sihareng priboemi Jabes bilangan Gilad taja hidji-hidji atjan
12 di dinja. 'Toeloelj padjémoehan teh ngoetoesan ka dinja salaksa doewa reboe
13 djalma, kaasoepp djalma pérkosa, sarta diparentah, kijeun parentahna: Geura la-
14 leumpang, seg priboemi Jabes bilangan Gilad teh koe maraneh sabétan koe seu-
15 seukeut pédang, katoet awewe djeung baroedakna. 'Sarta koedoe milampah ki-
16 jeu pētana: 'Sakoer lalaki, kitoe deui sakoer awewe anoe njaho di lalaki,
17 geus njeorang didjima, koedoe haram-
18 keun. 'Toeloelj eta teh dina lébah priboemi Jabes bilangan Gilad manggih
19 opat ratoes landjang, parawan, anoe ta-
20 tjan njaho di lalaki, tatjan njeorang di-
21 djima; seug dibarawa ka pasanggrihan di Silo, anoe di tanah Kana'an. a p. 20: 1.
b p. 2: 4; 20: 23. 26. c p. 20: 26. d 4 Moesa 31: 17.
- 16 Israil. 'Sarta para kokolot padjémoehan misaer kijeun: Koemaha oerang nja pi-
17 pētaeun ka noe kari, hal pérkara awe-
18 we, sapedah awewe kaom Binyamin
19 ditoempoer? 'Salaoerna deui: Milik Bi-
20 yamin baris noe rahajoe, soepaja oelah
21 aja kaom Israil anoe leungit. 'Dēmi oerang mah teu kadoega mere anak oerang
22 ka dinja baris pipamadjikaneun; karana
23 oerang Israil saroempah kijeun teja: Saha-
24 saha noe mere pipamadjikaneun ka Bi-
25 yamin, keuna panjapa. 'Salaoerna deui: Kijeun bae: saban-saban taoen sok pesta
26 di Silo bade ka Pangeran, kaleroun Bet-
27 El, wetaneun djalma gedé, noe ti Bet-El
28 bras ka Sēkem, sarta kidooleun Lēbona.
29 'Toeloelj marentah ka oerang Binyamin,
30 kijeun parentahna: Maraneh geura leum-
31 pang, koedoe ngabongohan di kébon
32 anggoer, 'sarta koedoe narendjo, bari
33 masing awas, dimana landjang-landjang
34 Silo geus ka laloewar, ngarigél dina
35 kalangan, geuwat maraneh baridjil ti
36 kébon anggoer, bari pada ngiwat hidji
37 pipamadjikaneun ti sakabeh landjang
38 Silo, seg laleumpang ka tanah Binyamin.
39 'Ari geus kitoe, lamoen bapana atawa
40 doeloerna datang ka kaoela, mérkara-
41 keun, seg kaoela bakal ngomong kijeun
42 ka darinja: Eta teh karoenjakeun bae
43 ka kaoela; sabab kaoela njokot pipam-
44 adjikaneunana dina pérang teh hanteu
45 mahi hidji sewang; énjana mah lain
46 maraneh anoe mere eta ka darinja, ari
47 kitoe mah maraneh waktōe ajeuna ka-
48 salahan. 'Tidinja oerang Binyamin mi-
49 lampah kitoe; pek njarokot pipamadi-
50 kaneun, noeroetkeun bilangan marane-
51 hanana, ti sakoer noe ngarigél, djalma
52 ngarampas, bari toeloelj leumpang, ba-
53 ralik samilik-milikna; ari nagara-nagara
54 diadégkeun deui, sarta koe maraneha-
55 nana diéusian. 'Toeloelj oerang Israil
56 maroelang ti dinja dina mangsa eta,
57 masing-masing ka kaomna djeung ka
58 bangsana: pada boebar ti dinja ka sa-
59 milik-milikna. 'Dina mangsa eta "taja
60 radja di Israil; djalma milampahna ma-
61 sing-masing noe pibénereun koe rara-
62 sa'n sorangan. a p. 17: 6.

KITAB ROET.

PASAL 1.

Ari geus kitoe, keur djaman " para
 Ahakim ngahakiman, hidji mangsa pa-
 tjeklik dina djero tanah. Geus kitoe aja
 hidji djalma leumpang ti Bet-Lehem, bila-
 ngan Joeda, sêdja ngoembara di tanah
 Moab; leumpangna djeung pamadjikana-
 na sarta djeung anakna lalaki noe doewa.
 2 'Ari ngaran eta djalma Elimelek, djeung
 ngaran pamadjikanana Naomi, sarta nga-
 ran doewa anakna Mahlon djeung Kiljon,
 oerang Eprat, asal ti Bet-Lehem bilangan
 Joeda. Toeloj daratang ka tanah Moab,
 3 sarta tjaritjing di dinja. 'Geus kitoe Elime-
 lek, salaki Naomi, maot; katinggal Na-
 4 omi djeung doewa anakna. 'Eta teh seug
 pada boga pamadjikan ka oerang Moab;
 ngaran noe hidji Orpa, ari ngaran noe
 hidji deui Roet; ari ngarënggonna di
 5 dinja watara sapoeloeh taoen. 'Toeloj
 eta doewa djalma, Mahlon djeung Kil-
 jon teja, paraeh deui; djadi eta awewe
 katinggal koe anak doewanana sarta
 koe salakina. a Ilak. 2:16.
 6 Geus kitoe Naomi dangdan djeung mi-
 nantoena, sêdja moelang ti tanah Moab;
 karana ngadenge bedja di tanah Moab,
 7 jen Pangeran " geus ngalajad ka oematna,
 dipaparin deui rêdjeki. 'Bral indit ti èng-
 gouna tjitjing, sarta doewa minantoena
 reudjeung; toeloj leumpang di djalma, sê-
 8 dja moelang ka tanah Joeda. 'Pok Naomi
 ngomong ka doewa minantoena: Geura
 leumpang, moelang, masing-masing ka
 imah indoeng sorangan. Moegi-moegi Pa-
 ngeran midamêl kahamanan ka maraneh,
 sakoemaha noe koe maraneh geus dilam-
 pahkeun ka noe maraot sarta ka diri
 9 éma. 'Moegi maraneh koe Pangeran
 dipaparin manggih " reureuh, hidji-hidji
 di imah salaki. Toeloj koe Naomi pada
 ditijjoeman; sarta tjareurik sêgrak-sê-
 10 groek. 'Pok pada mihatoer ka Naomi:
 Salêrësna, simkoering sêdja ngiring éma
 11 moelang ka bangsa éma. 'Ari omong
 Naomi: Geura maroelang bae, anaking!
 keur naon dek miloe djeung éma? Na
 éma teh ngandoeng keneh anak, " baris
 12 pisalakieun maraneh? 'Geura maroelang
 bae, anaking! geura leumpang; karana

éma teh geus kolot, moal boga deui sa-
 laki. Lamoen éma ngomong, boga pang-
 harëpan, sanadjan éma penting éngke
 boga salaki, sarta sanadjan ngadjoeroe
 13 anak lalaki, 'na maraneh, ana kitoe
 mah, dek ngadagoan tēpi ka galédena!
 na maraneh, ana kitoe mah, dek mingit
 sorangan, moal boga salaki? Oelah kitoe,
 anaking! saénjana éma teh leuwih soe-
 sah ti batan maraneh, karana " pana-
 ngan Pangeran bidjil, ngahalangan ka
 14 éma. 'Sêgrak-sêgroek pada tjeurik deui;
 seug Orpa nijjoem, amit ka mitoha, dē-
 15 mi Roet mah ngarakétan ka dinja. 'Ngo-
 mong Naomi: Tah, lantjeuk maneh geus
 moelang ka bangsana djeung ka bata-
 rana; maneh oge geura moelang, noetoer-
 16 keun lantjeuk. 'Wangsoelan Roet: Oelah
 njëség ka simkoering ninggalkéun éma,
 moendoer ti toekangeun éma; salêrësna,
 ' ka mana bae éma angkat, simkoering
 sêdja ngiring; sarëng di mana bae éma
 ngarêrëb, simkoering sêdja toeroet;
 bangsa éma nja bangsa simkoering, sa-
 rëng Allah éma nja Allah simkoering;
 17 'Di mana bae éma angkat, simkoering
 toeroet paeh, sarëng nja di dinja bajang
 dikoeboer. ' Simkoering nêda koe Pa-
 ngeran didumêl kieu sarta diwoewoe-
 han kieu, ngan maot bae noe bakal
 18 misahkeun simkoering sarëng éma! 'Ana
 Naomi geus têrangeun, jen Roet teh
 koekoeh sêdjana dek miloe, seg eureun
 bae magaban ka dinja. a Djab. 63:10;

Loek. 1:68. b p. 3. 1. e 5 Moesa 25:5 d Aj.
 19:21. e 2 Sam. 15:21. f 1 Sam. 14:44.

19 Toeloj ladjo leumpangna padocdoe-
 waan, tēpi ka daratang ka Bet-Lehem.
 Ari geus kitoe, barang daratang ka
 Bet-Lehem, seug gehger sanagara tina
 sabab eta, sarta pada ngomong: Koetan
 20 ijeu teh Naomi? 'Ngadjawab Naomi ka
 darinja: Kaoela oelah disêboet Naomi,
 koedoe sêboet Mara; karana noe Moerba-
 wisesa njoekërkeun ka kaoela liwat
 21 saking. 'Kaoela barang leumpang teh pi-
 noeh, ana dipoelungkeun deui koe Pa-
 ngeran kosong. Naha kaoela koe ma-
 raneh disêboet Naomi? da Pangeran
 njalahkeun ka kaoela, sarta noe Moerba-

- 22 wisesa njilakakeun ka kaeola. 'Tah, kitoe moelangna Naomi; sarta Roet, oerang Moab, minantoena, reudjeung; moelangna ti tanah Moab, ari daratanna ka Bet-Lehem mēnēran oesoem ngamimitian di boewat gandroeng.

PASAL 2.

- Ari Naomi teh boga hidji * koelawarga salakina, djalma soegih-moekti, bangsa Elimelek; ari djēnenganana Boas.
- 2 'Geus kitoe Roet, oerang Moab teja, mibatoer ka Naomi: Simkoering nēda idin leumpang ka kēbon, ^b sēdja moeloengan heutjak toekangeun saha bae noe parēng simkoering mēndak koernija dina panouna. Ari djawab Naomi: Djig bae, anaking! 'Bral leumpang, toeloj datang, prak moeloengan di kēbon, toekangeun noe dibaroewat. Kabēnēran noe kapanggihna saloewoek kēbon kagoengan Boas, anoe bangsa Elimelek teja. 'Doemadakan, Boas teh soemping ti Bet-Lehem, sarta misaoer ka noe dibaroewat: Pangeran moegi njarēngan ka maraneh! Ari wangsoelanana: Moegi andjeun dibērkan koe Pangeran! 'Mariksa Boas ka boedjangna noe dioeroeskeun ka noe dibaroewat: Ti saha eta aweke ngora? 'Ngawangsoel boedjang noe dioeroeskeun ka noe dibaroewat teh, kijeun wangsoelanana: Soemoehoen, nja eta aweke oerang Moab, * anoe ngiring Naomi wangsoel ti tanah Moab teja.
- 7 'Ari tjatoerna: Koering moegi ditērangn moeloeng, ngoempoelkeun di lēbah beungkeutan, toekangeun noe dibaroewat. Ladjēng asoep, sarēng djongdjong bae ti wantji isoe dongkap ka ajeuna; anging bijeu eureun dina saoe sakēdap. 'Tidinja Boas misaoer ka Roet: 'Tjing dengekeun, anaking! oelah dek leumpang moeloeng di kēbon noe sedjen, kitoe deui oelah dek toeloj ti dijeu; sing matoeh bae di dijeu, ngareudjeung ngun boedjang kaeola aweke. 'Panon maneh sing tētēp ka ijeu kēbon noe keur dipiboewatan, sarta toetoer-toetoerkeun bae anoe dibowat; eta kaeola geus marentah ka boedjang-boedjang, oelah aja noe ngopenan ka maneh. Djeung lamoen maneh hajang nginoem, leumpang bae ka wadahnā, seg nginoem anoe
- 10 beunang nimba boedjang. 'Brēk Roet

- teh njoeoch kana taneuh, sarta soedjoed, bari oendjoekan ka andjeunna: Koo naon simkoering noe mawi mēndak koernija dina sotja andjeun, dongkap ka andjeun mīroseja ka simkoering, da simkoering teh oerang nagara lijan? 'Ngawalon Boas, kijeun walonnanana ka Roet: Geus dibedjakeun pisan ka kaeola saniskara ^d noe koe maneh dilampahkeun ka mitoha maneh, sanggeus maot salaki maneh, sarta maneh ninggalkeun indoeng-bapa maneh, djeung nagara asal, bari toeloj leumpang ka bangsa noe teu kanjahoan koo maneh ti kamari-mang-
- 12 koekna. 'Pangeran moegi malēs kana kalakoean maneh, sarta sing pēpēk ganderan maneh ti Pangeran, Allah Israil, anoe koe maneh dideuheusan, * hajang njalindoeng ka handapeun djangdjangna.
- 13 'Pioendjoek Roet: Moegi simkoering mēndak koernija dina sotja salira djoeagan, wireh andjeun geus ngalilipoer ka simkoering, sarēng wireh andjeun geus ngoepahan kana ati abdi gamparan, nadjan simkoering hanteu sami sarēng salah-sawijos abdi gamparan.
- a p. 3: 2. b 3 Moesa 19: 9, c p. 1: 19. d p. 1: 8, 16, 17. e Djab. 17: 8.
- 14 Ari waktōe rek dadaharan, Boas misaoer ka Roet: Hijap ka dijeu; geura miloe ngahakan roti, sarta hoewapeun maneh tjotjolkeun kana tjoeke. Gek Roet teh dijoek gigireun noe dibaroewat; beg disodoran beunang njangraj, kop dadaharan datang ka seubeuhna, sarta
- 15 aja sesana. 'Ana indit, sēdja moeloengan deui, seg Boas marentah ka boedjang-boedjangna, kijeun saeerna: Nadjan dina antara beungkeutan ge eta meunah bae moeloengan, sarta koe maraneh oelah diwirangkeun. 'Malah koedoe dipangnjaboetkeun tina eundan, ^a sarta tinggalkeun bae, soepaja koe eta dipoeloeng, djeung oelah digeunggeureuhkeun. 'Ari moeloenganana dina eta kēbon tēpi ka boerit; tidinja beunangna moeloengan ditoeoe, aja kira-kira saepa
- 18 gandroeng. 'Seg didjoengdjoeng, bari toeloj moelang ka nagara. Geus kitoe koe mitohana katendjo beunangna moeloengan; sarta Roet ngaloewarkeun sesana seubeuh teja, bari disanggakeun.
- 19 'Ditanja koe mitohana: Di mana maneh poē ijeu nja moeloengan, sarta di mana

- nja digawo? Moegi dibêrkahan anoe mi-
roseja ka maneh! Toeloej Roet mopo-
jankeun ka mitohana, digawena di Boas;
pilhatoerna: Simkoering poé ijeu digawe
teh di hidji djalma, noe djenengan Boas.
20 'Ari omongan Naomi ka minantoena:
21 Moegi eta teh dibêrkahan koe Pa-
ngeran, noe teu tinggal kaasihana
ka noe hariroep sarta ' ka noe maraot!
Ngomong deui Naomi ka Roet: Eta
djalma baraja ka oerang, kañoep poerah
21 nêboes ka oerang. 'Pihatoer Roet, oe-
rang Moab teh: Paingan, sabab nim-
balan ka simkoering: Koedoe ngareu-
djeungan ka boedjang-boedjang kaoela,
têpi ka geus anggeus sakabeh piboe-
22 wateun anoe kaoela. 'Ari omongan Naomi
ka Roet minantoena: Hade pisan, ana-
king, lamoen maneh ka loewar reu-
djeung boedjangna awewe; bisi maneh
23 diharoe-haroe di kèbon noe sedjen. 'Toe-
loej Roet teh ngareudjeungan ka boe-
djang Boas awewe, sarta moeloenga-
nana têpi ka anggeusna diboewat gan-
droeng djeung diboewat tarigoe; sarta tẽ-
tẽp di mitohana. a 3 Moesa 23: 22. b p. 3: 10.
c p. 1: 8.

PASAL 3.

- Tidinja Naomi mitohana ngomong ka
Roet: Eh anaking! Éma teh lain koe-
doe nejanan pigeusaneun maneh ' reu-
2 reuh, soepaja maneh djamoega? 'Ari
ajeuna eta Boas, noe direudjeungan boe-
djangna awewe koe maneh teja, 'lain koe-
lawarga oerang! Masing njaho, andjeunna
ngersakeun napi gandroeng éngke peu-
3 ting dina pangirikan. Mana maneh geura
mandi, sarta diminjak; rap make pa-
midangan maneh, bari seug ijang ka
pangirikan; tapi oelah nembongkeun
maneh ka eta djalma, têpi ka paran-
4 toсна dahar-leucut. 'Ari geus kitoe, di-
mana geus ebog, tangenan koe maneh
énggon ebogna, toeloej njampeurkeun,
singkabkeun toendjangeunana, bari seg
ngédèng; tangtõe andjeunna ka maneh
maparinjaho anoe koedoe dilampahkeun
5 koe maneh. 'Ari wangsoelanana: Sanis-
kara noe dipisaoer koe éma, simkoering
sédja ngalampahkeun. a p. 1: 9. b p. 2: 1, 20.
6 Tidinja Roet ijang ka pangirikan, sarta
milampah sakoemaha parentah mito-
7 hana teja. 'Ari Boas parantos dahar-
leucut, sarta soeka manahna, toeloej

- soemping, ebog dina toengtoeng toem-
poekan gandroeng; sêr Roet teh njam-
peurkeun lalaoenan, pek njingkabkeun
toendjangeunana, bari seg ngédèng. 'Ari
geus kitoe, wantji têngah peuting eta
djalma kaget, sarta malik; doemadakan.
aja awewe ngédèng toendjangeunana.
9 'Misaoer Boas: Saha eta? Ari pihatoerna:
Noen, simkoering teh Roet, abdi gam-
paran; moegi meberkeun djangdjang
andjeun ka lochoereun abdi gamparan;
karantèn ' nja andjeun poerah nêboes.
10 'Saoer Boas: Eh anaking! ' moegi ma-
neh dibêrkahan koe Pangeran; ijeu ka-
hemanan maneh noe pandeuri koe ma-
neh dileuwihkeun ' ka noe ti heula,
tina sabab maneh teu noetoerkeun ka
djalma ngarora, boh noe malarat, boh
11 noe beunghar. 'Ari ajeuna, anaking!
poma oelah sijeun-sijeun. Sakoer noe
dipiomong koe maneh, tangtõe koe ka-
oela dilampahkeun ka maneh; karana
sanagara bangsa kaoela pada njaho, jen
12 maneh teh ' awewe digdjaja. 'Ari ajeuna,
énja bènér kaoela teh poerah nêboes;
tatapi aja deui hidji poerah nêboes, anoe
13 deukeut ti batan kaoela. 'Tjitjing bae
peuting ijeu; ari geus kitoe, wantji isoek,
oepama eta daekeun nêboes ka maneh,
hade, sina nêboes; sabalikna, oepama
teu soekaen mah nêboes ka maneh,
tangtõe ditêboes koe kaoela, dèmi djoe-
mènnénging Pangeran! doeg deui bae têpi
ka isoek. a p. 2: 20. b p. 2: 20. c p. 2: 11. d sa 31: 10.
14 Toeloej ngédèng deui toendjangeunana
têpi ka isoek; seug hoedang, memeh
djalma tégès ka batoer; karana saoeer
Boas: Oelah kanjahoan aja awewe da-
15 tang ka pangirikan. 'Saoerna deui: So-
dorkeun karembong, noe dipake koe ma-
neh, sarta tjékèlan. Pek ditjékèlan; toe-
loej Boas nakér gandroeng gènép takér,
dibahankeun ka dinja; bral andjeunna
16 angkat ka nagara. 'Barang Roet datang
ka mitohana, seg eta nanja: Koemaha
maneh teh, anaking? Toeloej Roet mopo-
jankeun ka Naomi saniskara, noe koe eta
djalma dilampahkeun ka dirina. 'Sarta
17 pihatoerna: Ijeu gandroeng gènép takér
koe andjeunna dipaparinkeun ka sim-
koering; karana laburna ka simkoering:
Oelah lengoh datang ka mitoha maneh.
18 'Ari tjarek Naomi: Tjitjing bae, ana-
king! têpi ka maneh geus njaho dina

piragrageunana eta përkara; karana eta djalma moal eureun, ari tatjan poetoes mah përkarana poë ijen.

PASAL 4.

- Ari Boas angkatna ^a ka lawang nagara, toeloj tjalik di dinja. Doemadakan, ^b eta poeral nēboes, anoe koe Boas disaoerkeun teja, ngaliwat. Misaoer Boas: Sindang heula, ki Anoe! tjalik di djeu.
- 2 Seg njimpang, bari toeloj tjalik. 'Tidinja Boas ngala sapoeloeh djalma, noe kausoep kokolot nagara; ari saोजना: Mangga, tjaralik di djeu! Gek tjaralik.
- 3 'Toeloj misaoer ka poeral nēboes teh: Naomi, anoe anjar poelang ti tanah Moab, ngadjoewal laban saloewoek, bogana doeloer oerang. Elimelek teja. 'Ari pikir kaoela, dek dinjatakeun, masing kareungeun koe sampejan, mihatoer kijeu: Eta teh galeuh, kasaksian koe ijen noe darijoek, sarta kasaksian koe sēsēpoeh bangsa kaoela. ^c Oepama kērsa nēboes, mangga tēboes; sabalikna, oepama moal ditēboes, popojankeun ka kaoela, sangkan kaoela njaho; karana taja deui noe pinēboeseun djaba ti sampejan, sarta satoekangeun sampejan teh kaoela. Ari djawabna: Kaoela sēdja nēboes.
- 4 'Saoer deui Boas: Samangsa sampejan ngagaleuh eta lahan ti leungeun Naomi, digaleuhna keneh ti Roet, oerang Moab, pamadjikan noe maot teja, ^d pikeun ngadēgkeun ngaran noe maot dina milikna. 'Ngadjawab poeral nēboes teh: Teu kadoega kaoela mah nēboesinja keur diri kaoela, soepaja kaoela oelah djadi ngaroeksak milik sorangan. Eta tēboeseun kaoela koe sampejan bae tēboes keur diri sampejan; karana kaoela mah teu kadoega nēboes. 'Aja adat oerang Israil ti baheula dina hal nēboes djeung dina hal toetoekuran, baris moegoehkeun sakabeh përkara; nja eta djalma moeka sapatoena, seug dibikeun ka batoer; ari lumpah kitoe minangka përtelaan di Israil. 'Pok poeral nēboes teh ngomong ka Boas: Galeuh bae keur sampejan; bari moeka sapatoena sakali.
- 5 'Misaoer Boas ka kokolot-kokolot djeung ka djalma sakabeh: Kaoela ka sadaja menta saksi ajeuna, jen kaoela teh meuli sakabeh banda Elimelek sarta sakabeh banda ^e Kiljon djeung Mahlon,

- 10 ti leungeun Naomi. 'Samalah Roet, oerang Moab, pamadjikan Mahlon, koe kaoela dibeuli keur pipamadjikanneun kaoela, baris ngadēgkeun ngaran noe maot teja dina milikna, soepaja ngaran noe maot teh oelah sapat ti doeloer-doe-loerna sarta ti lawang ēnggonna; kaoela
- 11 ka sadaja menta saksi ajeuna. 'Ngadjawab sakabeh djalma noe aja dina lawang, kitoe deui kokolot-kokolot: 'Tarima djadi saksi. Moegi-moegi eta istri, anoe asoep ka boemi sampejan, koe Pangeran disamikeun sarēng ^f Rahel sarawoeh sarēng Lea, noe doewanana ngadēgkeun boemi Israil; kalajan sampejan sing digdjaja nja lalampahan di Eprat, sarēng moegi sing mashoer nja djenēngan di Bet-Le-hem.
- 12 'Sarawoeh boemi sampejan moegi sing sapertos boemi ^g Peres, noe beunang Tamar ngowokeun pikeun Joeda teja, bina toeroenan, anoe koe Pangeran bakal dipaparinkeun ka sampejan ti eta istri ngora! ^a 1 Moesa 34: 20. ^b p. 3: 12. ^c 3 Moesa 25: 25. ^d 5 Moesa 25: 5-10. ^e p. 1: 2, 5. ^f 1 Moesa 35: 23, 24. ^g 1 Moesa 35: 29.
- 13 Tidinja Roet teh koe Boas ditjandak, sarta djadi garwana; geus kitoe dilēbētan, sarta koe Pangeran dipaparin bobot; toeloj ngowo hidji poetra lalaki.
- 14 'Pok awewe-awewe ngaromong ka Naomi: Sagala poedji ka Pangeran, noe teu ngaberoengkeun andjeun ajeuna aja hidji poeral nēboes; sarēng djenēnganana moegi sing mashoer di Israil!
- 15 'Ari eta teh tangtoe poeral njēnangkeun manah andjeun, sarēng pingamoemoeleun kana kasēpoehan andjeun; karana diowokeunana koe minantoe andjeun, anoe asibeun ka andjeun, ^h anoe langkoeng ka andjeun alah batan toedjoeh
- 16 poetra lalaki. 'Top moerangkalih teh koe Naomi ditjandak, sarta dilahoen;
- 17 seug djadi pangasoeuna. 'Ari ⁱ tatangga awewe njarēboetkeun pingaraneunana; aromongna: Naomi meunang poetoe lalaki; seg dingaranan Obed; nja eta teh rama Isai, anoe rama Dawoed.
- ^a 1 Sam. 1: 8. ^b Lock. 1. 58.
- 18 Ijen teh toetoeran Peres: 'Peres poepoe-
19 tra Hesron; 'Hesron poepoeetra Ram, Ram
20 poepoeetra Aminadab; 'Aminadab poepoe-
21 tra Nahson, Nahson poepoeetra Salmon;
22 'Salmon poepoeetra Boas, Boas poepoe-
23 tra Obed; 'Obed poepoeetra Isai, Isai poe-
24 poetra Dawoed. ^a 1 Moesa 46: 12; Mat. 1: 3.

KITAB KAHIDJI TI SAMOEËL.

PASAL 1.

Aja hidji djalma, oerang Ramataim-
 Sopim, di pigoenoengan Epraim, nga-
 ranna Elkana, anak Jéroham, anoe anak
 Elihoe, anoe anak Tohoe, anoe anak
 Soep; asalna oerang Epraim; 'sarta boga
 doewa pamadjikan; ngaran noe hidji
 Hanna, dëmi ngaran noe hidji deui Pë-
 nina. Ari Pënina boga anak, dëmi Hanna
 mah teu boga anak. 'Ari eta djalma
 'saban-saban taoen sok mangkat ti
 nagarana, baris sëmbehijang sarta baris
 ngoerban ka Pangeran sawadya-balad,
 'di Silo. Ari poetra Eli noe doewa, nja
 eta Hopni djeung Pinēhas, djadi pang-
 hoeloe Pangeran di dinja. 'Sarta tijap-
 tijap poē Elkana ngoerban, 'seg ka Pë-
 nina, pamadjikanana, djeung ka sakabel
 anak Pënina, lalaki-awewe, sok mere
 doeoeman; 'dëmi ka Hanna mah merena
 doeoeman tikēl doewa; karana njaheun
 ka Hanna; 'tatapi koe Pangeran geus
 ditoetoep pianakanana. 'Katoeroeg-toe-
 roeg maroena ka Hanna sok njiieun
 njēri angēn, malar sina ambēk, tina sa-
 bab koe Pangeran ditoetoep pianaka-
 nana. 'Kitoe bae lampahna oenggal-oeng-
 gal taoen; saban mangkat ka gedong
 Pangeran teu loewang njiieunna njēri
 angēn, noe matak Hanna tjeurik sarta
 teu barangdahar. 'Pok Elkana salakina
 ngomong: Eh Hanna! naha mana tjeu-
 rik? djeung koe naon teu barangdahar?
 sarta koe naon maneh soesah hate?
 'Naha kaeola ka maneh lain leuwih
 ti batan sapoeleoh anak lalaki?

a 2 Moesa 23: 17. b Jos. 18: 1. c 5 Moesa 12: 7, 12.
 d 1 Moesa 20: 18. e Roet 4: 15.

9 Ari sanggeus dahar di Silo, sarta sang-
 geus nginoem, neut Hanna teh indit.
 Kabēnēran panghoeloe Eli keur tjalik
 dina korsi, pipireun tihang kabah Pa-
 ngeran. 'Ari Hanna teh ngēnēseun pisan
 pikirna; seg nēnēda ka Pangeran, bari
 10 tjeurik kanjēnjērian. 'Sarta Hanna ka
 loewar nadar, kijeu pioendjoekna: Eh
 Pangeran sawadya-balad! madak kērsa

ningali dina kabalangsakan abdi andjeun,
 sarēng emoe ka abdi, hanteu ngalalikeun
 ka abdi andjeun, sawangsoelna ka abdi
 andjeun maparin hidji toeroenan sarēng
 lalaki, koe abdi eta bade disanggakeun
 ka Pangeran 'saoemoer-hiroepna, 'sa-
 rēng sirahna moal didatangan peso tjoe-
 koer. 'Ari geus kitoe, tina sabab mantēng
 nēnēdana ka pajoeneun Pangeran, noe
 13 matak Eli nitenan ka biwirna. 'Dëmi
 Hanna ngomongna sadjēroning hate,
 ngan koenjam-koenjem biwirna, teu ka-
 denge sowarana; noe matak koe Eli
 14 disangka mabok. 'Pok Eli ngalahir ka
 Hanna: Sabaraba pililaeunana deui ma-
 neh nja rek mabok? geura singkirkeun
 15 anggoer maneh ti diri maneh. 'Nga-
 wangsoel Hanna, kijeu wangsoelanana:
 Sageuj, djoeragan! abdi teh awewe beu-
 rat hate; abdi hanteu nginoem anggoer
 atanapi arak; sajaktosna abdi teh 'ngo-
 etjoetkeun hate abdi ka pajoeneun Pa-
 ngeran. 'Abdi gamparan oelah dimanah
 16 djalma bangkawarah; karantēn abdi ngo-
 mong teh dongkap ka ajeuna tina sa-
 ngēt nja karoepēkan sarēng njēri angēn.
 17 'Ngawalon Eli, kijeu walouanana: Geura
 moelang bae sarta kasēnangan; ari Allah
 Israil tangtōe maparin panēda maneh,
 anoe koe maneh disoehoeunkeun ka an-
 18 djeunna. 'Ari pioendjoekna: 'Moegi abdi
 gamparan mēndak koernija dina sotja
 gamparan! Toeloej awewe teh leumpang
 ka djalanna, sarta barangdahar; djeung
 pasēmmona geus teu tjara tadi. a 4 Moesa

8: 24, 25. b 4 Moesa 6: 5. Pak. 13: 5. c Djab. 62: 9.
 d 1 Moesa 30: 27. Roet 2: 13.

19 Barang braj isoe k gantjang darang-
 dan, seug sëmbehijang ka pajoeneun
 Pangeran, bari toeloej maroelang; ti-
 dinja darongkap ka boemina di Ramah.
 Ari Elkana nēmahan ka Hanna pama-
 djikanana, 'sarta Pangeran emoteun
 20 ka dinja. 'Ari geus kitoe, sanggeus tjam-
 plēng mangsana Hanna teh reunuh, toe-
 loej ngadjoeroe hidji anak lalaki, sarta
 dingaranan Samoeël; sabab beunang
 21 njoehoenkeun ti Pangeran, tjena. 'Tidinja

eta djalma, nja eta Elkana, mangkat deui djeung saeusi-imahna, sêdja ngoerbankeun ka Pangeran koerban ti-jap-tijap taoen, sarta djeung panadara-
 22 nana. 'Dêmi Hanna mah teu ijang; ka-rana pilatoerna ka salakina: Dimana boedak teh geus dibenteungan njoesoe, koe koering dek disanggakeun, sina ngadenheus ka pajoeneun Pangeran, sarta
 23 sina têtêp di dinja salalamina. 'Didjawab koe Elkana salakina: Pilampah sakoe-maha pihadêunana koe pangrasa maneh; tjitjing bae, tēpi ka boedak geus dibenteungan njoesoe; ngan moegi-moegi Pangeran ngajaktoskeun pangandikana! Toeloej awewe teh tjitjing bae, sarta njoesoean anakna, tēpi ka dibenteungan-
 24 nana. 'Barang geus dibenteungan njoesoe, seg dibawa ijang, sarta mawa sapi ngora lalaki tiloe siki, ^b djeung tipoeng saepa, sarta anggoer sabotol; nja boedak teh dianteurkenn ka gēdong Pangeran, ka Silo. Ari boedak teja leutik keneh.
 25 'Pek mareuntjit eta sapi, djeung nja-ranggakeun eta boedak ka Eli, 'bari Hanna oendjoean: Noen, djoeragan! ^c dēmi lūroeping njawa andjeun, djoeragan! abdi teh awewe, anoe marék di dijeu pajoeneun andjeun, nēnēda ka Pa-
 27 ngeran teja. 'Noe ditēda koe abdi teh nja ijeu boedak, sarēng koe Pangeran dipaparin panēda abdi, noe koe abdi
 28 disoehoenkeun ka andjeunna teja. 'Kitoe noe mawi eta koe abdi disaoskeun ka Pangeran, sapandjang oemoerna, sarehing beunang njoehoenkeun ti Pangeran. Toeloej pada sēmbahijang di dinja ka Pangeran.

a 1 Moesa 30: 22.

b 4 Moesa 15: 9, 10. c p. 17: 55.

PASAL 2.

Pok Hanna teh nēnēda, kijeu panēdana: ^a Hate koering soeka-soeka di djero Pangeran, ^b tandoek koering tjēngkat di djero Pangeran, biwir koering ngangah tina hal moesoeh koering; sabab koering teh boengah koe pitoe-
 2 loeng andjeun. 'Taja noe soetji sapērtos Pangeran; estoe taja deui djabi ti andjeun; ^c sarta taja batoe karang noe
 3 nandingan Allah oerang. 'Oelah sok loba omong angkoeh-angkoeh; oelah bidjil soe-waban ti soengoet maraneh; karana Pangeran teh Allah noe langkoeng oeninga,

^d sarta andjeunna noenimbang-nimbang
 4 sagala kalakoean. 'Gondewa djalma pēr-kosa parotong; ari djalma noe titadjo-
 5 ngan mah disaboek koe kabēdasan. 'Anoe asal sareubeuh, ^e boeboeroeh malar rē-djeki; dēmi noe langlajuseun mah pada toemaninah; moenggah noe gabog ngadjoeroe toedjoeh, sarta noe reja anak
 6 mah dongkap ka apēs. 'Pangeran ^f noe maehkeun sarta ngahiroepkeun; noe noeroenkeun ka ēnggon noe maot, sarta
 7 ngoenggahkeun. 'Pangeran noe ngamiskinkeun sarta ngaboungharkeun; ^g noe ngahandapkeun, nja kitoe keneh ngaloehoekeun. 'Andjeunna ^h noe ngahoe-
 8 dangkeun anoe malarat tina taneuh, noe ngadjoengdjoengkeun anoe miskin tina djarian, didjoekkeun reudjeung para menak, sarta dimilikan korsi kamoel-
 9 jaan. Karana Pangeran noe kagoengan padēmēn boemi, sarta dina loehoer eta
 9 andjeunna ngadēgkeun djagat. 'Soekoe djalma kaāsihna ⁱ koe Pangeran diraksa; dēmi noe daroraka mah mēngke disina repeh di noe poék; karana djalma moal
 10 bēdas koe kakoewatan. 'Sakoer noe madoean ka Pangeran mēngke dirēmoe-
 10 keun; ^j bakal didatangan goeloedoeg ti langit. Pangeran mēngke ngahoekeoman satoengtoeng boemi, djeung bakal maparin kabēdasan ka Radja andjeunna, sarta Lisaban andjeunna tangtōe disina tjēngkat tandoekna.

a Look. 1: 46. b Djab.

75: 5, 6; 89: 18, 25. c 5 Moesa 3: 24; Djab. 86: 8.

d Sil. 16: 2. e Djab. 34: 11; Look. 1: 53. f 5 Moesa

32: 39. g Djab. 75: 8. h Djab. 113: 7, 8; Look. 1: 52.

i Djab. 91: 11, 12. j p. 7: 10.

11 Toeloej Elkana moelang ^a ka Ramah, ka boemina; dēmi boedak teja ^b ngawoela ka Pangeran, di pajoeneun panghoeloe Eli.

a p. 1: 1. b p. 3: 1.

12 Ari poetra Eli teja djalma balangkawarah; teu nganjarahokeun ka Pa-
 13 ngeran. 'Sarta adat eta panghoeloe ka djalma-djalma, satijap-tijap aja djalma ngoerbankeun koerban, datang boedak panghoeloe eukeur dikoeleob laekna,
 14 mawa ^a garpoeh toesoek tiloe; 'pek ditjotjogkeun ka djero gerengseng, atawa ka djero daloeng, atawa ka djero kantjah, atawa ka djero parijoe; manamana noe kadjait koe garpoeh, koe panghoeloe ditjokot keur dirina. Kitoe bae lampahna ka sakabel oerang Israil, noe

- 15 daratang ka dinja, ka Silo. 'Malah-malah samemeh ⁶ didoeroek gadjihna, datang boedak panghoeloe, sarta ngomong ka djalma noe keur ngoerban teh: Geura more laok, baris digoreng keur panghoeloe; karana moal narima ti maneh laok beunang ngoeloe, koe-
- 16 doe noe atah bae. 'Ana eta djalma ngomong ka dinja: Gadjihna misti pisan didoeroek ajeuna, geus kitoe pek njokot keur maneh sakoemaha kabajang hato maneh: seg ditembal: Moal, koedoe bikeun ajeuna; oepama hanteu mah, dek
- 17 ditjokot sarta maksa. 'Djadi eta djalma ngarora teh gëdo katjida dosana di pajoeneun Pangeran; karana djalma-djalma datang ka ngagorengkeun kana koerban Pangeran. a 2 Moesa 27:3. b 3 Moesa 3:9-11.
- 18 Démi Samoeël teja ngawoela di pajoeneun Pangeran, boedak keneb, ^a make
- 19 epod lawon bodas disaboe. 'Djeung deui koe iboeua dipangujijeunkeun hidji badjoe leutik, oenggal-oenggal taoen sok dikirim ka Samoeël, ana mangkat djeung salakina, sêdja ngoerbankeun ^b koerban
- 20 tijap-tijap taoen. 'Sarta Eli ngabêrkahan ka Elkana djeung ka pamadjikanana, kijeu lahirna: Pangeran moegi maparin toeroenan ka maneh ti ijeu pamadjikan, pigantieu bakti, ^c noe disaoskeun ka Pangeran teja. 'Toeloej maroelang ka
- 21 énggonna. 'Boekti, Pangeran ngalajad ka Hanna; toeloej reunuh, sarta ngadjoeroe, meunang deui tiloe anak lalaki djeung doewa anak awewe. Ari boedak teja, uja eta Samoeël, ngagëdean di pajoeneun Pangeran. a p. 22:18. b p. 1:21. c p. 1:28.
- 22 Ari Eli teja ^a geus sêpoe katjida, sarta ngadangoe warta hal saniskara, noe dilampahkeun koe poetrana ka sakabeh oerang Israïl, sarta sok ngarëdëng djeung awewe ^b noe sok ngagimboeng hareu-
- 23 peun lawang himah têpangan. 'Toeloej dilahiran kijeu: Naha oedjang marilampah përkara noe kitoe pëtana? Karana ama ti eta sakabeh djalma ngadenge bedja lalampahan oedjang sok garoreng.
- 24 'Oelal kitoe, anaking! karana lain bedja hade, noe kadenge koe ama; matak
- 25 oemat Pangeran ngarëmpak. 'Oepama djalma boga dosa ka pada djalma, koe Allah dihoekoeman; komo oepama djalma boga dosa ka Pangeran, saha noe mangnëdakeun? Tatapi eta teh teu

ngagaroeogoe kana lahiran ramana; sabab Pangeran ngërsakeun maelheun ka darinja. 'Ari boedak teja, Samoeël, ^c beuki ngagëdean, sarta dipikasoeke, bagija koe Pangeran, bagija koe djalma-djalma.

a p. 4:15. b 2 Moesa 39:8. c Leuk. 2:22.

- 27 Aja hidji piwarangan Allah soemping ka Eli, sarta misaoer ka andjeunna: Aja timbalan Pangeran, kijeu: Kami teh tetela pisan ngebrehkeun diri kami ka saeusi-imah karoehoen maneh, basa ajana di Mësir, di wëwëngkon Piraon.
- 28 'Sarta koe kami dipilih ti sakabeh kaom Israïl, djadi panghoeloe kami, baris koe koerban dina altar kami, baris ngoekoes seuseungitan, baris make ^a epod di pajoeneun kami; ^b malah kami ka saeusi-imah karoehoen maneh geus maparin sakabeh koerban seuneu ti oerang Israïl.
- 29 'Naha maraneh njepak ka koerban kami peuntjitau djeung ka koerban kami kadaharan, noe koe kami dipiwarang dilakonon di panglinggihan? Sarta maneh ka anak hormat alah batan ka kami; kabajang maraneh ngalintoeha sorangan koe loeloegoena sakabeh koerban
- 30 Israïl, oemat kami. 'Pedah kitoe soer pangandika Pangeran, Allah Israïl: Énja kami teh tadina nimbalan, ^c saeusi-imah maneh djeung saeusi-imah karoehoen maneh piloemampaheun di pajoeneun kami salalawasna; démi ajeuna mah soer pangandika Pangeran: Palijas teuing kami teh! karana noe hormat ka kami koe kami dihormat deui, démi noe ngajeh-
- 31 keun mah ka kami ditjoemahkeun. 'Mas-ing nganjahokeun, pidatangeun mangsa, ^d didinja kami pimotongeun leungeun maneh djeung leungeun saeusi-imah karoehoen maneh, moal aja noe tēpi ka kolot
- 32 saeusi-imah maneh. 'Sarta maneh pinendjoen kasoelasan panglinggihan, dina saniskara noe matak ngeunah ka Israïl, djeung moal aja noe tēpi ka kolot saeusi-imah maneh sapapandjangna. 'Ari saba-saba djalma, ahli maneh, noe koe kami hanteu dibasmi ti altar kami mah, tangtoe matak adjoer panon maneh sarta matak ngërikkeun hate maneh; djeung sakabeh djadjadi saeusi-imah maneh
- 34 piparaheun ngora-ngora. 'Sarta kijeu pialamateunana ka maneh, anoe bakal ngadatangan ka anak maneh doewanana, ka Hopni djeung Pinëhas; ^e doewanana

55 pipaheun dina sapoë. 'Djeung kami rek ngajakeun pikeun kami hidji panghoeloe noe satoehoe; nja eta tangtoe ngalampahkeun sakoemaha noe dina manah kami djeung dina pangraos kami; sarta nja eta koe kami rek dipangdamëlkeun imah noe têtép; djeung bakal loemampah di hareupenn Lisahan kami sapa-pandjangna. 'Ari geus kitoe, saha-saha noe kari saeusi-imah maneh, pidatangeun sarta njembah ka dinja, malar doewit sakepeng djeung roti sasiki, bari ngomong: Koering moegi asoepkeun kana naon-naon gawe panghoeloe, soepaja koering aja tédæen roti sahoewapeun.
a 2 Moesa 28: 6. b 3 Moesa 7: 30—35. c 2 Moesa 28: 1, 43. d 1 Iudj. 2: 27; Djab. 37: 17. e p. 4: 11.

PASAL 3.

Ari boedak teja, nja eta Samoeël, a Angawoela ka Pangeran, di pajoeuneun Eli. Dina djaman eta pangandika Pangeran larang pisan; taja titingalian anoe lahir. 'Dëmi geus kitoe, dina mangsa eta, Eli keur ebog di pangkoëlmanana; b ari sotjana geus rada lamoer, koerang tégés ningalina. 'Harita c damar Allah tatjan pareum. 'Djeung Samoeël keur sare di kabah Pangeran, noe kaénggonan pëti Allah teja. 'Tidinja d Pangeran njaoer Samoeël; ari wangsoelna: e Noen. ijeu koering. 'Seug moeroe ka Eli, bari oendjoekan: Noen, ijeu koering; karantën andjeun njaoer koering. Dëmi lahirna: Kami teu njaoer; balik bae, geura ngédëng. Seug indit, ngédëng deui. 'Tidinja Pangeran njaoer deui Samoeël. Neut Samoeël hoedang, ngadeuheus ka Eli, bari oendjoekan: Noen, ijeu koering; karantën andjeun njaoer koering. Dëmi lahirna: Kami teu njaoer, anaking! balik bae, geura ngédëng. 'Ari Samoeël tatjan nganjahoekun ka Pangeran, sarta pangandika Pangeran tatjan diëbrehkeun ka dinja. 'Tidinja Pangeran njaoer deui Samoeël katiloe-kalina. Neut Samoeël hoedang, ngadeuheus ka Eli, bari oendjoekan: Noen, ijeu koering; karantën andjeun njaoer koering. Harita koe Eli kahartos, jen Pangeran anoe njaoer ka boedak. 'Ngalahir Eli ka Samoeël: Djig bae, geura ngédëng; ari geus kitoe, oepama njaoer deui ka énoeng, koedoe ngawangsoel: Noen Pangeran! mangga

ngandika, karantën abdi andjeun sédja ngoepingkeun. Seug Samoeël indit, ngédëng deui di énggonna. a p. 2: 11. b p. 4: 15. c 2 Moesa 27: 21; 30: 7. d 4 Moesa 7: 89. e 1 Moesa 22: 1.

10 Tidinja Pangeran soemping, sarta ngadëg, djeung njaoer tjara ka toekang-toekang: Samoeël! Samoeël! Ngawangsoel Samoeël: Mangga ngandika, karantën abdi andjeun sédja ngoepingkeun. 'Nimbalan Pangeran ka Samoeël: Masing nganjahoekun, a kami rek ngadamël hidji përkara di Israil, anoe matak sahasaha noe ngadenge, wani ngeng-ngongan tjeuli doewanana. 'Dina poë eta kami rek ngaboektikeun ka Eli saniskara, b noe koe kami geus diandikakeun përkara saeusi-imahna, ti mimitina tēpi ka 13 anggeusna. 'Karana kami geus maparin njaho ka dinja, jen kami rek ngahoekoem ka saeusi-imahna salalanggëngna, tina hal kadorakaän, c noe kanjahoan koe manehana; sabab anakna pada migawe noe mawa panjapa ka dirina, dëmi koe manehana teu ditjarek-tjarek 14 atjan. 'Pedah kitoe kami teh geus soempah d hal saeusi-imah Eli, jen kadorakaän saeusi-imah Eli teh salalanggëngna ge hamo dibërësihkeun koe koerban peuntjitan atawa koe koerban kadaharan. a 2 Radj. 21: 12. b p. 2: 27. c p. 2: 22. d 2 Moesa 20: 5.

15 Ari Samoeël ngédëng tēpi ka isoek; toeloëj moekakeun panto gëdong Pangeran; sarta Samoeël sijeuneun ngoeningakeun eta tetendjoan ka Eli. 'Tidinja Eli njaoer Samoeël; ari lahirna: Samoeël, anaking! Wangsoelna: Noen, 17 ijeu koering. 'Lahiranana deui: Naon pangandika, noe koe andjeunna diandikakeun ka énoeng? Poma oelah disalingkoehkeun ka kami. a Énoeng moegi koe Allah didamël kijeu sarta diwoewoehan kijeu, oepama njalingkoehkeun ka kami sakëtjap oge ti sadajana pangandika, noe koe andjeunna diandikakeun ka énoeng! 'Seug Samoeël ngoeningakeun ka andjeunna eta sadajana pangandika; taja pisan noe disalingkoehkeun ka andjeunna. Ari lahir Eli: Andjeunna teh Pangeran; b moegi ngadamël sakoemaha pihadéunana di pajoeuneun andjeunna. a p. 14: 44. b 2 Sam. 15: 26.

19 Ari Samoeël teh a beuki ngagédëan,

sarta Pangeran njaréngan ka dinja, ^b djeung sadajana pangandikana taja noe diragragkeun kana taneuh. 'Geus kanjahoan koe sabangsa Israil, ti sémét Dan tépi ka Berseba, jen Samoeël sajaktina didjadikeun nabi Pangeran. 'Sarta Pangeran sok radjeun nembongan deui di Silo; karana Pangeran ngebrehkeun andjeun ka Samoeël di Silo, koe lantaran pangandika Pangeran. a p. 2:26.
b 1 Radj. 8:50.

PASAL 4.

Ari pilahir Samoeël datang ka sabangsa Israil.

Tidinja Israil boedal, mapag oerang Pëlisti, sêdja mërangan; seg masanggrahan lëbah ^a Eben-Haeser; dëmi oerang Pëlisti mah masanggrahanana di ² Apek. 'Toeloej oerang Pëlisti tata-baris, mapag Israil; gër përang tjampoeuh pisan; seug Israil eleh di hareupeun oerang Pëlisti, sarta barisna di tégäl kira ³ opat reboe djalma noe kasabët. 'Barang djalma-djalma daratang deui ka pasanggrahan, pok kokolot Israil njalaoer: Koe naon oerang teh noe matak poë ijeu koe Pangeran disina eleh di hareupeun oerang Pëlisti? ^b Hajoe, oerang ti Silo njokot ka oerang eta pëti përdjangdjian Pangeran, sina datang ka têngah oerang, sarta njalamëtkeun oerang ti leungeun moesoeuh oerang! ⁴ 'Toeloej djalma-djalma nitahan ka Silo, seug ti dinja digotong eta pëti përdjangdjian Pangeran sawadya-balad, ^c anoe linggih dina moekarabin; sarta poetra Eli noe doewa, Hopni djeung Pinëhas teja, aja di dinja reudjeung pëti ⁵ përdjangdjian Allah. 'Ari geus kitoe, barang pëti përdjangdjian Pangeran teh datang ka pasanggrahan, gër sakabel oerang Israil saroerak, bédas pisan soerakna, wani boemi teh ngagëdër. 'Barang oerang Pëlisti ngadareng eta sora soerak teh, pok ngaromong: Naon eta sora soerak sakitoe bédasna di pasanggrahan oerang Ibrani? Ana geus njarahoeun, jen pëti Pangeran datang ka ⁷ pasanggrahan, 'toeloej oerang Pëlisti sarijeuneun; karana aromongna: Allah soemping ka pasanggrahan. Pok ngaromong deui: Pitjilakaeun oerang teh!

karana kamari-mangkoekna taja noe ⁸ kitoe pëtana. 'Pitjilakaeun oerang teh! Saba noe pibisaeun ngaloepoetkeun oerang ti panangan eta Allah noe leuwih moelja? Nja eta teja Allah, ^a noe ngagëboeg ka oerang Mësir koe saroeuning balahi di tégäl lëga teja. 'Eh, oerang Pëlisti! sing pada talégër, djeung sing djaradi lalaki; oelah datang ka maraneh ngawoela ka oerang Ibrani, ^c sapërta eta ngawoelana ka maraneh; mana sing djaradi lalaki, sarta përanan! ¹⁰ 'Toeloej oerang Pëlisti mërangan, seug Israil eleh, boer kalaboer, moeroe sahimah-himahna; ari kasabëtna rosa katjida, aja tiloe laka djalma badarat ¹¹ oerang Israil noe roeboeh. 'Malah pëti Allah kadjarah, ^f sarta poetra Eli noe doewa, Hopni djeung Pinëhas teja, paraelh.
a p. 7:12. b p. 14:18. c 2 Sam. 6:2.
d 2 Moesa 15:14. e Hak. 13:1; 15:11.
f p. 2:34.

¹² Aja hidji djalma, kaom Binyamin, los loempat tina baris, seg datang ka Silo dina poë harita keueh; ^a ari pakena beunang njosoëk, djeung sirahna ditaneuhan. 'Baragna datang, kabënëran ^b Eli keur tjalik dina korsi, sisi djalan, ngantos-ngantos; karana manalna inggiseun koe bal pëti Allah. Ana geus datang eta djalma, sarta bebeda di ¹⁴ gara, eja sanagara tingdjalërit. 'Barang Eli ngadangoe eta sora tingdjalërit, pok mariksa: Naon eta sora goejoer teh! Seg djalma teja goera-giroe datang, ¹⁵ toeloej ngoening ka Eli. 'Ari Eli teja geus salapan poeloeuh dalapan taoen oemoerna, ^c sarta sotjana geus mata-simeuteun, ¹⁶ geus teu jasaeun ningali. 'Pok djalma teh oendjoekan ka Eli: Noen, simkoering noe dongkap ti baris, sarëng simkoering kaboer ti baris dintën ijeu pisan. ¹⁷ Ari lahina: Naon bedja, agoes! 'Ngawangsoel noe bebedja teh, kijeu wangsoelna: Soemoehoen. Israil kaboer ti hareupeun oerang Pëlisti, sarëng bala teh kawon rosa pisan, malah-malah poetra andjeun noe doewa, Hopni sarëng Pinëhas, paroepoes, sarawoeuh pëti Allah kadjarah. 'Ari geus kitoe, baragna njëboetkeun pëti Allah, broeg Eli teh geubis tina korsi tidjéngkang, di gigireun lawang, potong tênggëkna, toeloej poepoes; wantoe andjeunna geus sêpoeuh,

sarta beurat; ari ngahakimanana ka Israil opat poeloeh taen. *a* Jos. 7:6; 2 Sam. 1:2.

b p. 1:9. *c* p. 3:2.

- 19 Dëmi minantoena, nja eta garwa Pinēhas, keur bobot, rek ngowo; barangna ngareungeu bedja pëti Allah kadjarah, sarta mërtoewana djeung tjarogena poepoes, seg paparoengkoetan, toeloj ngowo; karana kaboeroe njëri ngadjoeroe.
- 20 'Ari keur waktoc rek poepoes, pok awewe noe noengkoelan pada matoer ka andjeunna: *a* Montong sijeun-sijeun, da andjeun ngowokeun poetra pamögët! Tapi eta teh teu ngawalon, sarta hanteu
- 21 dipadoeli. 'Toeloj koe andjeunna eta orok dingaranan Ikabod, saोजना: Kamoeljaan kabojong ti Israil; tina sabab pëti Allah kadjarah, sarta tina sabab
- 22 mërtoewana djeung tjarogena. 'Ari saोजना: Kamoeljaan kabojong ti Israil; karana pëti Allah teh kadjarah.

a 1 Moesa 35:17.

PASAL 5.

- Tidinja oerang Pëlisti njokot eta pëti Allah, seug dibawa *a* ti Eben-Haeser
- 2 ka nagara Asdod. 'Toeloj oerang Pëlisti njokot eta pëti Allah, seug diasoepeun ka djëro imah *b* Dagon, diteundeun deukeut Dagon. 'Ari isoekna oerang Asdod gantjang haroedang; doemadakan, Dagon teh geus roeboeh, beungeutna kana taneuh, ka hareupeun pëti Pangeran. Pek Dagon teh ditjokot, diteundeun deui ka ñggonna. 'Ari isoekna
- 4 braj beurang gantjang haroedang; doemadakan, Dagon teh geus roeboeh deui, beungeutna kana taneuh, ka hareupeun pëti Pangeran, sarta ari hoeloe Dagon djeung leungeunna doewanana beunang nilas, noempang dina bangbaroeng; ngan
- 5 awak Dagon anoe masih kari. 'Tina hal kitoe noe matak panghoeloe Dagon djeung sakoer anoe asoepeun ka imah Dagon tara nintjak ka bangbaroeng Dagon di Asdod, tēpi ka mangsa ajeuna. *a* p. 4:1.

b Hsk. 10:23.

- 6 Dëmi panangan Pangeran beurat ka oerang Asdod, sarta diroeksakkeun, digëboegan koe *a* boengkoel, nja di Asdod
- 7 djeung sawëwëngkëranana. 'Mangsa oerang Asdod narendjo hal noe kitoe pëti tana, pok ngaromong: Eta pëti Allah Israil teh oelah tëtëp di oerang; karana

- pananganana beurat ka oerang, kitoe deui
- 8 ka Dagon, batara oerang. 'Toeloj nitahan sarta ngoempoeleun *b* sakabeh gëgëdoeg oerang Pëlisti ka maranehanana; pok ngaromong: *c* Koemaha oerang nja pilampaheun ka pëti Allah Israil teh? 'Ari djawabna: Eta pëti Allah Israil teh pindahkeun ka nagara Gat. 'Iloung pëti
- 9 Allah Israil dipindahkeun. 'Ari geus kitoe, sanggeusna mindahkeun inja, toeloj panangan Pangeran ka nagara eta ngadatangkeun *d* roesoeh-tagwoer rosa pisan; ari oerang nagara eta kolot-boedak digëboegan, seg djaradi boengkoel di maranehanana. 'Tidinja pëti Allah teh dikirimkeun deui ka nagara Ekron. Ari geus kitoe, mangsa pëti Allah datang ka Ekron, seug oerang Ekron patingdarëngek, pokna: Pëti Allah Israil teh koe eta dipindahkeun ka oerang, pambrihna maehkeun ka oerang djeung ka bangsa
- 11 oerang. 'Tidinja nitahan sarta ngoempoeleun sakabeh gëgëdoeg oerang Pëlisti; pok ngaromong: Pëti Allah Israil teh anteurkeun, sina moelang ka ñggonna, oelah koengsi maehkeun ka oerang djeung ka bangsa oerang. Karana di sanagara eta tagwoer kapapatenan, da panangan Allah teh beurat katjida
- 12 di dinja. 'Ari djalma noe teu paraeh mah digëboegan koe boengkoel; noe matak djëdjëritan oerang nagara eta wani maratan langit. *a* 5 Moesa 28:27.

b Jos. 13:3; p. 6:17. *c* p. 6:2. *d* 5 Moesa 7:23.

PASAL 6.

- Ari pëti Pangeran ajana di tanah oerang Pëlisti teh toedjoeh boelan lilau.
- 2 'Tidinja oerang Pëlisti ngarala panghoeloe-panghoeloe djeung noedjoem-noedjoem; pok ngaromong: *a* Koemaha oerang nja pilampaheun ka pëti Pangeran teh? Geura pada mere njaho ka kaela, oerang nganteurkeun eta ka ñggonna
- 3 make naon? 'Ari djawabna: Oepama dek nganteurkeun eta pëti Allah Israil teh, oelah sina balik lengoh; misti pisan ka andjeunna ngahatoerkeun koerban kasalahan; didinja maraneh tangtoe tjala-geur, sarta tangtoe kanjahoan koe maraneh sababna noe matak pananganana
- 4 teu njingkah-njingkah ti maraneh. 'Seug ditanja deui: Naon koerban kasalahan, noe koe oerang koedoe dihatoerkeun ka

andjeunna teh? Ari djawabna: Lima boe-boengkoelan emas djeung lima beubeuritan emas, noeroetkeun bilangan gëgëdoeg oerang Pëlisti; karana toenggal sabalahi ka maraneh sakabeh djeung ka para gëgëdoeg maraneh. 'Mana koedoe njarieun titiron boengkoel maraneh djeung titiron beurit maraneh, noe ngararoeksak taneuh; ⁶ sarta koedoe njarangakeun hormat ka Allah Israil, malah-mandar kërsaean ngentengkeun pananganana ka maraneh, djeung ka batara maraneh, sarta ka tanah maraneh. 'Keur nahaon maraneh dek neuaskeun hate, ⁷ saperti oerang Mësir djeung Piraon teja, noe pada neuaskeun hatena? Naha, sanggeus andjeunna ngeunakeun wisesa ka darinja, ⁸ lain koo eta didjoeroeng lakoe, seug laleumpang? 'Ari ajeuna, geura njokot sarta sadijakeun hidji ⁹ padati weuteuh, djeung doewa sapi noe keur anakan, anoe tatjan diterapan pasangan; seg sapi teh pasangkeun kana eta padati, ari anakna bawa balik ti toekangeunana ka kandangna. 'Pek koedoe njokot pëti Pangeran, toempakkeun kana eta padati, djeung eta barang emas, noe dek dibatoerkeun ka andjeunna, baris koerban kasalahan teja, wadahan koe hidji sosokan ti gigireunana; seug anteurkeun, ¹⁰ sina leumpang. 'Tidinja masing waspada, oepama djaln ka watësna, mangkat ka Bet-Semes, nandakeun nja andjeunna noe ngadamël ka oerang katjilakaän noe sakijeu gëde teh; sabalikna, oepama hanteu mah, seug kanjahoan koe oerang, jen lain panangan andjeunna noe ngabaluhikeun ka oerang, geus parëngna bae oerang manggih kitoe. a p. 5: 8. b Jos. 7: 19.

c p. 4: 8. d 2 Moesa 12: 31. e 2 Sam. 6: 3.

- ¹⁰ Prak eta djalma-djalma milampah kitoe, sarta njokot doewa sapi noe anakan, pek dipasangkeun kana padati; ari ¹¹ anakna diringkëb dina kandang. 'Seg pëti Pangeran ditoempakkeun kana padati, kitoe deui eta sosokan, noe dieusi beubeuritan emas djeung titiron boengkoel teja. 'Bral sapi teh tjépët-mënër di djaln, toeroet loeloeroeng ka Bet-Semes, njeorang djaln gëde bae, leumpangna bari emoh-emohan, sarta teu njimpang ka kentja atawa ka katoehoe. Ari gëgëdoeg oerang Pëlisti pada noeterkeun ti pandeuri, tēpi ka watës Bet-Semes.

- ¹³ 'Kabënëran oerang Bet-Semes keur di-boewat, miboewatan tarigoe di lëbak. Barang tjéngkat panonna, bel narendjo pëti teja, sarta pada boengaheun njeueung eta. 'Ari padati teh andjog ka kēbon Josoea, oerang Bet-Semes, seg ngarandëg di dinja; sarta di dinja aja hidji batoe gëde. Pek kai padati teh dibecalahan, sarta sapina dikoerbankeun ka Pangeran, didijjeun koerban doeroekan. 'Ari ahli Lewi noeroenkeun pëti Pangeran, sarta djeung sosokan, noe dieusi barang emas teja; heug diteundeun kana eta batoe gëde; sarta oerang Bet-Semes ngoerbankeun koerban doeroekan, djeung mareuntjit koerban peuntjitan dina poë harita, bade ka Pangeran. 'Mangsa noe lima gëgëdoeg oerang Pëlisti geus narendjo kitoe, toeloj maroelang ka Ekron dina poë harita keneh. ¹⁷ Nja ijeu boeboengkoelan emas, noe koe oerang Pëlisti dibatoerkeun ka Pangeran, baris koerban kasalahan teja: ti Asdod hidji, ti Gasa hidji, ti Askëlon hidji, ti Gat hidji, ti Ekron hidji; 'kitoe deui eta beubeuritan emas, noeroetkeun bilangan sakabeh nagara oerang Pëlisti, noe ditjangking koe noe lima gëgëdoeg teja, nja ti nagara noe reugreug sarta ti desa oerang pasisian; tēpi ka batoe gëde, noe diteundeunan pëti Pangeran, noe aja tēpi ka mangsa ajeuna di kēbon Josoea, oerang Bet-Semes teja. 'Ari oerang Bet-Semes teh aja noe digëboegan koe Pangeran, ²⁰ pedah narëmpo kana pëti Pangeran; nja eta andjeunna lëbah djalma-djalma teh ngagëboeg toedjoeh poeloeh djalma djeung lima laksa djalma, noe matak djalma-djalma teh pada aloek-aloekeun, pedah Pangeran ngagëboeg ka djalma-djalma, ngagëboegna bangët pisan. 'Ngaromong oerang Bet-Semes: ²¹ Saha noe bisa tahan di pajoeneun Pangeran, Allah noe langkoeng soetji teja? djeung ka saha piangkateunana ti oerang teh? 'Toeloj ngoetoesan ka priboemi Kirjat-Jarim, ari pokna: Oerang Pëlisti geus moelangkeun pëti Pangeran; geura taroeroen, bawa oengguh ka enggon maraneh.

a 4 Moesa 4: 20. b Djab. 76: 3.

PASAL 7.

Tidinja oerang Kirjat-Jarim teh daturang, seg pëti Pangeran dibawa

oenggal, diasoepeun ka imah^a Abinadab, noe dina pasir, sarta njoetjikeun Elasar anakna, sina ngadjaga kana pëti Pangeran. 'Ari geus kitoe, ti watës poëan pëti teh ngénggon di Kirjat-Jarim teja, lila pisan heuleutna, meunang doewa poeloh taoen; sarta sakabeh anak-poetoe Israïl tingaradoeh poengkoereun Pangeran. 'Tidinja Samoeël ngalahir ka sakabeh anak-poetoe Israïl, kieu labirna: Oe-pama maraneh tobat ka Pangeran tēroes reudjeung hate mah, ^b koedoe pada njingkirkeun aallahan bangsa sedjen ti tēngah maraneh, kitoe deui ^c Astarta-Astarta; sarta bēnērkeun hate maraneh ka Pangeran, bari ngabakti ka andjeunna woengkoel; tangtoe maraneh koe andjeunna dileupaskeun ti leungeun oerang Pëlisti. 'Prak oerang Israïl njalingkirkeun Baal-Baal djeung Astarta-Astarta, sarta ngabarakti ka Pangeran woengkoel. ^a 2 Sam. 6:3. ^b 1 Moesa 35:2; Jos. 24:23. ^c Hak. 2:13.

⁵ Tidinja Samoeël marentah: Koempoeleun sabangsa Israïl ^a ka Mispā; seug maraneh koe kami dek dipangnēdakeun ka Pangeran. 'Gantjangna geus karoempoel ka Mispā; toeloëj pada nji-joeuk tjai, bari seg dibahekeun ka pa-joeuneun Pangeran, sarta pada poewasa dina poë eta, bari ngaromong di dinja: ^b Koering tarima dosa ka Pangeran. Sarta Samoeël ngahakiman ka oerang Israïl di Mispā. ^a Hak. 20:1. ^b p. 12:10.

⁷ Mangsa oerang Pëlisti ngadarengē be-dja, jen oerang Israïl keur koempoel di Mispā, broel gēgēdoeg oerang Pëlisti pada ngaroeroeg ka Israïl. Barang oerang Israïl meunang be-dja, seug sarjē-neun koe oerang Pëlisti. 'Pok oerang Israïl aroendjoekan ka Samoeël: ^a Moegi oelah pētōt mangnjambatkeun koering sadaja ka Pangeran, Allah koering, soe-paja koering koe andjeunna disalamēt-⁹ keun ti leungeun oerang Pëlisti. 'Toeloëj Samoeël njandak hidji anak domba njoesoe keneh, pek dikoerbankeun ka Pangeran, datang ka bērsihna, djadi koerban doeroekan; ^b djeung Samoeël mangnjambatkeun Israïl ka Pangeran, ¹⁰ sarta koe Pangeran dimakboel. 'Dēmi sabot Samoeël keur ngoerbankeun eta koerban doeroekan, moeroeboel oerang Pëlisti, dek mērangān ka Israïl; tatapi

Pangeran dina poë eta ngadatangkeun ^c goeloedoeg ka oerang Pëlisti, ngaoeroehna rosa pisau, sarta ^d digoejdjoed-keun, toeloëj eleh di hareupeun Israïl. ¹¹ 'Broel oerang Israïl boedal ti Mispā, ngoedag-ngoedag ka oerang Pëlisti, sarta ¹² disabētān tēpi ka hilireun Bet-Kar. 'Ti-dinja Samoeël njandak hidji batōo, di-teundeun di antara Mispā djeung Sen, sarta dingaranan ^e Eben-Haeser, ari labirna: Tēpi ka ajema Pangeran mitoe-¹³ loeng ka oerang. 'Tah, kitoe oerang Pëlisti teh ditendoekkeun, ^f teu datang-datang deui ka wōwēngkēran Israïl, sarta panangan Pangeran noelak ka oerang Pëlisti sapandjang djoemēnēng Samoeël. ¹⁴ 'Djeung deui nagara-nagara, beunang oerang Pëlisti njokot ti Israïl, dibalik-keun deui ka Israïl, ti sēmēt Ekron tēpi ka Gat; ari sawēwēngkēranana koe Israïl dileupaskeun ti leungeun oerang Pëlisti. Harita antara Israïl djeung ^g oerang Emor teja hade. ^a p. 12:23.

^b Djab. 99:6. ^c p. 2:10; 12:17. ^d 2 Moesa 14:24. ^e p. 4:1; 5:1. ^f p. 13:5. ^g Jos. 24:18. ¹⁵ 'Ari Samoeël ^a ngahakimanana ka Is-
¹⁶ rail ^b saemoer-hiroepna. 'Sarta andjeunna saban-saban taoen sok angkat, ngi-dēr Bet-El, Gilgal djeung Mispā, bari ngahakiman ka Israïl dina eta sakabeh ¹⁷ ēnggon. 'Ari moelihna ka nagara ^c Ramah; karana nja di dinja boemina, sarta nja di dinja ngahakimanana ka Israïl; malah andjeunna di dinja ngadamēl hidji altar bade ka Pangeran. ^a Lal. 13:20. ^b p. 12:23. ^c p. 1:1, 19; 8:4.

PASAL 8.

Ari geus kitoe, mangsa Samoeël geus Asēpoeh, seug poetrana lalaki koe andjeunna ^a didamēl hakim, njangking ² Israïl. 'Ari djēnēngan poetrana noe tji-kal Joël, sarta djēnēngan poetrana noe kadoewa Abia; pada djadi hakim di ³ Berseba. 'Tatapi poetrana teu ngalakonan djalān andjeunna; satēgēsna se-
⁴ rong, ^b pada ngoedag kaontoengan, sok narima paroeroeba, djeung njerongkeun bēbēnēran. ^a 5 Moesa 16:18. ^b 5 Moesa 16:19. ⁴ 'Tidinja sakabeh kokolot Israïl karoem-
⁵ poel, sarta ngadareuheusan ka Samoeël, ^a ka Ramah, bari mihatoer ka andjeunna kieu: Salērsna, andjeun geus sēpoeh, sarēng poetra andjeun teu ngalakonan

djalan andjeun; ajeuna simkoering⁶ moegi pangdamëlkeun radja, pikeun ngahoekoeman ka simkoering, sapertos sadajana bangsa-bangsa. 'Demi pangraos Samoeël eta pèrkara goreng, wèt ngaromong kitoe, jen: Simkoering paparin radja, pikeun ngahoekoeman ka simkoering; seug Samoeël nènèda ka Panggeran. 'Ari timbalan Panggeran ka Samoeël: 'Toeroetkeun koe maneh omongan eta djalma-djalma, sapamentana ka maneh; karana lain maneh noe dipitjeun koe eta teh, * satégésna mitjeun kami, soepaja kami oelah ngaradjaan ka maranehanana. 'Sakoemaha pagaweanana, noe dipigawo koe eta ti sémèt poéan koe kami diinditkeun ti Mésir tépi ka poé ajeuna, * nja ninggalkeun kami sarta ngabakti ka aállahan, nja kitoe keneh lampahna ka maneh oge. 'Ari ajeuna toeroetkeun bae omonganana; ngan koe maneh koedoe diingétan sing tēmēn-tēmēn, sarta koedoe dibere njaho pihoekoemeun radja, noe bakal ngaradjaan ka maranehanana. a p. 7: 17. b Hos. 13: 10; Lal. 13: 21. c p. 10: 19; 12: 12. d 2 Moesa 32: 1.

10 'Tidinja koe Samoeël eta sadajana pangandika Panggeran dilahirkeun ka djalma-djalma, noe pada menta radja ka andjeunna teja. 'Ari lahirna: Kijeu pihoekoemeun radja, noe bakal ngaradjaan ka maraneh: anak maraneh lalaki bakal ditjokot, didijjeun toekangna toempak kareta djeung toekangna toempak koeda, sarta poerah lempat ti heulaeun kareta. 'Aja noe bakal didijjeun kapala sareboe pradjoerit, aja noe kapala lima poeloeh pradjoerit; aja noe bakal disina ngawoeloekoe lahanna atawa di-boewat piboewateunana; aja noe bakal disina njijjeun parabotna pérang djeung parabot kareta. 'Kitoe deui anak maraneh awewe bakal ditjokot, didijjeun toekang ngarijeus, atawa toekang olah, 14 atawa toekang koeweh. 'Ari lahan maraneh, sarta kēbon maraneh anggoer, djeung kēbon maraneh djetoen, noe araloes bakal ditjokot, seug dibikeun ka abdina. 'Sarta pépélakan maraneh djeung kēbon anggoer maraneh bakal dipèrpoe-loehan, seug dibikeun ka ponggawana djeung ka abdina. 'Djeung deui badega maraneh lalaki, djeung badega maraneh awewe, sarta djalma baroeljang di

maraneh, noe harade, soemawonna kalde maraneh, bakal ditjokot, seug dipake ka pagawean sorangan. 'Embe-domba maraneh bakal dipèrpoe-loehan, sarta maraneh bakal ngarabdi ka dinja. 'Ari dina mangsa eta maraneh bakal sasambat tina sabab radja maraneh, beunang maraneh milih keur diri maraneh, tatapi Panggeran dina mangsa eta moal ngamakboel ka maraneh.

19 'Demi eta djalma-djalma teu darae-keun ngagoegoe ka pilahir Samoeël, sarta ngaromong kijeu: Kadjeun teuing; oelah hanteu aja radja, njangking koering sadaja; 'soepaja koering ge djadi * sapertos bangsa noe loba, sarēng soepaja radja koering ngahoekoeman ka koering, toer piboedaleun ti heulaeun koering, sarawoeh ngoeroeskeun pérang koering. 'Barang Samoeël geus ngadangoe eta sakabeli omongan djalma-djalma, seg koe andjeunna dioendjoek-keun ka pajoeneun Panggeran. 'Ari timbalan Panggeran ka Samoeël: * Toeroet-keun bae omonganana, sarta eta teh prak bae koe maneh pangujijeunkeun radja. Tidinja Samoeël ngalahir ka oerang Israil: Geura maroelang bae, masing-masing ka nagarana. a 4 Moesa 23: 9. b p. 12: 1.

PASAL 9.

Aja hidji djalma kaom Binyamin, ngaran Kis, poeta Abiël, anoe poeta Sëror, anoe poeta Bëkorat, anoe poeta Apiah, anoe poeta hidji oerang Binyamin; sarta soegih-moekti. 'Nja eta boga hidji poeta lalaki, ngaran Saoel, ngora sarta kasep; di lëbah oerang Israil taja noe kasep ngoengkoelan eta; * ti sërèk taktakna ka-loehoerkeun eta teh djangkoeng ti djalma noe loba. 'Hidji mangsa kalde bikang bogana Kis, rama Saoel, laleungit. 'Toeloelj Kis misaoer ka Saoel poetrana: Geura dangdan, seg leumpang, nejangan eta kalde, djeung koedoe mawa boedjang saorang. 'Bral ngidër pigoenongan Ephraim, djeung ngidër tanah Salisa, tapi teu kapanggih; seug ngidër tanah Saalim, tapi teu aja; los ngidër tanah Binyamin, tapi teu kapanggih. 'Barang geus dongkap ka tanah Soep, pok Saoel misaoer ka boedjangna noe ngiring: Hajoe, oerang moelang bae; * bisi rama teh tjoele ka kalde, melang

- 6 ka oerang. 'Ari pihatoer boedjangna: Salërësna, di nagara ijeu aja hidji piwarangan Allah, nja djalma noe langkoeng diadjenan; saniskantèn pilahirna tinékkanan bae; ajeuna oerang mangga ka dinja, malah-mandar maparin pitoedoe ka oerang hal djalma, noe koe oerang koedoe dilakonan. 'Saoer Saoel ka boodjangna: Atoeh oerang leumpang teh ^a mawa naon ka eta djalma? karana békél oerang geus orot tina wadhalna, djadi oerang teh hanteu boga geusan bakti, sanggakeuneun ka eta piwarangan Allah; aja naon di oerang? ^b 'Ngawangsoel deui boedjang teh ka Saoel, kijeu wangsoelna: Salërësna, dina leungeun koering aja doewit saparapat sekel perak; nja eta koe koering sédja diha-toerkeun ka eta piwarangan Allah, sangkan maparin pitoedoe ka oerang hal ^c pidjalaneun oerang. '(Baheula adat di Israil, tiap-tiap aja noe leumpang, ha-jang naros ka Allah, sok ngomong kijeu: Hajoe, oerang ngadeuheus ka djoeroe tingal; karana noe ajeuna diséboet nabi, babehula mah dibasakeun djoeroe tingal.) ^d ^e 'Ari saor Saoel ka boedjangna: Bénéromongan maneh; hajoe, oerang leumpang. Toeloj ngadjoejdjoeg ka nagara, noe ditjalikan koe piwarangan Allah teja. ^a p. 10: 23. ^b p. 10: 2. ^c 1 Raj. 14: 3. ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^{aa} ^{ab} ^{ac} ^{ad} ^{ae} ^{af} ^{ag} ^{ah} ^{ai} ^{aj} ^{ak} ^{al} ^{am} ^{an} ^{ao} ^{ap} ^{aq} ^{ar} ^{as} ^{at} ^{au} ^{av} ^{aw} ^{ax} ^{ay} ^{az} ^{ba} ^{bb} ^{bc} ^{bd} ^{be} ^{bf} ^{bg} ^{bh} ^{bi} ^{bj} ^{bk} ^{bl} ^{bm} ^{bn} ^{bo} ^{bp} ^{bq} ^{br} ^{bs} ^{bt} ^{bu} ^{bv} ^{bw} ^{bx} ^{by} ^{bz} ^{ca} ^{cb} ^{cc} ^{cd} ^{ce} ^{cf} ^{cg} ^{ch} ^{ci} ^{cj} ^{ck} ^{cl} ^{cm} ^{cn} ^{co} ^{cp} ^{cq} ^{cr} ^{cs} ^{ct} ^{cu} ^{cv} ^{cw} ^{cx} ^{cy} ^{cz} ^{da} ^{db} ^{dc} ^{dd} ^{de} ^{df} ^{dg} ^{dh} ^{di} ^{dj} ^{dk} ^{dl} ^{dm} ^{dn} ^{do} ^{dp} ^{dq} ^{dr} ^{ds} ^{dt} ^{du} ^{dv} ^{dw} ^{dx} ^{dy} ^{dz} ^{ea} ^{eb} ^{ec} ^{ed} ^{ee} ^{ef} ^{eg} ^{eh} ^{ei} ^{ej} ^{ek} ^{el} ^{em} ^{en} ^{eo} ^{ep} ^{eq} ^{er} ^{es} ^{et} ^{eu} ^{ev} ^{ew} ^{ex} ^{ey} ^{ez} ^{fa} ^{fb} ^{fc} ^{fd} ^{fe} ^{ff} ^{fg} ^{fh} ^{fi} ^{fj} ^{fk} ^{fl} ^{fm} ^{fn} ^{fo} ^{fp} ^{fq} ^{fr} ^{fs} ^{ft} ^{fu} ^{fv} ^{fw} ^{fx} ^{fy} ^{fz} ^{ga} ^{gb} ^{gc} ^{gd} ^{ge} ^{gf} ^{gg} ^{gh} ^{gi} ^{gj} ^{gk} ^{gl} ^{gm} ^{gn} ^{go} ^{gp} ^{gq} ^{gr} ^{gs} ^{gt} ^{gu} ^{gv} ^{gw} ^{gx} ^{gy} ^{gz} ^{ha} ^{hb} ^{hc} ^{hd} ^{he} ^{hf} ^{hg} ^{hh} ^{hi} ^{hj} ^{hk} ^{hl} ^{hm} ^{hn} ^{ho} ^{hp} ^{hq} ^{hr} ^{hs} ^{ht} ^{hu} ^{hv} ^{hw} ^{hx} ^{hy} ^{hz} ^{ia} ^{ib} ^{ic} ^{id} ^{ie} ^{if} ^{ig} ^{ih} ⁱⁱ ^{ij} ^{ik} ^{il} ^{im} ⁱⁿ ^{io} ^{ip} ^{iq} ^{ir} ^{is} ^{it} ^{iu} ^{iv} ^{iw} ^{ix} ^{iy} ^{iz} ^{ja} ^{jb} ^{jc} ^{jd} ^{je} ^{jf} ^{jj} ^{jk} ^{jl} ^{jm} ^{jn} ^{jo} ^{jp} ^{jq} ^{jr} ^{js} ^{jt} ^{ju} ^{jv} ^{jw} ^{jx} ^{ky} ^{kz} ^{la} ^{lb} ^{lc} ^{ld} ^{le} ^{lf} ^{lg} ^{lh} ^{li} ^{lj} ^{lk} ^{ll} ^{lm} ^{ln} ^{lo} ^{lp} ^{lq} ^{lr} ^{ls} ^{lt} ^{lu} ^{lv} ^{lw} ^{lx} ^{ly} ^{lz} ^{ma} ^{mb} ^{mc} ^{md} ^{me} ^{mf} ^{mg} ^{mh} ^{mi} ^{mj} ^{mk} ^{ml} ^{mm} ^{mn} ^{mo} ^{mp} ^{mq} ^{mr} ^{ms} ^{mt} ^{mu} ^{mv} ^{mw} ^{mx} ^{my} ^{mz} ^{na} ^{nb} ^{nc} nd ^{ne} ^{nf} ^{ng} ^{nh} ⁿⁱ ^{nj} ^{nk} ^{nl} ^{nm} ⁿⁿ ^{no} ^{np} ^{nq} ^{nr} ^{ns} ^{nt} ^{nu} ^{nv} ^{nw} ^{nx} ^{ny} ^{nz} ^{oa} ^{ob} ^{oc} ^{od} ^{oe} ^{of} ^{og} ^{oh} ^{oi} ^{oj} ^{ok} ^{ol} ^{om} ^{on} ^{oo} ^{op} ^{oq} ^{or} ^{os} ^{ot} ^{ou} ^{ov} ^{ow} ^{ox} ^{oy} ^{oz} ^{pa} ^{pb} ^{pc} ^{pd} ^{pe} ^{pf} ^{pg} ^{ph} ^{pi} ^{pj} ^{pk} ^{pl} ^{pm} ^{pn} ^{po} ^{pp} ^{pq} ^{pr} ^{ps} ^{pt} ^{pu} ^{pv} ^{pw} ^{px} ^{py} ^{pz} ^{qa} ^{qb} ^{qc} ^{qd} ^{qe} ^{qf} ^{qg} ^{qh} ^{qi} ^{qj} ^{qk} ^{ql} ^{qm} ^{qn} ^{qo} ^{qp} ^{qq} ^{qr} ^{qs} ^{qt} ^{qu} ^{qv} ^{qw} ^{qx} ^{qy} ^{qz} ^{ra} ^{rb} ^{rc} rd ^{re} ^{rf} ^{rg} ^{rh} ^{ri} ^{rj} ^{rk} ^{rl} ^{rm} ^{rn} ^{ro} ^{rp} ^{rq} ^{rr} ^{rs} ^{rt} ^{ru} ^{rv} ^{rw} ^{rx} ^{ry} ^{rz} ^{sa} ^{sb} ^{sc} ^{sd} ^{se} ^{sf} ^{sg} ^{sh} ^{si} ^{sj} ^{sk} ^{sl} sm ^{sn} ^{so} ^{sp} ^{sq} ^{sr} ^{ss} st ^{su} ^{sv} ^{sw} ^{sx} ^{sy} ^{sz} ^{ta} ^{tb} ^{tc} ^{td} ^{te} ^{tf} ^{tg} th ^{ti} ^{tj} ^{tk} ^{tl} tm ^{tn} ^{to} ^{tp} ^{tq} ^{tr} ^{ts} ^{tt} ^{tu} ^{tv} ^{tw} ^{tx} ^{ty} ^{tz} ^{ua} ^{ub} ^{uc} ^{ud} ^{ue} ^{uf} ^{ug} ^{uh} ^{ui} ^{uj} ^{uk} ^{ul} ^{um} ^{un} ^{uo} ^{up} ^{uq} ^{ur} ^{us} ^{ut} ^{uu} ^{uv} ^{uw} ^{ux} ^{uy} ^{uz} ^{va} ^{vb} ^{vc} ^{vd} ^{ve} ^{vf} ^{vg} ^{vh} ^{vi} ^{vj} ^{vk} ^{vl} ^{vm} ^{vn} ^{vo} ^{vp} ^{vq} ^{vr} ^{vs} ^{vt} ^{vu} ^{vv} ^{vw} ^{vx} ^{vy} ^{vz} ^{wa} ^{wb} ^{wc} ^{wd} ^{we} ^{wf} ^{wg} ^{wh} ^{wi} ^{wj} ^{wk} ^{wl} ^{wm} ^{wn} ^{wo} ^{wp} ^{wq} ^{wr} ^{ws} ^{wt} ^{wu} ^{wv} ^{ww} ^{wx} ^{wy} ^{wz} ^{xa} ^{xb} ^{xc} ^{xd} ^{xe} ^{xf} ^{xg} ^{xh} ^{xi} ^{xj} ^{xk} ^{xl} ^{xm} ^{xn} ^{xo} ^{xp} ^{xq} ^{xr} ^{xs} ^{xt} ^{xu} ^{xv} ^{xw} ^{xx} ^{xy} ^{xz} ^{ya} ^{yb} ^{yc} ^{yd} ^{ye} ^{yf} ^{yg} ^{yh} ^{yi} ^{yj} ^{yk} ^{yl} ^{ym} ^{yn} ^{yo} ^{yp} ^{yq} ^{yr} ^{ys} ^{yt} ^{yu} ^{yv} ^{yw} ^{yx} ^{yy} ^{yz} ^{za} ^{zb} ^{zc} ^{zd} ^{ze} ^{zf} ^{zg} ^{zh} ^{zi} ^{zj} ^{zk} ^{zl} ^{zm} ^{zn} ^{zo} ^{zp} ^{zq} ^{zr} ^{zs} ^{zt} ^{zu} ^{zv} ^{zw} ^{zx} ^{zy} ^{zz}

- Samoel, sapoe memeh datang Saoel, ^a kijeu pangdikana: 'Isoekan, waja kiwari, kami ka maneh rek ngadatangkeun hidji djalma " ti tanah Binyamin; nja eta koe maneh koedoe diminjakan, didijieun gegédoeg, njékél oemat kami Israil, sarta eta bakal njalameutkeun oemat kami ti leungeun oerang P'elisti; ^b karana kami geus ningalian oemat kami, pedah sasambatna geus datang ^c ka kami. 'Barang Samoel ningali Saoel, seug Pangeran maparin pitoedoe ka andjeunna: Toeh, djalma noe koe kami dilahirkeun ka maneh teja; nja eta noe ^d pingareheun ka oemat kami. 'Tidinja Saoel njampeurkeun ka Samoel, ka djero lawang nagara, bari mihatoer: Moezi koering dipaparin njaho, di mana di ^e dijeu boemi djoeroe tingal? 'Ngawalon Samoel ka Saoel, kijeu walonna: Nja kaoela djoeroe tingal teh; mangga geura oenggal ti heulaeun kaoela ka énggon loehoer, karana poé ijeu koedoe dalabar djeung kaoela; ari isoek-isoek koe kaoela tangtoe didjoeroeng angkat; djeung saniskara noe dina manah andjeun koe kaoela tangtoe dipoepeolihkeun ka andjeun. 'Ari moenggoeh kalde bikang anoe andjeun, noe leungit geus tiloe poé ijeu teja, montong dipadoeli, karana geus kapanggih. Sarta keur saha sakabeh barang noe moelja-moelja di Israil? Lain pikeun andjeun sarta pikeun saeusi ^f boemi rama andjeun? 'Ngawangsoel Saoel, kijeu wangsoelna: ^g 'Naha koering teh lain oerang Binyamin, kaasoep kaom Israil ^h noe pangleutikna? Sarèng ari bangsa koering lain pangleutikna ti sadajana bangsa kaom Binyamin? Naha andjeun mana ngalahir ka koering sapertos lahiran tadi? ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^{aa} ^{ab} ^{ac} ^{ad} ^{ae} ^{af} ^{ag} ^{ah} ^{ai} ^{aj} ^{ak} ^{al} ^{am} ^{an} ^{ao} ^{ap} ^{aq} ^{ar} ^{as} ^{at} ^{au} ^{av} ^{aw} ^{ax} ^{ay} ^{az} ^{ba} ^{bb} ^{bc} ^{bd} ^{be} ^{bf} ^{bg} ^{bh} ^{bi} ^{bj} ^{bk} ^{bl} ^{bm} ^{bn} ^{bo} ^{bp} ^{bq} ^{br} ^{bs} ^{bt} ^{bu} ^{bv} ^{bw} ^{bx} ^{by} ^{bz} ^{ca} ^{cb} ^{cc} ^{cd} ^{ce} ^{cf} ^{cg} ^{ch} ^{ci} ^{cj} ^{ck} ^{cl} ^{cm} ^{cn} ^{co} ^{cp} ^{cq} ^{cr} ^{cs} ^{ct} ^{cu} ^{cv} ^{cw} ^{cx} ^{cy} ^{cz} ^{da} ^{db} ^{dc} ^{dd} ^{de} ^{df} ^{dg} ^{dh} ^{di} ^{dj} ^{dk} ^{dl} ^{dm} ^{dn} ^{do} ^{dp} ^{dq} ^{dr} ^{ds} ^{dt} ^{du} ^{dv} ^{dw} ^{dx} ^{dy} ^{dz} ^{ea} ^{eb} ^{ec} ^{ed} ^{ee} ^{ef} ^{eg} ^{eh} ^{ei} ^{ej} ^{ek} ^{el} ^{em} ^{en} ^{eo} ^{ep} ^{eq} ^{er} ^{es} ^{et} ^{eu} ^{ev} ^{ew} ^{ex} ^{ey} ^{ez} ^{fa} ^{fb} ^{fc} ^{fd} ^{fe} ^{ff} ^{fg} ^{fh} ^{fi} ^{fj} ^{fk} ^{fl} ^{fm} ^{fn} ^{fo} ^{fp} ^{fq} ^{fr} ^{fs} ^{ft} ^{fu} ^{fv} ^{fw} ^{fx} ^{fy} ^{fz} ^{ga} ^{gb} ^{gc} ^{gd} ^{ge} ^{gf} ^{gg} ^{gh} ^{gi} ^{gj} ^{gk} ^{gl} ^{gm} ^{gn} ^{go} ^{gp} ^{gq} ^{gr} ^{gs} ^{gt} ^{gu} ^{gv} ^{gw} ^{gx} ^{gy} ^{gz} ^{ha} ^{hb} ^{hc} ^{hd} ^{he} ^{hf} ^{hg} ^{hh} ^{hi} ^{hj} ^{hk} ^{hl} ^{hm} ^{hn} ^{ho} ^{hp} ^{hq} ^{hr} ^{hs} ^{ht} ^{hu} ^{hv} ^{hw} ^{hx} ^{hy} ^{hz} ^{ia} ^{ib} ^{ic} ^{id} ^{ie} ^{if} ^{ig} ^{ih} ⁱⁱ ^{ij} ^{ik} ^{il} ^{im} ⁱⁿ ^{io} ^{ip} ^{iq} ^{ir} ^{is} ^{it} ^{iu} ^{iv} ^{iw} ^{ix} ^{iy} ^{iz} ^{ja} ^{jb} ^{jc} ^{jd} ^{je} ^{jf} ^{jj} ^{jk} ^{jl} ^{jm} ^{jn} ^{jo} ^{jp} ^{jq} ^{jr} ^{js} ^{jt} ^{ju} ^{jv} ^{jw} ^{jx} ^{ky} ^{kz} ^{la} ^{lb} ^{lc} ^{ld} ^{le} ^{lf} ^{lg} ^{lh} ^{li} ^{lj} ^{lk} ^{ll} ^{lm} ^{ln} ^{lo} ^{lp} ^{lq} ^{lr} ^{ls} ^{lt} ^{lu} ^{lv} ^{lw} ^{lx} ^{ly} ^{lz} ^{ma} ^{mb} ^{mc} ^{md} ^{me} ^{mf} ^{mg} ^{mh} ^{mi} ^{mj} ^{mk} ^{ml} ^{mm} ^{mn} ^{mo} ^{mp} ^{mq} ^{mr} ^{ms} ^{mt} ^{mu} ^{mv} ^{mw} ^{mx} ^{my} ^{mz} ^{na} ^{nb} ^{nc} nd ^{ne} ^{nf} ^{ng} ^{nh} ⁿⁱ ^{nj} ^{nk} ^{nl} ^{nm} ⁿⁿ ^{no} ^{np} ^{nq} ^{nr} ^{ns} ^{nt} ^{nu} ^{nv} ^{nw} ^{nx} ^{ny} ^{nz} ^{oa} ^{ob} ^{oc} ^{od} ^{oe} ^{of} ^{og} ^{oh} ^{oi} ^{oj} ^{ok} ^{ol} ^{om} ^{on} ^{oo} ^{op} ^{oq} ^{or} ^{os} ^{ot} ^{ou} ^{ov} ^{ow} ^{ox} ^{oy} ^{oz} ^{pa} ^{pb} ^{pc} ^{pd} ^{pe} ^{pf} ^{pg} ^{ph} ^{pi} ^{pj} ^{pk} ^{pl} ^{pm} ^{pn} ^{po} ^{pp} ^{pq} ^{pr} ^{ps} ^{pt} ^{pu} ^{pv} ^{pw} ^{px} ^{py} ^{pz} ^{qa} ^{qb} ^{qc} ^{qd} ^{qe} ^{qf} ^{qg} ^{qh} ^{qi} ^{qj} ^{qk} ^{ql} ^{qm} ^{qn} ^{qo} ^{qp} ^{qq} ^{qr} ^{qs} ^{qt} ^{qu} ^{qv} ^{qw} ^{qx} ^{qy} ^{qz} ^{ra} ^{rb} ^{rc} rd ^{re} ^{rf} ^{rg} ^{rh} ^{ri} ^{rj} ^{rk} ^{rl} ^{rm} ^{rn} ^{ro} ^{rp} ^{rq} ^{rr} ^{rs} ^{rt} ^{ru} ^{rv} ^{rw} ^{rx} ^{ry} ^{rz} ^{sa} ^{sb} ^{sc} ^{sd} ^{se} ^{sf} ^{sg} ^{sh} ^{si} ^{sj} ^{sk} ^{sl} sm ^{sn} ^{so} ^{sp} ^{sq} ^{sr} ^{ss} st ^{su} ^{sv} ^{sw} ^{sx} ^{sy} ^{sz} ^{ta} ^{tb} ^{tc} ^{td} ^{te} ^{tf} ^{tg} th ^{ti} ^{tj} ^{tk} ^{tl} tm ^{tn} ^{to} ^{tp} ^{tq} ^{tr} ^{ts} ^{tt} ^{tu} ^{tv} ^{tw} ^{tx} ^{ty} ^{tz} ^{ua} ^{ub} ^{uc} ^{ud} ^{ue} ^{uf} ^{ug} ^{uh} ^{ui} ^{uj} ^{uk} ^{ul} ^{um} ^{un} ^{uo} ^{up} ^{uq} ^{ur} ^{us} ^{ut} ^{uu} ^{uv} ^{uw} ^{ux} ^{uy} ^{uz} ^{va} ^{vb} ^{vc} ^{vd} ^{ve} ^{vf} ^{vg} ^{vh} ^{vi} ^{vj} ^{vk} ^{vl} ^{vm} ^{vn} ^{vo} ^{vp} ^{vq} ^{vr} ^{vs} ^{vt} ^{vu} ^{vv} ^{vw} ^{vx} ^{vy} ^{vz} ^{wa} ^{wb} ^{wc} ^{wd} ^{we} ^{wf} ^{wg} ^{wh} ^{wi} ^{wj} ^{wk} ^{wl} ^{wm} ^{wn} ^{wo} ^{wp} ^{wq} ^{wr} ^{ws} ^{wt} ^{wu} ^{wv} ^{ww} ^{wx} ^{wy} ^{wz} ^{xa} ^{xb} ^{xc} ^{xd} ^{xe} ^{xf} ^{xg} ^{xh} ^{xi} ^{xj} ^{xk} ^{xl} ^{xm} ^{xn} ^{xo} ^{xp} ^{xq} ^{xr} ^{xs} ^{xt} ^{xu} ^{xv} ^{xw} ^{xx} ^{xy} ^{xz} ^{ya} ^{yb} ^{yc} ^{yd} ^{ye} ^{yf} ^{yg} ^{yh} ^{yi} ^{yj} ^{yk} ^{yl} ^{ym} ^{yn} ^{yo} ^{yp} ^{yq} ^{yr} ^{ys} ^{yt} ^{yu} ^{yv} ^{yw} ^{yx} ^{yy} ^{yz} ^{za} ^{zb} ^{zc} ^{zd} ^{ze} ^{zf} ^{zg} ^{zh} ^{zi} ^{zj} ^{zk} ^{zl} ^{zm} ^{zn} ^{zo} ^{zp} ^{zq} ^{zr} ^{zs} ^{zt} ^{zu} ^{zv} ^{zw} ^{zx} ^{zy} ^{zz}

dikarikeun; leundeun hareupeun andjeun, sarta dahar; karana geus ditjadangkeun pikeun andjeun keur mangsa noe pasti, ari kaoela ngomong, jen ngondangan djalma-djalma. Toeloj Saoel dahar reudjeun Samoeël dina poé harita.

- 25 'Tidinja pada loengsoer ti énggon loe-
hoer teja, lébét ka nagara; seug Samoeël
sasaoeran djeung Saoel dina loehoer
26 imah. 'Ari isoeek-isoeek gantjang baroe-
dang; geus kitoe, barang balebat padjar,
seug Saoel koe Samoeël disaoer ka loe-
hoer imah, sarta dilahiran kijeun: Geura
dangdan, dek didjoeroeng angkat. Prak
Saoel dangdan; toeloj doewanana, an-
djeunna djeung Samoeël, baridjil ka loe-
27 war. 'Ana geus loengsoer dongkap ka
toengtoeng nagara, pok Samoeël nga-
lahir ka Saoel: Boedjang teh titah ladjoe
ti beula, (toeloj ladjoe) démi andjeun
mah ngarandég beula ajeuna, koe kaoela
dek diwartaan pangandika Allah.

PASAL 10.

- Top Samoeël njandak hidji kélénting
dieusi minjak, seug dikoetjoerkeun
kana sirah Saoel, bari njijoeun ka Saoel,
sarta ngalahir: Ijeu andjeun ^a koe Pa-
ngeran dilisahan, djadi gégédoeg, njang-
2 king ^b kagoenganana. 'Ari andjeun geus
angkat ti kaoela poé ijeu, bakal méndak
doewa djalma ^c lébah koeboeran Rahel,
di tépoeng watès Binyamin, di Selsah;
nja eta ka andjeun bakal mopojan kijeun:
Ari kalde bikang, anoe matak andjeun
angkat sédja nejang teja, geus ka-
péndak; saénjana, pérkara kalde teh koe
rama andjeun geus diantép, tapi mélang
ka andjeun, saोजना: Koemaha kaoela
nja pilampabeun koe karana anak ka-
3 oela! 'Ari geus ladjéng ti dinja ka itoe,
sarta dongkap ka ki pasang Tabor, di
dinja bakal papéndak djeung tiloe djal-
ma, keur arijang ka Bet-El, sédja ma-
rék ka Allah; noe saoréng mawa anak
émbe tiloe séle, noe saoréng mawa
roti tiloe siki, ari noe saoréng deui
4 mawa anggoer sabotol. 'Toeloj eta ka
andjeun bakal pada nanjakeun salamét
hanteuna, bari ngahatoerkeun ka an-
djeun roti doewa siki; koe andjeun koe-
5 doe ditjandak ti leungeunna. 'Sanggeus
kitoe andjeun pidongkapeun ka pasir
Allah, ^d énggon patrol oerang Pélisti

- teja; ari geus kitoe, barang andjeun di
dinja asoeup ka nagara, bakal pasangrog
djeung ^e nabi sagébroelan, keur taroe-
roen ti énggon loehoer, sarta ti heu-
laenana mako tjélémpeang, térébang,
soeling djeung katjapi, ^f bari pada nga-
6 wédjang. 'Seug andjeun bakal disoem-
pingan Roh Pangeran, djeung bakal
ngawédjang reudjeun eta, sarta andjeun
bakal disalin pikir, djadi sedjen djeung
7 tadi. 'Ari geus kitoe, samangsa andjeun
kadatangan sagala tanda noe tadi teja,
mana-mana noe pikapéndakeun koe pa-
nangan andjeun, nja eta lampahkeun;
karana andjeun disaréngan koe Allah.
8 'Sarta koedoe angkat ka Gilgal ti heu-
laen kaoela; masing eling, kaoela éng-
ke ngadatangan ka andjeun, sédja ngoer-
bankeun koerban doeroekan djeung nga-
hatoerkeun koerban panarima; koedoe
ngantos ^g toedjoeh poé, tépi ka ka-
oela datang ka andjeun, sarta nganja-
hokeun ka andjeun anoe koe andjeun
koedoe dilampahkeun. ^a Lal. 13: 21. ^b Jer.

10: 16. ^c 1 Moesa 35: 19. ^d p. 13: 3. ^e p. 19: 20.
^f 4 Moesa 11: 25. ^g p. 13: 8.

- 9 Démi geus kitoe, barang Saoel ma-
likkeun awak, sédja angkat ti Samoeël,
seug koe Allah disalin, dipaparin hate
sedjen, sarta eta sakabéh tanda teja
10 tinéknan dina poé eta kenéh. 'Barang
darongkap ka dinja, kana pasir teja,
doemadakan, aja nabi sagébroelan, ma-
pag ka andjeunna; seg Saoel ^a disoem-
pingan Roh Allah, toeloj ngawédjang
11 di téngah eta djalma. 'Ari geus kitoe,
sakoer noe wawoeh ka Saoel ti tadina,
barang narendjo andjeunna teh, doema-
dakan, keur ngawédjang reudjeun nabi-
nabi, pok eta djalma ngaromong djeung
batoerna: Naha ijeu poetra Kis teh kada-
tangan naon? ^b Naha Saoel oge asoeup
12 para nabi? 'Ngadjawab hidji djalma
oerang dinja, pokna: Na saha karah
rama eta djalma-djalma? Kitoe noe ma-
tak aja babasan: Naha Saoel oge asoeup
13 para nabi? 'Ari geus tjatjap ngawédjang,
toeloj soemping ka énggon loehoer.
14 'Tidinja ^c paman Saoel mariksa ka Saoel
djeung ka boedjangna: Mantas ti marana!
Wangsoelna: Mantas nejang kalde
bikang teja; ari geus téraung jen teu
aja, toeloj koering ngadeuheus ka Sa-
15 moeël. 'Misaoer deui paman Saoel: Tjik,